

# Г Л А С Н И К

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ  
ЧАСОПИС ЗА ПРАВНУ ТЕОРИЈУ И ПРАКСУ

Година LXXXIX

Нови Сад, фебруар 2017.

Књига 77

Број 2.

## САДРЖАЈ

### ЧЛАНЦИ

- |  |   |
|--|---|
| Драган Веселиновић                                       | Аристотелово одређење правде / 81   |
| Прим. др сц. Зоран Иванов<br>Прим. др Веселин Говедарица | Доминантност последица повређивања<br>у вештачењу умањене радне<br>способности / 92 |

### РАСПРАВЕ

- |                 |  |
|-----------------|--|
| Дејан Решетар   | Лишење живота из самилости / 108                                     |
| Јелена Јемуовић | Заштита права пацијената у правном<br>систему Републике Србије / 119 |

### IN MEMORIAM

- |                   |                           |
|-------------------|---------------------------|
| Слободан Бељански | Мр Ђуро Бошњак / 131      |
| Драган Коњевић    | Опроштајни говор... / 133 |

### СУДСКА ПРАКСА

- |                      |   |
|----------------------|---|
| Др Марко С. Кнежевић | Судска пракса из грађанског права / 135 |
|----------------------|---|

### САОПШТЕЊА

- Са седница Управног одбора Адвокатске коморе Војводине / 148



*Указом Председништва СФРЈ бр. 64 од 12. јула 1988,  
поводом 60-годишњице излажења,  
„ГЛАСНИК” Адвокатске коморе Војводине  
о д л и к о в а н ј е  
Орденом заслуга за народ са сребрном звездом.*

## CONTENTS

### ARTICLES

- Dragan Veselinović** Aristotle's Definition of Justice / 81
- Prim.dr sci. Zoran Ivanov** Dominance of the Consequences of Injury  
**Prim.dr Veselin Govedarica** Expertise of Reduced Work Ability / 92

### DISCUSSIONS

- Dejan Rešetar** Deprivation of Life Out of Compassion / 108
- Jelena Jemuović** Protection of Patient's Rights in the Legal  
System in the Republic of Serbia / 119

### IN MEMORIAM

- Slobodan Beljanski** Đuro Bošnjak LL.M. / 131
- Dragan Konjević** Commemorative speech... / 133

### CASE LAW

- Marko S. Knežević Ph.D.** Civil case law / 135

### NOTICES

- From the meeting of Vojvodina Bar Association Board of Directors / 148

# АДВОКАТСКА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ



*Основана 1921. у Новом Саду*

*ГЛАСНИК*  
*АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ*

Покренут 1. јуна 1928.

Главни и одговорни уредници

*Др Косџа Мајински (1928–1932), др Никола Николић (1933–1936), др Василије Сџанковић (1936), др Славко М. Ђурић (1937), Владимир К. Хаџи (1937–1941), Милорад Бојић (1952–1972), Сава Савић (1973–1987), Мирослав Здјелар (1987–1994), др Слободан Бељански (1994–2004), др Јанко Кубињец (2004–2016)*

Уређивачки одбор

*Милан Караћ*

главни и одговорни уредник  
адвокат у Жабљу

*Зоран Коџривица, адвокат у Новом Саду, др Аџила Чоколић, адвокат у Осијеку, мр Мирјана Томић Јовановић, адвокат у Новом Саду, мр Вукица Мидоровић, адвокат у Кикинди, Александар Тодоровић, адвокат у Кикинди*

Технички уредник

*Јелица Недић*

Адреса Уредништва  
21000 Нови Сад, Змај Јовина 20/1  
Телефон: 021/521-235; факс: 021/529-459  
e-mail: akvojvodine@gmail.com  
Рукописи се не враћају

# Г Л А С Н И К

## А Д В О К А Т С К Е К О М О Р Е В О Ј В О Д И Н Е

## Ч А С О П И С З А П Р А В Н У Т Е О Р И Ј У И П Р А К С У

---

Година LXXXIX

Нови Сад, фебруар 2017.

Књига 77

Број 2.

---

Ч Л А Н Ц И

UDC 1 ARISTOTEL  
1 (38)

*Dragan Veselinović*

### ARISTOTELOVO ODREĐENJE PRAVDE\*

*SAŽETAK:* U članku autor nastoji da pokaže i objasni Aristotelovo razumevanje pojma pravde. Polaznu tačku u istraživanju i predstavljanju problematike se pokazuje kao ono koje dolazi iz tradicije, da bi se raznim uticajima i samim promišljanjem Aristotelovim, pokazalo kao jedan od krucijalnih pojmova u praktičkoj filozofiji uopšte. Sam Aristotel polazi od značenja reči *δικη* (parnica) da bi razvio misaoni sklop u pravednost i, na kraju, da bi došao do pojma pravde. Deleći pravdu na dva pojma (opšta i posebna pravda) izvršen je veliki uticaj na teoretičare i mislioce u vremenima koja su dolazila nakon Aristotela. U svojim delima *Nikomahova etika*, *Politika* i *Retorika* Stagiranin nam je ostavio kamen temeljac za razumevanje pojma pravde – kako kada se govori o vlastitom odnosu prema pravednosti i pravdi, preko vladanja i pokoravanja što se tiče državnog uređenja, do uloge sudije i zakona u jednoj državi. Iako Filozof živi u svetu drugačijem od današnjeg i našeg, neupitan je njegov uticaj na kasnije mislioce i veoma je teško zamisliti i razumeti kakva bi civilizacija kojoj pripadamo bila da njega nije bilo.

*Ključne reči:* Aristotel, *δικη*, pravednost, nepravednost, pravda, zakon, sudija, vladanje, pokoravanje, građanin, prirodno pravo, pozitivno pravo, polis

---

\* Rad primljen 19. 1. 2017. godine.

Pravni poredak možemo definisati kao skup pravnih normi, načela i vrednosti koji čine pozitivno pravo neke političke zajednice.<sup>1</sup> Kada danas pomene-  
mo pozitivno pravo jedne zajednice ne možemo, a i ne smemo ga posmatrati  
izolovano od onoga što danas razumemo kao međunarodno pravo. Pravni po-  
redak pored pravnih normi čine načela i vrednosti koje su imanentne pravnoj  
normi. On se sastoji iz normi koje mogu biti zakonskog, običajnog ili sudskog  
porekla – u uskoj vezi s kulturnom tradicijom nekog naroda, njegovim običaj-  
jima, moralom, verom i političkim pogledima. Svaki pozitivni pravni poredak  
se sastoji ne samo od normi, nego i načela i vrednosti. Jedna od najvažnijih  
funkcija pravnog poretka upravo je zaštita dominantnih društveno-političkih  
vrednosti. Sigurno je da iza svakog društveno-političkog poretka „stoje“ njemu  
svojevrsne društvene vrednosti koje se temelje na pravdi.

Univerzalnost kategorije pravde ne ispoljava se samo težnjom različitih  
subjekata da je prikažu kao glavni cilj svoje aktivnosti, već i činjenicom da su  
o njoj pisali i pokušavali da joj spoznaju suštinu mislioci najrazličitijih usmere-  
nja: religijskog, filozofskog, politikološkog, psihološkog, biologističkog, prav-  
nog i dr.

Ako pokušavamo da razrešimo razumevanje onoga što se pod pojmom  
pravde i pravednosti krije, svakako naše istraživanje ovog termina i pojma mo-  
ramo otpočeti na izvoru – kod Starih. Nije moguće ozbiljno govoriti o ovom  
problemu i problematici ako za mišljenje ne „upitamo“ one koji su postavili  
smernice onoga što mi danas razumemo pod ovim pojmom. Svakako da mo-  
ramo uzeti u obzir promišljanje i shvatanje koje nam donose na svetlost dana  
najpre Sokrat, zatim Platon i, na kraju, Aristotel, koji, inače, i predstavlja cen-  
tralnu tačku ovog našeg propitivanja i razumevanja jednog od najvažnijih poj-  
mova u ljudskoj duhovnoj sferi.

Svakako da mi u današnjem vremenu živimo potpuno drugačije u odnosu  
na jednog Helena Aristotelovog doba. Ali, ako govorimo o osnovnim fenome-  
nima koji nas danas muče, veoma smo blizu tom svetu koji je na svaki način  
odeljen od sadašnjeg vremena. No, filozofija ne bi bila ono što jeste kada bi  
prekratko pitala i davala iste takve odgovore. Naravno da svako, iole upoznat  
sa bilo kojim delom tradicije neće upasti u zamku tvrdnje da svet počinje njime  
i njegovim vremenom. Umberto Eko je umeo da kaže: „Ako niste primetili da  
se svet oko vas promenio, vi ste budala.“ Tradicija je ono što je živo tkivo i što  
ima svoju egzistencionalnost kako u naše vreme, tako i u vremenu vekova pre

---

<sup>1</sup> „Jer kao što u ostalim stvarima složevinu treba razdijeliti sve do nesloževina (budući da su  
one najmanji djelići cjeline), tako i o državi, razmatrajući iz kojih je djelova složena, uvidjet ćemo  
i o time bolje u čemu se razlikuju jedni od drugih, i ako se što god znanstveno može postaviti o  
svakom pojedinome od rečenoga. Ako tako tkogod razmotri kako se stvari od samog početka  
razvijaju, onako kao i u drugim slučajevima, i u ovima će najljepše tako znanstveno razvidjeti“  
(*Politika*, 1252 a 18–26).

nas. Upravo ta predaja čini nas savremenicima Starih, ali i potpuno različitim od njih. Ta razlika je ostvarena onog trenutka kada svest spozna da tradiciju ne treba shvatati u potpunosti, bez zadržke i bez kritičkog promišljanja iste. Martin Hajdeger navodi da „tradiciju ne treba preuzimati nekritički jer ona na taj način zatamljuje naš pogled”. Svakako da nije moguće govoriti o našem zadatku istraživanja u ovom tekstu, a to je pojam pravde, ako nismo oslonjeni na tradiciju (stari helenski mislioci) i ako o njoj nemamo kritički stav. Jedino na taj način je moguće razumeti u punini pojam koji ovde tretiramo – pravdu.

Aristotel formiranje svog misaonog korpusa neupitno duguje učitelju Platonu, u čijoj je školi proveo dvadeset godina. Za njega, kao mislioca, boravak u Akademiji je bio presudan – „tu je stekao najsolidnije poznavanje celokupne dosokratske filozofije, tu je učio, sakupljao gradivo, pisao 'razgovore', slušao Platonova predavanja i držao sistematska predavanja o besedništvu”<sup>2</sup>. Nakon godina provedenih sa učiteljem Aristotel ga napušta – najpre duhovno („Drag mi je Platon, ali mi je istina draža”<sup>3</sup>, a zatim i fizički osnivajući vlastitu filozofsku školu – Licej.

No i pored svega ovoga, ako govorimo o pravdi ne možemo izbeći poziciju da pokažemo Platonove stavove u odnosu na ovaj pojam koji tretiramo. Za Platona, pravednost je najviša ideja i najvažnija politička vrlina na kojoj počiva njegovo razumevanje države. Njegova idealna država nije ništa drugo do realizacija opšte ideje pravednosti.<sup>4</sup> Kod Platona je sama država primer iskonske pravednosti. Ova vrlina se pokazuje u samoj duši predstavljenoj u bogatom jedinstvu izraženih različitosti. Tako, ako se pravda i pravičnost prihvate kao sinonimi, što Platon veoma često upravo i čini, proizilazi da i jedno i drugo pripadaju carstvu vrlina, ako se, međutim, uzmu razdvojeno, proističe da pravda ostaje u carstvu ideja, a da pravičnost, shvaćena u delatnom, praktičnom smislu, zauzima svoje mesto u carstvu vrlina.

Iako produžuje sistem svoga učitelja i sa njim ima zajedničkih crta, Aristotel u mnogim pogledima predstavlja Platonov antipod. Glavne osobine u kojima se ogleda razlika u odnosu na Platona su – 1) realizam, 2) racionalizam, 3) imanentizam i 4) energizam.

**1) Realizam** *Nikomahove etike* sastoji se u tome što Aristotel ne prima Platonovo učenje o idejama i zamera mu što se ideje razumeju kao bića odvojena od pojedinačnih stvari, jer se tako ne može objasniti problem postojanja i

<sup>2</sup> Dr Miloš N. Đurić, *Istorija helenske etike*, BIGZ, Beograd, 1976, 372.

<sup>3</sup> „Možda je bolje obratiti pažnju na opšti pojam i zapitati šta se pod njim podrazumeva. Istina, takvo ispitivanje vezano je za teškoće, jer su ideje uveli prijatelji. Ali će se možda učiniti da je bolje i da radi očuvanja istine treba pobijati i vlastita načela, naročito kad smo filozofi. Ta mило nam je i jedno i drugo [tj. Platon i istina], ali je sveta dužnost ceniti istinu” (*Nikomahova etika*, I 3, 1096 a 11–16).

<sup>4</sup> Platon, *Država*, prev. Albin Vilhar i Branko Pavlović, BIGZ, Beograd, 2002, 136 i dalje.

bića stvari. Platonsko odvajanje ideja od stvari za njega znači nepotrebno udvajanje stvari.

**2) Racionalizam** kao saznanje uopšte i praktičko učenje ima svoj izvor i u razumu i u iskustvu. Iskustvo i razum, indukcija i dedukcija, spajaju se u njegovom etičkom učenju tako da se one međusobno prožimaju. Aristotel se uvek orijentiše ka prosečnom čoveku – njemu je uvek na umu hrabrost valjana ratnika, požrtvovanje čestita rodoljuba, trezvenost smotrena građanina, vrednosni sudovi otmenog društva njegovog vremena.

**3) Imanentizam.**– Aristotel, sa celokupnom helenskom filozofijom deli mišljenje da od čoveka samog zavisi da li će postati srećan (blažen), ili ne. Jer samo od njega zavisi da li će postići vrlinu ili ne. U Stagiranovoj etici nije reč o dobru po sebi, nego o ljudskom dobru, o onom što je dobro u ljudskom životu i što je za ljudsko delanje poslednji i najviši cilj. Dok je Platon čovekovo moralno zračenje vezao za natčulni svet ideja i kao najviši moralni zadatak postavio bežanje u viši, natčulni svet i težnju ka sličnosti s bogom (ομοιωσις θεῶ – Theatet, 176 A). Aristotel transcendentalnu normu prenosi u volju moralne jedinice i tako s punom odlučnošću oslobađa etiku od svake vezanosti za natprirodnu uzročnost.

**4) Energizam** – shvatanje da etika nije glavna stvar saznavanja vrline, nego moralno delanje. Nije γνῶσις (saznanje) već je ἐνεργεῖα (delanje) krajnji cilj etike, a predmeti njenog izučavanja su ljudske radnje.

Aristotel zasigurno predstavlja najbitnijeg i najkompleksnijeg mislioca celokupne Antike. Pored svojih stavova koje je razvijao u sopstvenoj sistematičnoj filozofiji, on predstavlja jedan od najvećih i najznačajnijih uticaja u celokupnoj istoriji filozofije. Nijedan ozbiljan mislilac nakon Peripatetičara, u svojim određenjima i stavovima nije polemisaio ili kritikovao Aristotela. On je jedini u istoriji naše civilizacije koji je jednostavno obeležavan – filozof. I niko nikada nije imao problem da ne može da prepozna o kome je reč.

U starom veku je pojam pravednost u većini slučajeva bio sinonim za pojam zakona – „Tako je pravedno ono što je zakonito i jednako, a nepravedno ono što je protivzakonito i nejednako” (*Nikomahova etika*, 1129, a 8–30), odnosno običaja. Iz tog razloga Aristotelovo izjednačavanje prava s pravednošću ne valja a priori odbacivati, nego treba sagledati društvenu zbilju toga doba u kojoj je vladao običaj; a razlika u razumevanju pozitivnoga pisanog propisa i običaja je nedvosmislena. U antičkoj Grčkoj reč δικαιοσύνη dolazi od reči δίκη, čije je osnovno značenje bilo parnica ili postupak.

U svom najopštijem značenju pravičnost je vrlina, koja kao moralna dispozicija ujedinjuje u sebi sve druge vrline. Tu se Aristotel podudara s Platonom, za koga je pravičnost najviša od četiri takozvanih „stožernih vrlina“, ali

se od njega razlikuje po tome što ovu vrlinu ograničava na naše ponašanje prema drugima.<sup>5</sup>

Aristotel polazi od toga da postoje dve pravde: 1) opšta i 2) posebna.

1) Princip **opšte pravde** nalaže da se poštuju zakoni, koji su u skladu s opštim dobrom, i da se s građanima polisa postupa kao sa jednakima. To je komutativna (ili korektivna) pravda. Po principu opšte pravde pravedan je onaj ko postupa po zakonu.<sup>6</sup>

2) **Posebna pravda** se javlja u odnosu između pojedinca i zajednice i između samih pojedinaca. Građanin treba da učestvuje u ukupnoj sumi dobara (ne samo materijalnih, već i takvih kao što su čast, ugled, vlast) srazmerno svom doprinosu društvu. To je distributivna pravda.<sup>7</sup> Po principu posebne pravde pravedan je onaj ko učini dobro delo prema nekome iz ubeđenja da će to drugome odgovarati ili koristiti.

Pravedna i nepravedna radnja mogu se određivati samo kada se dobrovoljno vrše, stoga Aristotel kaže: „Nepravedan je onaj koji je protiv jednakog, onaj koji je pristran.“ Dalje, on navodi da je ono šta je nepravedno razlučeno na dve sfere – protivzakonito i nejednako, dok, ono što je pravedno ogleda se u dve tačke – u zakonitom i jednakom.<sup>8</sup> Činiti nepravdu znači svojevolejno činiti nekome štetu protiv zakona. Pravednost je, kao vrlinu, teško primeniti prema drugome, a samo čovekova volja odlučuje hoće li biti primenjena. Aristotel naglašava kako biti nepravedan znači biti pristrasan – *pravednost je nepristranost*. Budući da pravednost pretpostavlja odnos prema drugome, Aristotel je definiše kao takvu sposobnost po kojoj se za nekoga kaže da je izabrao da čini ono što je pravedno. Ovo nas vodi do zaključka da je pojam *volje* nužan za ostvarenje pravednosti.

Upravo pojmovi *volja* i *odnos prema drugome* uticali su na velik broj kasnijih mislilaca, među kojima su za filozofiju prava najvažniji Toma Akvinski, Hugo Grocijus, Haim Perelman. Sve su to istaknuti teoretičari čije teorije počivaju na istom polazištu, a to je ideja o egzistenciji prirodnog prava.

---

<sup>5</sup> *Nikomahova etika*, (1129 b, 26).

<sup>6</sup> „Prva vodi računa o dostojanstvu članova zajednice i o njihovim individualnim zaslugama za državu i upravlja se po geometrijskoj proporciji, tj. ukoliko je ko dostojniji i zaslužniji, utoliko mu više pripada”, Dr Miloš N. Đurić, *Istorija helenske etike*, BIGZ, Beograd, 1976, 393.

<sup>7</sup> „Druga, koja se zove i korektivna ili, bolje, regulativna, ne uzima u obzir ugled i vrednost ličnosti, nego samo stečenu korist ili pretrpljenu štetu, i ovde se podela vrši po aritmetičkoj proporciji onome koji suviše ima oduzima se toliko koliko iznosi šteta ili gubitak onog koji je pretrpeo nepravdu”, Dr Miloš N. Đurić, *Istorija helenske etike*, BIGZ, Beograd, 1976, 393.

<sup>8</sup> „Budući da nejednako i protuzakonito nisu jedno te isto, nego se razlikuju kao dio od cjeline (jer sve što je nejednako jest i protuzakonito, ali sve što je protuzakonito nije i nejednako), ono što je nepravedno i nepravednost nisu u tome smislu isto, nego su različiti od predašnjeg, odnoseći se prema njima dijelovi prema cjelinama; jer dotična je dio sveopće nepravednosti, a isto tako i pravednost sveopće pravednosti”, *Nikomahova etika*, I 3, 1130 b 10–19.

Aristotel u *Nikomahovoj etici* ističe potrebu suočavanja s pitanjem odnosa pravičnosti prema pravdi i pravičnog prema pravednom, i kaže da valjano posmatranje pokazuje da ovo dvoje nije ni apsolutno identično niti, s druge strane, različito po pojmovnoj vrsti. Po njemu pravično i pravedno su jedno i isto. Gde pravičnost sa svojim određenjima ne bi mogla zadovoljiti etičku potrebu u izuzetnim konkretnim slučajevima, tu je dopunjuje *pravednost* (επιεικεια) kao pravičnost više vrste, kao izraz opšteg, nepisanog zakona (νομος κοινος, νομος αγραφος), kao „korektura“ zakona tamo gde je zakon zbog svoje opštosti nedovoljan, i kao dopuna strogoj i ukočenoj zakonitosti (νομος ιδιος, νομος γεγραμμενος). Ona se ne upravlja prema slovu zakona nego prema njegovom duhu.

U širem smislu pravičnost je zakonitost.<sup>9</sup> Kod ove vrline Aristotel primenjuje princip sredine – pravičnost je sredina između tvorenja i podnošenja nepravde.<sup>10</sup> Teškoće nastaju zbog okolnosti da pravično stvarno jeste isto što i pravedno, ali ne u smislu pozitivnog zakona, nego kao korekcije pozitivnog prava. „Filozof“ smatra da je to neophodno, jer je svaki zakon uopštena odredba, a ima mnogo pojedinačnih slučajeva koji ne mogu biti tretirani pravedno prema jednoj takvoj uopštenoj odredbi. „Zakon je poseban ili opšti. Posebnim zakonom zovem onaj koji je napisan i po kome se u državi živi, a opštim sva načela koja nisu napisana i koja po opštim shvatanjima važe kod svih ljudi. Svojevoljno čini čovek sve ono što čini znajući i neprimoran. Što čini svojevoljno to ne čini uvek namerno; ali sve što čini namerno to čini znajući, jer što neko naumi to on uvek i zna. Razlog iz kojega čovek rešava da drugome škodi ili zlo čini protiv zakona jeste moralno nevaljalstvo i nedostatak samosavlđivanja“ (*Retorika*, I 10, 1368 b 6–14).

Zato kada se pojavi slučaj, o kojem zakon govori samo uopšteno, a koji se ne može podvesti pod tu uopštenu odredbu, onda je sasvim pravilno da se „propust“ zakonodavca dopuni i ispravi, onako kako bi to učinio i sam zakonodavac, da je mogao predvideti takav slučaj. On smatra da ne postoji nijedna

---

<sup>9</sup> „Ova pravičnost je potpuna vrлина, ali ne uopšte nego s obzirom na druge i zato se često čini da je pravičnost najbolja od vrlina, te ni Zvezda Danica ni Zvezda Večernjača nije tako divna; otuda i poslovice – U pravičnosti je uopšte vrлина. I najviše je potpuna zato što je ona primena potpune vrline, a potpuna je zato što onaj ko je ima može je vršiti i prema drugima, a ne samo prema sebi. Mnogi, naime, mogu vrlinu vršiti u svojim vlastitim poslovima, ali ne mogu prema drugome. I stoga se čini da je odlična Bijantova reč da vlast pokazuje čoveka. Jer onaj koji ima vlast ima posla s drugima i pripada zajednici. A baš zbog toga i čini se da je od vrlina jedino pravičnost dobro za druge, jer se tiče drugih; ona, naime, čini ono što je korisno drugome, bilo vladaru ili zajednici. Najgori je, dakle, onaj koji je rdav i prema sebi i prema prijateljima, a najbolji je ne onaj koji je dobar prema sebi, nego onaj koji je dobar prema prijateljima, a to je delo teško. Ova pravičnost, dakle, nije deo vrline, nego cela vrлина, i njoj suprotna nepravičnost nije deo nevaljalstva, nego celo nevaljalstvo“, *Nikomahova etika*, (1129 b, 26 – 1130 a, 10).

<sup>10</sup> „Onaj koji tvori nepravdu suviše mnogo prisivaja, a onaj koji je trpi poseduje suviše malo“, *Nikomahova etika*, (1131 b, 19).

zajednica koja ne bi bila označena odnosom vladanja i pokoravanja (*arhein kai-iarhesthai*). Ipak, politička vladavina potpuno se razlikuje od vladavine koja se odvija u domaćinstvu. Aristotel izvodi ovu tezu genetski i sistematski. Genetski pokazuje razvitak različitih vrsta udruživanja koje polazi od domaćinstva, sela, pa sve do polisa. Odnosi koji postoje u domaćinstvu su asimetrični – neki uvek vladaju, a drugi se uvek pokoravaju. U političkoj zajednici delom se vlada, a delom pokorava, a ista ta politička zajednica može imati različite zakone i ustave. Aristotel traži opštu definiciju građana koja bi odgovarala svim ustavima. On dolazi do zaključka, s obzirom na demokratiju, da je građanin jedne države „onaj ko ima moć sudelovati u savetodavnoj i sudskoj vlasti..., a državu nazivamo mnoštvo takvih sposobnih za samodostatan život, jednostavno rečeno”. (*Politika*, 1275 b 18–21). Što se tiče države, s obzirom na to da je ona celina sastavljena od delova, ona ostaje tako dugo ista dok se ne primeni način njene povezanosti. „Jer ako je neko zajedništvo država, zajedništvo država je neka zajednica, i to zajednica je građana vezanih ustavom, i ako ustav postane drukčiji i različit od prethodnog i država nužno postaje drugo” (*Politika*, 1276 b 1) (*eidos heteron e tes syntheseos*). „Bjelodano je kako najčešće treba reći da je država ista obzirom na ustav” (*Politika*, 1276 b 11). Država i građanin tvore nerazdvojno jedinstvo, a mudrost građana mora odgovarati u prvoj liniji ustavu države. Zajednička zadaća (*ergon*) za sve članove države mora se pokazati u nastojanju da se zajednica održi.

„Kao građane određujemo one koji sudeluju u vlasti” (*Politika*, 1275 a 32). Ta „politička” definicija ne ulazi u stvarni društveni kontekst podele društva na siromašne i bogate, nego proklamuje političku jednakost bogatih i siromašnih. Potencijalno svi slobodni građani mogu sudelovati u vlasti, ali ipak ne na jednak način i ne u istoj meri. Ovu razliku tumači Aristotel ne kao društvenu nego kao razliku između onih koji imaju *dokolicu* (*sholi*) i oni koji je nemaju (*asholia*).

Kant je smatrao da kućna služinčad, posluga, nadničari, čak frizeri, nisu kvalifikovani da budu članovi države, a time isto tako da budu građani.<sup>11</sup> Kantovo obrazloženje je jednostavno – da bi neko bio građanin, mora biti sam svoj gospodar (*sui iuris*), a da bi to mogao biti, mora imati neko vlasništvo. Građanin ne može služiti nikome osim zajednici. Ovaj bitni uslov građanstva, nazvao je Kant „građanska samodostatnost” (*sibisufficientia*). Ona je ostvarena tada kad neko svoju egzistenciju i održanje ne duguje samovolji drugoga, nego svojem vlastitom pravu i snazi kao član jedne zajednice. Tek tada dobija on

---

<sup>11</sup> I. Kant, Ober den Gemeinspruch: „Das mag in der Theorie richtig sein, taugt aber nicht für die Praxis”, Ak.-Ausg. VIII, 295; upor. takode: Met. d. Sitten, I: Met. Anfangsgründe der Rechtslehre § 46, Ak. Ausg. VI, 314 i dalje.

status građanske osobe.<sup>12</sup> Kao što vidimo, Kant sledi Aristotelovo određenje građanina.

Stagirinin razlikuje dve vrste prava: 1) prirodno pravo i 2) pozitivno pravo

1) **Prirodno pravo** je večno i nepromenjivo pravo koje je temelj pozitivnom pravu.

2) **Pozitivno pravo** je ono pravo koje vredi unutar neke države. To je skup pravila kojima se ljudi pokoravaju i takvo pravo počiva na dogovoru među ljudima o zajedničkim pravima i dužnostima koje moraju izvršavati. Pozitivno pravo je derivat prirodnog prava. Izrazimo li se rečnikom formalne logike – prirodno pravo je superordinirani pojam pozitivnom pravu, koje je subordiniran pojam. Po Aristotelu bi prirodno pravo trebalo da bude ideal svakom pozitivnom pravu. Odličan primer za isprepletenost i sukob između prirodnog i pozitivnog prava imamo kod Sofokla<sup>13</sup> u njegovoj tragediji *Antigona*. Sadržaj se tiče sukoba između normi pozitivnog prava i načela ljudske svesti, tj. prirodnog prava.

Stvari koje su pravedne prema dogovoru i prema koristi nalik su mera – Aristotel navodi da nisu svugde i uvek iste npr. vinske i žitne mere. Da bi potkrepio ovaj stav, on kaže da te mere zasigurno nisu identične u veleprodaji i maloprodaji. Govori dalje, i obrazlaže, da se na sličan način razume nepravedan čin i ono što je nepravedno, te pravedan čin i ono što je pravedno. Nešto je nepravedno ili po prirodi ili po određenju – to samo, kada se počini, nepravedan je čin; no, pre nego što se počini to je nepravedno. Isto je sa pravednošću i pravednim činom. Nepravedan i pravedan čin se određuju voljnošću i protivvoljnošću. „Voljnošću nazivam... kad tkogod počini neku od stvari koje su mu u moći – i to znalice a ne nezallice – bilo što se tiče koga, bilo čega, bilo koje svrhe...“ (*Nikomahova etika*, 1135 a, 3 20–25) „Dakle, ono što se počinja nezallice, ili ne nezallice ali ne i u vlastitoj moći, ili pak pod prisilom – to je protuvoljno“ (*Nikomahova etika*, 1135 a, 3–30). Od voljnih dela neka izvršavamo po izboru, dok druga ne. Po izboru se čini ono što je promišljeno, a bez izbora smo u činjenju stvari o kojima nema promišljanja.

Ono što je Aristotelu veoma važno u određenju pojma pravde svakako predstavlja institucija sudije.<sup>14</sup> On je tu da izjednačava – kad je celina pode-

---

<sup>12</sup> Upor. G. Bien, *Revolution, Bürgerbegriff und Freiheit. Über die Transformation der alteuropäischen Verfassungstheorie in politische Geschichtsphilosophie*, u: *Phil. Jb.* 79 (1972), 1–18.

<sup>13</sup> Sofoklo (Σοφοκλής) je bio starogrčki dramatičar. Jedan je od trojice velikih grčkih tragičara, zajedno sa Eshilom i Euripidom. Napisao je oko 130 drama, od čega 20 satirskih. Sačuvano je sedam tragedija.

<sup>14</sup> „I tu uopće nije važno da li je dobar čovjek uskratio lošem ili pak loš dobromu, ni da li je preljub počinio dobar ili loš, nego se zakon osvrće samo na razliku u šteti, i postupa sa dotičnima kao sa jednakima, ako je jedan nanio nepravdu a drugome je nanesen, i ako je jedan počinio štetu a drugome je počinjena. A budući da je to nepravedno i nejednako sudac nastoji izjednačiti. Ako

ljena na dve polovine, tada se kaže da svako ima svoje, kad dobiju jednako. Sudija je tu da nešto što je nejednako podeljeno, svede na istu podeljenost – od većeg dela da odseče i pridoda manjem kako bi došlo do jednakosti. „A ono što je jednako sredina je između većega i manjega prema aritmetičkoj razmeri“ (*Nikomahova etika*, 1132 a, 25–30).

*Pravda je izvršena ako čovek pretrpi ono ono što je počinio* – kaže jedno određenje. No, ovo ne mora da bude tako<sup>15</sup> i na mnogo mesta se ne slaže, po Aristotelovom sudu. On navodi primer da ako onaj koji ima vlast udari nekoga koji je nema, udarac mu se ne sme uzvratiti. Nasuprot, ako onaj koji nema vlast, udari nekoga ko je poseduje, ne samo da će mu biti uzvraćeno nego će zbog toga i biti kažnjen. „Uz to se uveliko razlikuje ono što je voljno od onoga što je protuvoljno“ (*Nikomahova etika*, 1132 b 5 30–32). Ako povreda (ili šteta) nastaje suprotno očekivanju, onda je u pitanju nesrećan slučaj. Nasuprot, ukoliko nije neočekivana, ali je bez zle namere onda je u pitanju greška – greši se kad je uzrok krivice u počinio, a ako je van njega onda se radi o nesrećnom slučaju).

Aristotel tvrdi da je pozitivni zakon zbog svoje uopštenosti nepotpun, odnosno ograničen, i da mora postojati neka vrsta korekcije, odnosno nadopune zakona. On lek pronalazi u pravičnosti. Smatra da je pravičnost pravedna jer služi kao popravak onoga što je zakonski pravedno.<sup>16</sup> Dakle, za razliku od svojih prethodnika (Sokrata i Platona), Aristotel prvi uvodi fleksibilnost u pravednost pojmom pravičnosti.

Jedan Aristotelov sledbenik je napisao: „Ako bi se filozofija uzela ozbiljno, onda ne bi bilo ništa tako važno kao predavanje o Aristotelu.“<sup>17</sup> Za filozofiju prava, ispitivanje Aristotela ne obezbeđuje samo nužnu ozbiljnost, nego se postavlja kao sveobuhvatnost – početak i kraj discipline. Razlog je tome što postavke prirodnog prava kod Aristotela nema, što će reći da na neki način nema ni postavke prava, te je sve zasnovano na pravnosti. To je i početak, i kraj filozofije prava. No, da bi se došlo do Aristotelovog pojma pravnosti tre-

---

je jedan ranjen a drugi ranio, ili je jedan ubijen a drugi ubio, onda su djelanje i trpljenje nejednako razdjeljeni, pa sudac nastoji kaznom izjednačiti, oduzimajući od dobitka. Tako se općenito kaže u tim slučajevima, čak ako samo ime nije prikladno, kao reći 'dobitak' za onoga koji ranjava a 'gubitak' ranjenomu; ali kad se odmjerava pretrpljeno, kaže se za jedno gubitak a za drugo dobitak", *Nikomahova etika*, (1132 a, 15).

<sup>15</sup> Aristotel i u ovom primeru, i u ovoj prilici, pokazuje da ono što se nalazi u praktičkoj sferi (etika, pravo, politika, ekonomija) se uvek nalazi u području „stvari koje mogu biti i drugačije“. Tačnije, pokazuje da su stvari u delatnoj sferi promenljive i nisu unapred i zavisno determinisane i petrifikovane – one su živo tkivo koje ima svoj unutrašnji i spoljašnji život.

<sup>16</sup> „Od onoga što je građanski pravedno jedno je prirodno drugo je zakonsko; prirodno je ono što svugde ima istu moć, a ne da se nekom čini ovako a drugome onako; zakonski je ono pri kojem u početku nije bilo važno je li ovako ili onako, ali kad je jednom postavljeno, onda je važno“ *Nikomahova etika*, (1134 b, VII 17–23).

<sup>17</sup> G. V. F. Hegel, *Istorija filozofije*, tom II, BIGZ, Beograd, 1975, 244.

ba se probijati od ispitivanja pojedinačnog i pozitivno-pravnog, prema samoj suštini bića prava. Velika i nikad zaobiđena Aristotelova sklonost ka analizi pozitivno-pravne pojedinačnosti i posebnosti je nužna, jer je njegov cilj bio da sveukupnu političku Heladu, kao i njenu istoriju podvede pod pojam. Veličina te metode je baš u toj čudnoj sposobnosti da se svuda izvuče pojam; što će reći da je pojam jedini cilj te metode. Sam Aristotel je najjasnije otklonio svaki prigovor o empirizmu u analizi Heraklitovog iskaza – „U jednoj reci se ne može dva puta okupati”. Istina je, kaže, da se reka uvek menja, ali istina je i da je reka uvek reka. Ovo drugo je ključ njegove metode, jer ga zanima zašto je reka uvek reka, a to može spoznati jedino ako analizira njenu neprekidnu promenu.

Aristotelov pojam i jeste bog – ali ne hrišćanski bog, nego onaj helenski, onaj koji je tu, na dohvata ruke, koji nije udaljen i apstraktan, nego je i bog jedan od drugih bivstvujućih. Aristotelova grčka se približava ideji jednog boga koji je i čovek; ta ideja je u osnovi politička – to je Aristotelov princip.

Kompozicija gde ono opšte – pojam – nije stavljeno u prvi plan, jeste helenski princip koji u sebi ne nosi tvrdnu odvojenost bića na konačnost i beskonačnost. Zbog toga je Aristotel najdosledniji helenski filozof. Helenska epoha se nije razdrobila, ona je još u supstancijalnom jedinstvu – Aristotelov filozofski cilj je opstanak grčke civilizacije kao znanja.

Helen je ζῶον πολιτικόν, za njega je polis vlastita suština, on je tu stoljen sa svojom običajnošću. Polis nastaje po prirodi, kaže Aristotel – on je svrha čoveka, on je i na početku i na kraju.<sup>18</sup> Ne može čovek biti samodovoljan, jer to pripada polisu. Biće helenskog čoveka nije razdrobljeno, nema onog modernog rascepa ljudskog bića na biće i trebanje. Helen nije moralna ličnost, što ne znači da je nepristojan, a nije ni pravna ličnost, što ne znači da je zločinac. Iskustvo prava i morala za njega su nepojmljivi, za to je potrebno da se sruši njegov svet, da se on sam udalji od polisa i da vrlinu potraži u sebi – to je Sokratov princip, Aristotel ga je bio svestan i nije rehabilitovao suštinu grčke običajnosti (εὐδαιμονία) nasuprot tom principu, zaboravivši Sokrata. On je tražio od njega da ponovo progovori grčki. Nemamo potvrde o Aristotelovom saznanju Sokratovog principa, ali je neosporno da mu je jasno prelamanje: do Sokrata je istorija bila helenska, odnosno nije ni bila istorija, a tada postaje ljudska, odnosno postaje istorija. Aristotel ju je vratio nazad Grcima i reflektovao je, potpuno grčki, jer je ponovo uspostavio već učinjeni krug. Njegov krug nije vraćanje, nije reakcija, nego promišljanje vlastite civilizacije iz njenog prekoraka, koji se baš u promišljanju i ogleda.

---

<sup>18</sup> „Svaki onaj koji ne može da živi u zajednici s drugima, niti za to oseća potrebu, nego je sam sebi dovoljan, mora biti ili zver ili bog”, (Aristotel, *Politika*).

## LITERATURA

- Aristotel, *Nikomahova etika*, BIGZ, Beograd, 1980.
- Aristotel, *Retorika*, Unireks, Beograd, 2008.
- Aristotel, *Politika*, prevod Tomislav Ladan, Globus/Zagreb, Sveučilišna naklada Liber/Zagreb, 1994.
- Dr Miloš N. Đurić, *Istorija helenske etike*, BIGZ, Beograd, 1976.
- G. Bien, Revolution, Bürgerbegriff und Freiheit. Über die Transformation der alteuropaischen Verfassungstheorie in politische Geschichtsphilosophie, u: *Phil.Jb.* 79 (1972).
- G. V. F. Hegel, *Istorija filozofije*, BIGZ, Beograd, 1975.
- I. Kant, Ober den Gemeinspruch: „Das mag in der Theorie richtig sein, taugt aber nicht für die Praxis“, *Ak.-Ausg.* VIII,; upor. takode: *Met. d. Sitten*, I: *Met. Anfangsgründe der Rechtslehre* § 46, *Ak. Ausg.* VI
- Lazar Vrkatić, *Ontologijski stav filozofije prava*, Mediterran Publishing, Novi Sad, 2009.
- Platon, *Država*, preveli Albin Vilhar i Branko Pavlović, BIGZ, Beograd, 2002.

## ARISTOTLE'S DEFINITION OF JUSTICE

*Dragan Veselinovic*

### Summary

In this paper, the author is trying to point out and define Aristotle's understanding of the concept of justice. The starting point in the research and presentation of the problem is revealed as the one that comes from tradition, but proved to be one of the crucial concepts in the practical philosophy in general through various influences and contemplation of Aristotle. Aristotle starts from the meaning of words *δικη* (litigation) in order to develop the mindset in justice and to come up in the end with the concept of justice. Dividing justice to two terms (general and special justice) had a great influence on the theoreticians and intellectuals in the period after Aristotle. In his work "Nicomachean Ethics", "Politics" and "Rhetoric" Aristotle from Stagira left us a cornerstone for understanding the concept of justice – both speaking of individual relation to justice and righteousness, and speaking of government and obedience in the state organization, to the role of judges and law in a country. Although the philosopher lived in a world different than ours today, his influence on later intellectuals is indisputable and it is very hard to imagine and understand what our civilization would be like if he had never existed.

*Keywords:* Aristotle, *δικη*, justice, injustice, law, judge, governance, obedience, citizen, natural law, positive law, polis

*Прим. др сц. Зоран Иванов,*  
специјалиста за медицину рада,  
Удружење судских вештака Војводине, Нови Сад

*Прим. др Веселин Говедарица,*  
специјалиста за медицину рада,  
Удружење судских вештака Србије, Београд

## **ДОМИНАНТНОСТ ПОСЛЕДИЦА ПОВРЕЂИВАЊА У ВЕШТАЧЕЊУ УМАЊЕНЕ РАДНЕ СПОСОБНОСТИ\***

*САЖЕТАК:* Након повређивања или обољења заостају последице које су од значаја за радно функционисање.

Неопходно је изјашњавање о степену и проценту нарушености појединих делова локомоторног система за вештачење умањења радне способности.

За успешно обављање посла неопходни су функционални делови тела, посебно они који највише учествују у обављању специфичног задатка.

Радна способност је више редукована оштећењима доминантних телесних функција за одређени посао, а мање телесним оштећењима оних функција које мање учествују у обављању посла (комплементарне).

У раду је приказан поступак вештачења умањене радне способности уважавањем последица повређивања горњих и доњих екстремитета на седентарни рад и физички рад.

У приказаном поступку у вештачењу радне способности вештак медицине рада прецизније дефинише тежину физичког рада и његово трајање, улогу повређеног дела тела у конкретном послу његовом доминантношћу или комплементарношћу, уважавањем кориштења више десног или левог екстремитета.

---

\* Рад примљен 13. 2. 2017. године.

*Кључне речи:* једна телесна повреда, телесни дефицит, доминантне функције, комплементарне функције, радна способност

## УВОД

Код повреда локомоторног система могу бити присутне повреде горњих екстремитета, раменог обруча, доњих екстремитета, карличног обруча и кичме.

Након хируршког лечења и физикалне рехабилитације заостају последице које могу бити од значаја за вештачење умањене радне способности. Ради квалитетног изјашњења саветује се примена метода којима се објективно и проверљиво дефинише функционално стање оштећених делова локомоторног апарата након повреде или болести.

У пракси се налази на знатну осцилацију појединачних вредности редукације делова тела који утичу на различите захтеве радних активности и њихових интензитета.

Често се не примењује основни принцип да је оцењивање радне способности поступак на основу кога се врши усклађивање биолошке функције организма са захтевима, ризицима и карактеристикама радног места.

Код вештачења умањене радне способности неопходно је одредити захтеве радних операција и услове у којима се оне обављају за конкретно радно место. При оцењивању радне способности треба посматрати сваки случај изоловано, будући да он са собом носи чиниоце који су карактеристични само у овом случају<sup>1</sup>.

Примењујући табеларне вредности о функционалној нарушености, добијени резултати указују на стереотипско вештачење повреде, а не на реално вештачење последица конкретно оштећеног лица. Из тих разлога је оправдано дефинисати (не)постојање ранијег повређивања актуелног дела тела или другог дела тела које утиче на радну способност, чиме се делом указује на индивидуалност тужиоца.

Овде се налази на знатан простор за указивање на доминантност дела тела битног за одређену професију и других оштећених делова тела који незнатно партиципирају у обављању посла. Умањена радна способност је нова формирана целина којој треба омогућити нове услове у радном и животном окружењу. Овакве пропулзије радне способности треба схватити као неизбежан динамички процес коме медицина рада треба да пружа адекватна решења у радном окружењу.

---

<sup>1</sup> Jovanović, J., *Ocenjivanje radne sposobnosti radnika sa oboljenjem kardiovaskularnog sistema*, Acta medica Medianae, 2000, 6, 33–60.

Оправдано је у вештачењу препоручити избор брзих, тачних и проверљивих метода за све органске системе, органе или чула.

Предлог у вештачењу умањене радне способности је примена последица актуелне повреде<sup>2</sup>, односно штете коју је направио штетник.

Указује се потреба за тачним дефинисањем захтева и времена за обављање задатака и диференцирањем последица према тежини рада ради унапређења стандарда вештачења радне способности.

## ПОСТУПАК

У поступку су изведени следећи кораци:

### Персонална квантификација поремећаја

Последице актуелних повреда и болести се одређују по критеријумима за оријентациону квантификацију анатомских и функционалних поремећаја као последица повреде или болести, УСВМР 2015.

Након тога се у односу на актуелно повређивање разматрају евентуалне последице ранијих повреда или болести.

### Одређивање тежине рада

За оцењивање тежине физичког рада постоје бројне табеле. Међутим треба уважавати реалност да је дошло до веће заступљености седентарног рада и то без оптерећења. Многе вештине се стичу седећи уз помоћ рачунара. Тако Haskel L. W. још 1978. уводи категорију седентарног рада у оцени физичког рада.

У намери да се олакша процена физичког напора представљена је Скала која емпиријски синтетише вредности неколико постојећих табела. У данашње време све је мање заступљен физички рад, а све више психофизиолошко и сензорно оптерећење, тако да је оправдано оперисати појмом седентарни рад, јер се многе вештине савладавају уз рачунар, седећи.

На основу описа радних задатака у професији, који су подељени у четири категорије, вештак медицине рада може с великом сигурношћу да одреди тежину физичког рада, у конкретном случају упоређујући их са предложеном Скалом. Ради суптилнијег изјашњавања понуђене су и три поткатегије у свакој категорији са вредностима у kJ/min и MET јединицама.

---

<sup>2</sup> Иванов, З., Говедарица, Веселин В., *Прейорука за вештачење умањења радне способности уважавајући индивидуалности, физичко и психофизиолошко оптерећење са последицама општећења здравља*, Вјештак 5, Бања Лука, 2016, 27–38.

Представљено је процентуално оптерећења за све категорије и поткатегије.

Настојала се максимално избећи субјективност у овом поступку која није ништа мања него нпр. код психијатријског вештачења душевног бола и страха или физичког бола.

Да би се дефинисала укупна штета настала повређивањем или обољевањем тужиоца користе се различите методе. У овом делу постоји доста дисонантности у раду вештака. Постоји експертски приступ који се, по нашем убеђењу, примењује када се не могу применити постојеће објективне методе и критеријуми којима се може докучити актуелни функционални дефицит. Резултати ових метода морају бити разумљиви суду и странама у спору.

Стандардно су у употреби критеријуми за тежину телесног напора и класификације толеранције за физички напор.<sup>3</sup> Ради практичности, а уважавајући критеријуме тежине рада по Хаскелу<sup>4</sup> и степеновање тежине физичког рада<sup>5</sup> (5, 6, 7, 8) може се, уважавајући заједничке елементе у класификацијама, формирати табела помоћу које би се брже и децидније квалитативно и квантитативно одредила тежина рада.

Скала. Тежина рада (Хаскел), тежина физичког рада (%), критеријуми

Физички захтеви	• тежина рада у степенима, ◦ %	MET / kJ/min
Не може ништа од наведеног, седење	мировање	испод 1 MET / испод 10,8 kJ/min
<input type="checkbox"/> углавном седећи рад <input type="checkbox"/> ретко преношење терета до 4,53 kg <input type="checkbox"/> ограничено ходање и стајање, <input type="checkbox"/> лак рад шаком и руком или ножни без принудног положаја <input type="checkbox"/> монтажа мањих, лаких делова на траци	<b>• 1. Седентарни</b> ◦ 1.1. 1–5,0% ◦ 1.2. 5,1%–10% ◦ 1.3. 10,1%–15,0%	испод 2 MET/ 10,9 – 15,5 kJ/min

<sup>3</sup> Павловић, М., Вештачење умањења радне способности и животиње активности код болесника са најчешћим кардиоваскуларним обољењима, Свет рада, 3/16, 238–263.

<sup>4</sup> Haskel, L. W., *Design and Rehabilitation of cardiac conditioning programs*. In: Wanger KN Helerstein KH: *Rehabilitation of coronary patients*. John Wiley and sons. New York, 1978, 203–241.

<sup>5</sup> Параносић, М., Методологија за утврђивање посебних услова на раду, Заштита рада, Београд, 1996, Schober, P., *Lendenwirbelsäule und Kreuzschmerzen*, Much Med Wochenschr. 84, 1937, 336–339; Tousignant, M., Poulin, L., Marchand, S., Viau, A., Place, C. *The Modified-Modified Schober Test for range of motion assessment of lumbar flexion in patients with low back pain: a study of criterion validity, intra-and inter-rater reliability and minimum metrically detectable change*. Disability and Rehabilitation. 2005, 27 (10), 553–559. Buckup, K., *Clinical Tests for the Musculoskeletal System*, Thieme Stuttgart, New York, 2004.

<ul style="list-style-type: none"> <li>• ходање брзином 4 km/h</li> <li>• измена седења, стајања и ходања са дизањем и ношењем; дизање и ношење терета до 9 kg (ж 5 kg, м 12 kg) без принудног положаја</li> <li>• туширање, облачање без прекида, скидање, намештање кревета, прање прозора, играње голфа</li> <li>• машинска и ручна обрада средње великих делова у индустрији, вожња виљушкара</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>2. Лак</b></li> <li>◦ 2.1. 15,1–20,0 %</li> <li>◦ 2.2. 20,1–25,0 %</li> <li>◦ 2.3. 25,1–30 %</li> </ul>	<p>2 до 4 MET/ 15,5–20,5 kJ/min</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>◦ ход по равном 7 km/h,</li> <li>◦ ношење терета до 22,6 kg</li> <li>◦ претежно измена стајања и ходања са дизањем и ношењем тешког терета (ж 5–10 kg, м 12–25kg)</li> <li>◦ повремено, принудан положај и статички рад</li> <li>◦ рад у врту, уобичајени послови у кући</li> <li>◦ мануелни транспорт терета, рад у ливници, рад рукама изнад висине главе, без оптерећења</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>3. Средње тежак</b></li> <li>◦ 3.1. 30,1–40,0 %</li> <li>◦ 3.2. 40,1–50,0 %</li> <li>◦ 3.3. 50,1–60 %</li> </ul>	<p>од 5 до 6 MET/ 20,5–26 kJ/min</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>■ ходање преко 8 km/h</li> <li>■ пењање уз степенице, ношење терета 11 kg до 8 степеница</li> <li>■ стално ношење (ж 10 kg, м 25 kg); принудни</li> <li>■ повремено ношење терета преко, до и преко 36 kg</li> <li>■ стална измена стајања и ходања</li> <li>■ врло често статички рад</li> <li>■ чишћење снега</li> <li>■ ручно кошење траве, бављење тенисом, кошарком, рукометом</li> <li>■ рад под земљом, транспортни рад у пољопривреди, грађевинарству</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>4. Тежак</b></li> <li>◦ 4.1. 60,1–63,3 %</li> <li>◦ 4.2. 63,4–66,6 %</li> <li>◦ 4.3. преко 66,7 %</li> </ul>	<p>до 7 MET/ 26,0–32,7 kJ/min</p>

(Особа је способна ако за 8 сати рада оствари 40 % максималног MET-а, или је максимално оптерећење један пута 15 минута дневно.)

### Последице монотрауме за конкретно занимање

За све послове је значајна функционалност локомоторног система коју треба егзактно одредити одговарајућим методама. Применом проверљивих метода може се с високом вероватноћом одредити ограниченост мотилитета делова локомоторног система за 1/3, 2/3, и више од 2/3 пуне

амплитуде: лак, средње тежак и тежак степен, што је од значаја за примену процентуалних вредности.

У вештачењу умањене радне способности значајан је „доминантни“ део тела, односно онај који је највише ангажован у раду запосленог. Ако су то седентарни послови, тада ће последице повреде ноге бити мање важне него код запосленог који обавља лак или средње тежак рад који захтева ходање, ношење терета. Међутим, постоји доста несугласица између страна у спору, а посебна сложеност је у диференцирању захтева радног задатка и утилизације специфичне функције дела тела или оштећеног органа за конкретни задатак. Такође, сложено је и упућивање на компензацију оштећеног дела тела или органа другим делом тела или органом.

У хронометарској оцени морају се ажурирати и „доживети“ описи и време професионалних активности и упоредити с понуђеном Скалом за процену тежине физичког рада што је битно за вештачење радне способности.

Из описа послова и непосредног увида вештак се опредељује за тежину физичког напора: седентарни, лак, средње тежак и тежак рад, односно за три поткатогеорије за сваки наведени физички напор. (Пример: запослени на грађевини наводи на вештачењу да 6 сати носи две посуде малтера или грађевинског материјала с нижих на више спратове уз степенице и адвокат инсистира на тешком физичком раду од 6 сати. Вештак указује да запослени један део наведених 6 сати заиста ради тешке послове, а један део носи празне посуде без малтера и силази без грађевинског материјала који је одложио на више спратове, тако да не евидентира тежак физички рад 6 сати него мање, узимајући у обзир фреквенцију ове радне активности и време њеног трајања).

У даљем току вештачења потребно је појединачно анализирати најзначајније радне операције, проценити њихово физичко и психофизиолошко оптерећење и трајање.

Различите операције ће имати различито оптерећење и трајање. Нпр. лак телесни напор – послови сортирања терета до 5 kg у трајању 120 минута.

Ако запослени нема никаквог функционалног поремећаја (за ту радну активност није умањена радна способност) он обавља радну операцију у пуном времену 120 минута – **интактно стање** (без поремећаја),

120 мин. : 100%

(није умањена радна способност за радну активност).

Ако запослени има функционални поремећај (средње тежак степен ограничености мотилитета лумбалног сегмента кичменог стуба који по Табели за оријентациону квантификацију анатомских и функционалних

поремећаја организма као последица повреда и болести износи 25 %) он не може да обавља радну операцију која је процењена као лак физички напор 120 минута, него умањено за 25 % (нарушеност) + 20,1 % (лак физички напор) = 45,1 %. Схватање аутора у овом поступку вештачења умањене радне способности је да је табеларна процентуална нарушеност основ у даљем поступку вештачења, то је његово новостечено лично својство, трајан хендикеп дела тела с којим оштећени наставља да савладава све видове физичког напора: и седентарни са мање напора и тежак са више напора (или никако). Дакле, за сваки физички напор постоји ограничење уважавајући телесни дефицит.

Следећа улога вештака медицине рада је да за конкретни посао одреди доминантну последицу повреде и комплементарну последицу повреде, односно да ли су последице повреде за конкретан посао битне или мање битне. Ако су доминантне узима се њихова цела таблична вредност за конкретан физички напор за који је од пуног значаја последица повређивања.

Ако је последица актуелног повређивања комплементарна за конкретан посао узима се  $\frac{1}{2}$  табеларне вредности за одређени физички напор.

Такође, узима се у обзир да ли оштећени више користи леву (левак) или десну руку (дешњак) и додаје се по овом основу до 5 % и добија се кореспондирајући комплекс (теорија кореспонденције, најстарија теорија истине, заступа здраворазумско схватање истине, мишљење које кореспондира стварности, да важе специфични посебни критеријуми за специфичне и посебне прилике).

Уважава се време за обављање појединачног физичког напора тако да је функционални поремећај дефинисан с више фактора и користи се даље за одређивање умањења радне способности односом

**X мин : 45,1 %** (+1 до 5 % у смислу вишег кориштења леве или десне руке)

односно постављањем пропорције

**120 мин. : 100 % = X мин : 45,1 %**

одакле је  $X = 54,12$  минута умањење за лак телесни напор.

Ако је укупна минутажа 450 минута тада се од ње одузима ова појединачна вредност умањења радне способности.

Тако се добија вредност умањења радне способности за сваки процењени појединачни физички напор (седентарни, лак, средње тежак и тежак) према предложеној Табели уважавајући процењену индивидуалну последицу, тежину физичког напора, доминантност последица повређивања, да ли оштећени користи више леву или десну руку и време потребно за обављање сваке операције.

Утврђено појединачно умањење радне способности оштећеног за одређену радну активност (односно радну операцију, физички напор) користи се и за израчунавање укупног процента умањења професионалне радне способности. Наведени поступак се, дакле, понавља за све утврђене радне операције (напоре) и добијени резултати се сабирају.

Њихов збир представља укупни проценат умањења професионалне радне способности оштећеног за радно место који се упоређује с критеријумима у Скали за процену степена умањења одређених радних активности од 1 до 4 и чини основ у заради коју је оштећени остваривао и коју би остваривао да није био повређен или оболео.

Кориштењем наведених параметара у вештачењу радне способности вештак специјалиста за медицину рада прецизније дефинише тежину физичког рада и његово трајање, улогу повређеног дела тела у конкретном послу његовом доминантношћу или комплементарношћу, уважањем кориштења више десног или левог екстремитета.

Природно је да је за физичке активности битна уредна неуромоторика доњих екстремитета, али и функције горњих екстремитета доприносе успешном обављању кретања, пењања, скока и доскока. Тако је код одбојкаша, скакача увис и скакача с мотком функционалност горњих екстремитета битна у оствареном резултату. Довољно је да се укаже на инвалиде без доњих екстремитета који се баве седећом одбојком који се ангажовањем мускулатуре горњих екстремитета и раменог појаса „одлепе“ од тла, а да немају никакав одразни део тела. Приликом пењања (и силажења) уз степенице или косу површину, савладавајући природне и архитектонске препреке у свакодневном раду запослени користи мускулатуру горњих екстремитета за баланс тела и за испомоћ доњим екстремитетима.

Једино специјалиста за медицину рада може да се изјашњава о радној способности. Остали специјалисти могу да се изјасне о смањењу функционалности из области за коју су компетентни. Не треба узети у обзир просту аритметичку сумацију. Уколико је потребно уопштено изјашњавање онда треба сагледати све поремећаје и укупно се изјаснити у односу на све њих (усаглашавање). У вештачењу умањене радне способности сагледавају се мера и обим у којима се поремећај одражава на конкретну радну активност.

У вештачењу умањене радне способности незаобилазан је холистички (*holos* – грчки целина) приступ по коме је целина више од збира својих саставних делова (детерминизам), физичка стварност и природа имају тежњу за све сложенијим целинама. Умањена радна способност је нова целина у односу на претходну радну способност с новим пропулзијама у психичкој и социјалној сфери која захтева нове услове за функционисање.

Предложеним начином би се уважила и улога комплементарних делова тела приликом вештачења радне способности.

Код последица повређивања различитих органских система (нпр. локомоторни и централни нервни систем у виду нарушене когнитивне способности) треба код нас предложити измену и допуну Закона о облигационим односима као што је урађено у земљама чланица ЕУ (повреда права личности, повреда права на физичко и психичко здравље). Савремени и будући технолошки напредак захтеваће све већу потребу за укључивањем психологије рада у оцени психофизичког напора у укупној оцени радне способности.

На основу изнетог предлаже се коришћење валидних и проверљивих метода које указују на морфолошки и функционални дефицит након установљавања дефинитивног стања код повређивања или обољевања у циљу вештачења умањене радне способности.

Применом софтвера прављених за ову намену резултати се могу представити табеларно и графички.

## **ПРИКАЗ ВЕШТАЧЕЊА РАДНЕ СПОСОБНОСТИ С ПОСЛЕДИЦАМА ПОВРЕДЕ ВРАТНОГ ПРШЉЕНА**

Задатак вештака је да изврши увид у списе и сву расположиву медицинску документацију, прегледа тужиоца и преузме друге радње које сматра потребним, те да утврди проценат радне способности тужиоца за послове физичког радника, узимајући у обзир последице повређивања вратне кичме.

Тужилац је претрпео следећу повреду:

1. *Fractura vertebrae cervicalis secundae* (прелом другог вратног пршљена),
2. *Conthusiones multiplices capitis et trunci* (стање после вишеструких нагњечина главе и трупа).

Да би се одговорило на постављени задатак неопходно је одабрати и применити адекватне методе за одређивање функционалног дефицита након обављеног хируршког лечења и физикалне рехабилитације у стационарним и амбулантним условима.

Заостала је следећа последица:

- смањење мотилитета вратне кичме.

Последице нагњечина главе и трупа нису оставиле последице.

## **Вештачење умањене радне способности**

Вештачењем радне способности добија се нова целина која није прост збир градивних делова и захтева нове услове радне средине и свеобухватан приступ. У вештачењу треба одредити:

- персоналну квантификацију поремећаја (ранији функционални дефицит се пропорционално искључује),
- физички напор,
- хронометарску процену професионалних активности тужиље,
- кореспондирајући комплекс за умањење радне способности оштећеног за радне операције,
- вредност на Скали за процену степена умањења радне способности за одређене радне активности.

## **Персонална квантификација поремећаја**

У односу на нарушену функционалност оштећеног урачунава се евентуално ранији функционални дефицит којим би се указивало на индивидуалност тужиоца у овој правној ствари.

## **Физички напор**

Тужичеве радне активности вештак одређује са 6,7% за седентарни физички рад (1.2), 20,1% за лак (2.1), и 25,0% (2.2.) и 40,1% за средње тежак физички напор (3.1) уважавајући вредности и опис у Скали.

## **Опис задатака, хронометража, процена тежине рада**

Послови физичког радника у трговини.

Утврђен је опис задатака и хронометража од 8 часова, 480 минута од чега се одузима 30 минута за паузу и добија се 450 мин. Одређена је тежина физичког напора у пословима које је тужилац обављао у трговинској делатности.

Посао је посматран у четири фазе ради бољег уочавања његових карактеристика, трајања и тежине. Примењена је Скала с категоријама и поткласификацијама физичког напора у којој су препознати елементи тужиљиног посла у пољопривреди. Трајање је одређено непосредним увидом, анамнестички на вештачењу, искуством вештака и релевантном литературом.

Табела 1.– Опис задатака, хронометража, тежина рада

Припремни задаци	Основни задаци	Пратећи задаци	Завршни задаци
Одређивање актуелних послова за тај дан, припрема за рад (испод 2 MET/10,9 – 15,5 kJ/min) Тежина рада 1.2. (седентерни) Свега 15 min	Истовар намирница, воћа, поврћа, у гајбама, картонским кутијама, врећама тежине од око 3 kg, претовар у друга мања доставна возила, сортирање пакета у радном простору (од 5 до 6 MET/20,5 – 26 kJ/min) Тежина рада 3.1. (средње тежак) Свега 150 min	Одлагање картона, материјала за паковање, одношење на отпад, чишћење возила и радног простора, (2 до 4 MET/15,5 – 20,5 kJ/min) Тежина рада 2.1. (лак физички напор) Свега 90 min	Реферисање о учинку, наплаћивање зараде за тај дан (испод 2 MET/10,9 – 15,5 kJ/min) Тежина рада 1.2. (седентерни) Свега 15 min
Одређивање актуелних послова за тај дан, припрема за рад (испод 2 MET/10,9 – 15,5 kJ/min) Тежина рада 1.2. (седентерни) Свега 15 min	Истовар намирница, воћа, поврћа, у гајбама, картонским кутијама, врећама тежине до 20 kg, претовар у друга мања доставна возила, сортирање пакета у радном простору (од 2 до 4 MET/15,5 – 20,5 kJ/min) Тежина рада 2.2. (лак) Свега 120 min. Распакивање кутија, преношење артикала на радне локације, слагање, уређење радног простора, чекање на наредно истоварање (2 до 4 MET/15,5 – 20,5 kJ/min) Тежина рада 2.1. (лак физички напор) Свега 60 min	Одлагање картона, материјала за паковање, одношење на отпад, чишћење возила и радног простора, (2 до 4 MET/15,5 – 20,5 kJ/min) Тежина рада 2.1. (лак физички напор) Свега 90 min	Реферисање о учинку, наплаћивање зараде за тај дан (испод 2 MET/10,9 – 15,5 kJ/min) Тежина рада 1.2. (седентерни) Свега 15 min
Укупно ангажовање око 15 min (3,33%)	Укупно ангажовање око 330 min (73,33%)	Укупно ангажовање око 90 min. (20,00%)	Укупно ангажовање око 15 min (3,33%)
Укупно 450 min = 100 %			

## Утврђивање кореспондирајућег комплекса за умањење радне способности оштећеног за радне операције

На основу доступне медицинске документације и клиничког прегледа констатоване су последице повређивања, које се, у складу с Табелом Удружења вештака у медицини рада 2015. године и медицинском документацијом, налазе на вредност 10 % функционалне нарушености.

### *Анатомска и функционална нарушености*

Тачка	Анатомски и функционални поремећаји %	По Табели %	Примењено* %
90.a	Смањена покретљивост вратног сегмента после повреда коштанологаментарних, мишићних или неурогених структура вратног дела кичменог стуба лаког степена	10 %	7 %

\*Табеларне вредности треба критички применити у односу на тежину функционалног испада повређеног дела тела, органа или чула.

Вештак се опредељује за 7% јер се не налази на лезије лигаментарних, мишићних или неурогених структура вратног дела кичменог стуба, већ само коштаних структура другог вратног пршљења.

Код тужиоца се налазе последице монотрауматског повређивања вратне кичме које су доминантне за статички рад (седентарни) и динамички (физички, лак и средње тежак).

*Табела 2.– Кореспондирајући комплекс*

Тежина рада	Физичко оптерећење %	Време min. (трајање)	Доминантни (Д) / комлементарни (К) функционални поремећаји	Кореспондирајући комплекс
1.2. Седентаран	6,7 %	30 min.	Д. Лак степен ограничености мотилитета вратног сегмента кичменог стуба = 7 % Укупан поремећај је 7 %	6,7 % + 7 % =13,7 %

2.1.Лак	20,1 %	150 min	Д. Лак степен ограничености мотилитета вратног сегмента кичменог стуба = 7 % Укупан поремећај је 7 %	20,1 % + 7 % = 27,1 %
2.2. Лак	25,0 %	120 min.	Д. Лак степен ограничености мотилитета вратног сегмента кичменог стуба = 7 % Укупан поремећај је 7 %	25,0 % + 7 % = 32 %
3.1. Средње тежак	40,1 %	150 min.	Д. Лак степен ограничености мотилитета вратног сегмента кичменог стуба = 7 % Укупан поремећај је 7 %	40,1 % + 7 % = 47,1 %

Вредност кореспондирајућег комплекса тужиоца представља напор уважавајући последице повређивања за обављање седентерног рада 13,7 %, лаког 27,1 % и 32,0 % и средње тешког физичког рада 47,1 % у минутажама од 30, 150, 120 и 150 минута.

Табела 3.– Хронометарска процена, редуција

Тежина рада	Захтеви min (%)	Није умањена РС min (%)	Умањење РС min (%)
1. Седентерни 1.1. 1.2. 1.3.	1.2. = (15+15) = 30 min (6,66%)	25,89 min (5,75 %)	4,11 min (0,91 %)
2. Лак 2.1. 2.2. 2.3.	2.1. = (60+90) = 150 min (33,33 %) 2.2. = 120 min (26,66 %)	109,35 min (24,30 %) 90,00 min (20,00 %)	40,65 min, (9,03 %) 30,00 min (6,66 %)
3. Средње тежак 3.1. 3.2. 3.3.	3.1. = 150 min (33,33 %)	89,85 min. (19,66 %)	60,15 min. (13,36 %)
Укупно	450 min (100,00 %)	315,09 min (70,02 %)	134,91 min (29,98 %)

Умањење радне способности тужиоца за посао физичког радника у трговини је 30% услед последица актуелног повређивања, што представља средње умањење радне способности (од 25 до 49%) по Скали за процену степена умањења радних активности.

Умањење радне способности тужиоца за посао физичког радника у трговини је представљено за седентарни, лак и средње тежак рад с последицама повређивања, Табела 3 и 3.а. и Графици 1. и 2.

Умањење је у зависности од тежине физичког напора и његовог трајања: за лак физички напор 15,78%, за средње тежак рад је 13,33%, што је највећи део у укупном умањењу радне способности 30% уважавајући последице повређивања другог пршљена вратне кичме.

Добијени проценат се користи у рентним захтевима ради финансијског вештачења и чини основ у заради коју оштећени може да оствари и коју би остваривао да није био повређен или оболео.

Резултати се могу приказати табеларно и графички.

Табела 3.а – Хронометарска процена, редуција (децимални бројеви за минуте су заокружени на цео број)

Тежина рада	Захтеви (min)	Захтеви (%)	Преостала РС (min)	Преостала РС (%)	Умањење РС (min)	Умањење РС (%)
Седентарни	30	6.67	26	5,78%	4	0,89%
Лак	270	60.00	199	44,22%	71	15,78%
Средње тежак	150	33.33	90	20,00%	60	13,33%
Тежак	0	0.00	0	0,00%	0	0,00%
Укупно	450	100.00	315	70,00%	1135	30,00%

График 1.

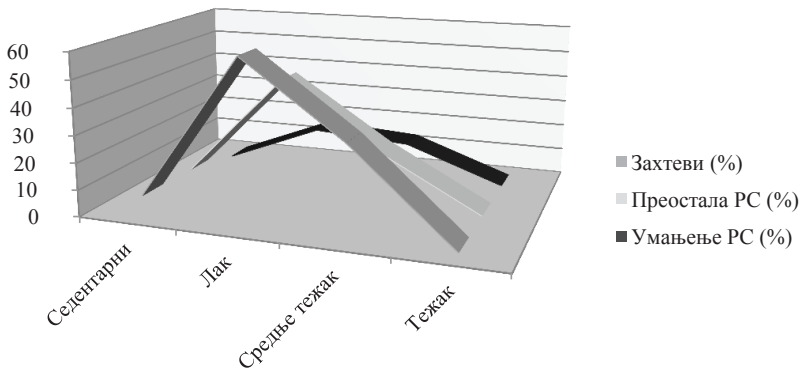
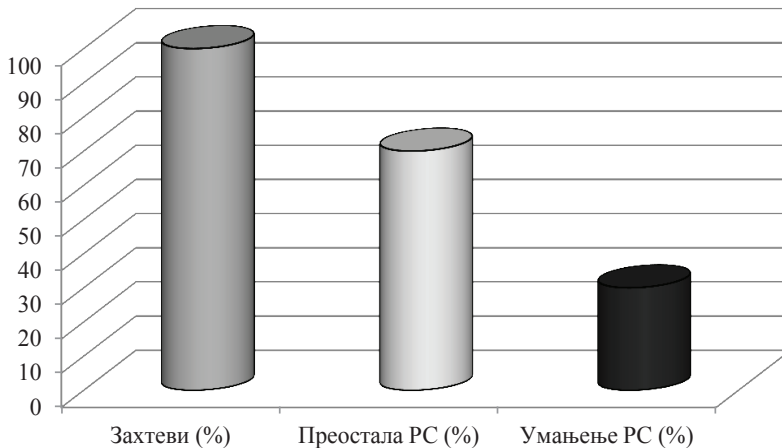


График 2.



#### ЛИТЕРАТУРА

- Jovanović, J., *Ocenjivanje radne sposobnosti radnika sa oboljenjem kardiovaskularnog sistema*, Acta medica Medianae, 2000, 6, 33–60.
- Иванов, З., Говедарица, Веселин В., *Прејорука за вејшачење умањења радне способности уважавајући индивидуалности, физичко и психофизиолошко општење са последицама оштећења здравља*, Вјештак 5, Бања Лука, 2016, 27–38.
- Павловић, М., *Вејшачење умањења радне способности и животиње активности код болесника са најчешћим кардиоваскуларним обољењима*, Свет рада 3/16, 238–263.
- Haskel L. W., *Design and Rehabilitation of cardiac conditioning programs*. In: Wanger KN Helerstein KH: *Rehabilitation of coronary patients*, John Wiley and sons, New York, 1978, 203–241.
- Параносић, М., *Методологија за ујврђивање посебних услова на раду*, Заштита рада, Београд, 1996.
- Schober, P., *Lendenwirbelsäule und Kreuzschmerzen*, Much Med Wochenschr, 1937, 84, 336–339.
- Tousignant M., Poulin L., Marchand S., Viau A., Place C. *The Modified-Modified Schober Test for range of motion assessment of lumbar flexion in patients with low back pain: a study of criterion validity, intra-and inter-rater reliability and minimum metrically detectable change*. Disability and Rehabilitation, 2005, 27 (10), 553–559.
- Buckup, K., *Clinical Tests for the Musculoskeletal System*, Thieme Stuttgart, New York, 2004.

Говедарица, В., *Прейоруке за вештачење умањења животног активности и умањења радне способности*, Удружење судских вештака у медицини рада, Београд, 2015.

Smuts, J., *Holism and Evolution*, London, 1926.

## **DOMINANCE OF THE CONSEQUENCES OF INJURY IN EXPERTISE OF REDUCED WORK ABILITY**

*Prim.Dr. Ivanov Zoran*

Specialist of occupational medicine

Vojvodina Association of Court Experts, Novi Sad

*Prim.Dr. Govedarica Veselin*

Specialist of occupational medicine

Serbian Association of Court Experts, Belgrade

### **S u m m a r y**

After the injury or illness consequences occur, and they are important for work functioning.

It is necessary to express opinion on the degree and the percentage of the erosion of certain parts of the musculoskeletal system for expertise of reduced work ability.

In order to successfully perform the task, functional parts of the body are essential, especially those most involved in carrying out the specific tasks.

Working capacity is more reduced by damage of dominant physical functions for a particular job and less by physical damage of such functions which are less involved in the conduct of business (complementary).

The paper describes the procedure of expertise of reduced work ability with respect of the results of injuries of the upper and lower extremities to sedentary work and physical work.

Presented method of the expertise of working ability expressively defines the intensity of manual labor and its duration, the role of the injured part of the body in the specific work regarding its dominance and complementarity, considering using more right or left limb.

*Keywords:* One physical injury, physical deficit, the dominant functions, complementary functions, work ability

*Dejan Rešetar,*  
student doktorskih studija Pravnog fakulteta  
Univerziteta u Novom Sadu

## LIŠENJE ŽIVOTA IZ SAMILOSTI\*

*SAŽETAK:* U samom radu autor se osvrće na definisanje pojma eutanazije na početku i iznosi neka prethodna pitanja bitna za razgraničenje pojma aktivne i pasivne eutanazije i njihovog značaja. Prvi dio rada biće posvećen većim dijelom razvoju ideje eutanazije. Drugi dio rada je krivičnopravni dio. U njemu autor poseban akcenat stavlja na pozitivnopravno zakonodavstvo i članove 117. i 119. Krivičnog zakonika Republike Srbije. Autor pokušava da odredi mjesto eutanazije u našem sistemu krivičnog prava i pita se da li opravdano u KZ Srbije postoje dva krivična djela koji regulišu ovo pitanje.

*Cljučne reči:* lišenje života iz samilosti, samoubistvo, navođenje na samoubistvo, eutanazija i krivično pravo

### UVOD

Rijetko koje pitanje je u pravnoj nauci uopšte toliko polarizovalo naučnu, stručnu javnost kao pitanje eutanazije. Od najstarijih vremena i djela Platona, Tome Akvinskog, Tomasa Mora, pa do danas eutanazija kao ideja nije izgubila na značaju. Kako sadašnje stanje u uporednom i domaćem pravu pokazuje, teško da će se iznaći neko rješenje koje će biti opšteprihvaćeno, tj. u ovom trenutku pitanje jednoobraznog propisivanja eutanazije nije izvjesno. Naime,

---

\* Rad primljen 24. 3. 2016. godine.

posmatrajući rješenja iz uporednog prava uočavamo tri velike grupe pristupa problemu eutanazije:

1. u prvoj grupi su zemlje koje su potpuno dekriminalizovale eutanaziju (npr. Holandija, Belgija, Luksemburg, Švajcarska, i tri američke države, Oregon, Montana i Vašington);
2. u drugoj grupi su zemlje u čijim pravnim sistemima eutanazija predstavlja privilegovan oblik ubistva (npr. Njemačka, Austrija, Srbija);
3. u trećoj grupi su zemlje u čijim pravnim sistemima eutanazija predstavlja ubistvo (npr. Engleska, Kina, zemlje južne Afrike<sup>1</sup>).

Problem eutanazije nije ostao van interesovanja ni laičkog svijeta, jer svako može doći u situaciju da traži eutanaziju, bilo za sebe ili drugoga. Otvorena, gotovo fanatična podjela na pristalice i protivnike eutanazije pokazuje veličinu i značaj problema, i jednu trajnost, neprolaznost dijametralno suprotnih stavova.

Pitanja koje izazivaju dosta polemike i takođe duboku podjelu, a direktno su vezana za pitanje eutanazije, jesu sledeća: da li je čovjeku pored prava na život priznato i pravo na smrt? Kolika je vrijednost ljudskog života i da li postoje neki životi koji „nisu vrijedni življenja“? S te strane, debata o eutanaziji može da izgleda kao klasičan konflikt: individualno protiv opšteg (društvenog).

Smatramo da je posebno važno raspravljati o problemu eutanazije s obzirom da živimo u današnjem užurbanom dobu. „Upravo danas je kontakt bolesnika sa lekarom još više oslabljen zbog neumerene užurbanosti, i možemo reći krajnje površan. Ovaj odnos od koga toliko zavisi opstanak i lekara i pacijenta, može i treba da se uči, posebno danas kada je etika, a posebno etika lekara, u krizi.“<sup>2</sup>

## POJMOVNO ODREĐENJE

Eutanazija je riječ grčkog porijekla koja ima više značenja. To je izvedenica od grčkih riječi „eu“ (dobro) i „thanatos“ (smrt). U doslovnom prevodu znači „dobra“ ili „blaga smrt.“<sup>3</sup> Takođe može da znači i brzo i lako umiranje, gašenje života bez samrtnih bolova, ublažavanje smrti tako što se bolesnom daju narkotična sredstva (koja ljekar smije da pruži samo da bi olakšao umiranje, a nikako da bi ga ubrzao).<sup>4</sup> Označena formulacija je preuzeta iz enciklo-

---

<sup>1</sup> Willem A Landman, *End-of-Life Decisions, Ethics and the Law – A Case for Statutory Legal Clarity and Reform in South Africa*, Geneva, 2012, 21 [http://www.globethics.net/documents/4289936/13403252/FocusSeries\\_09\\_EndOfLifeDecision\\_Willem\\_text.pdf/e4c50a25-5c89-465b-b341-e7a957d5a1da](http://www.globethics.net/documents/4289936/13403252/FocusSeries_09_EndOfLifeDecision_Willem_text.pdf/e4c50a25-5c89-465b-b341-e7a957d5a1da), 10.02.2016.

<sup>2</sup> V. Jerotić, *Čovek i njegov identitet*, Ars Libri, Beograd, 2005, 35

<sup>3</sup> I. Klajn, M. Šipka, *Veliki rečnik stranih reči i izraza*, Novi Sad, 2006, 469.

<sup>4</sup> M. Vujaklija, *Leksikon stranih reči i izraza*, Beograd, 1980, 505.

pedije i odstupa od pojma eutanazije koji se koristi u pravu i zakonodavstvu.<sup>5</sup> Neki autori u starijoj literaturi su eutanaziju nazivali terminom „ubistvo po pristanku“, navodeći (smatramo potpuno opravdano) da je to istovremeno pravni, psihološki, medicinski i fiziološki problem.<sup>6</sup> Drugi, pak, tvrde da je to „ubistvo iz milosrđa“, kako se najčešće prevodi sa engleskog jezika, opasno pojmovno izvrtnje njenog pravog pojma.<sup>7</sup> Eutanaziju možemo zapravo veoma široko definisati kao „problem koji nastaje u slučaju kad pacijent pokaže svoju želju da odbije, započne ili nastavi lečenje radi očuvanja života, ili moli da se upotrebi neko medicinsko sredstvo za ubrzanje bliske i neizbežne smrti, odnosno za oslobađanje od neprolazne patnje koju lekar ne može delotvorno da ublaži niti otkloni nijednim drugim raspoloživim medicinskim tretmanom“<sup>8</sup>. Takođe jedna od definicija koju pominje literatura je: „direktno namjerno ubistvo osobe koje je ponuđeno kao dio medicinske njege.“<sup>9</sup>

Eutanaziju možemo posmatrati u užem smislu i to kroz dva manifestaciona oblika: aktivnu i pasivnu eutanaziju.

*Aktivna eutanazija* predstavlja aktivno učestvovanje lica (ljekara, medicinskog osoblja, srodnika pacijenta) u bezbolnom prekidanju pacijentovog života, pri čemu lice daje pacijentu smrtonosnu supstancu. To je dakle jedna aktivna radnja, aktivan čin. Ovakav postupak bi mogao biti davanje injekcije sa smrtonosnim lijekom ili davanje prekomjerne doze nekog drugog lijeka „za koji se zna da će sigurno izazvati skraćenje života pacijenta“.<sup>10</sup> Neki autori napominju da nema mjesta o zagovaranju aktivne eutanazije kod trajno nesvjesnih pacijenata.<sup>11</sup>

*Pasivna eutanazija* predstavlja izvjesno prepuštanje umiranju iz milosrđa. Dakle to je jedan izostanak radnje, jedno nečinjenje, ili kako neki autori navode „izostanak liječenja potrebnog za održanje života“<sup>12</sup>. Zbog specifičnosti napadnog objekta ona se može vrlo često izvršiti nečinjenjem, propuštanjem.

---

<sup>5</sup> Slično, S. Marinović, *Euthanasia – pro et kontra*, magistrski rad, Kragujevac, 1988, 13.

<sup>6</sup> Vidi: Klajn-Tatić, *Dopustivost i zabrana eutanazije zavisno od načina izvršenja*, Aktuelni problemi u medicini, Institut društvenih nauka, Beograd, 1996, 123.

<sup>7</sup> Vidi: B. Čejović, *Krivičnopravni problemi transplantacije delova ljudskog tela*, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd 1974, 237.

<sup>8</sup> Vidi: Klajn-Tatić, *Pravno-etički aspekti lekareve pomoći neizlečivo bolesnom pacijentu*, Anali Pravnog fakulteta u Beogradu, godina LII, br. 1, 2005, 80–81.

<sup>9</sup> Vidi: odluku Medicinskog savjeta Hong Konga iz novembra 2000. godine, u: A. Liu, *Analysis, Ah Bun and Euthanasia in Hong Kong*, 39 HKLJ 147, 2009, 7, [http://www.law.hku.hk/faculty/staff/Files/Ah%20Bun%20and%20Euthanasia%20HKLJ%20\(2009\).pdf](http://www.law.hku.hk/faculty/staff/Files/Ah%20Bun%20and%20Euthanasia%20HKLJ%20(2009).pdf) 4. 2. 2016.

<sup>10</sup> Vidi: Klajn-Tatić, *Eutanazija i lekareva pomoć u samoubistvu*, Pomeramo granice, Institut društvenih nauka, Beograd 2007, 12.

<sup>11</sup> U našoj teoriji ovakav stav zastupa V. Klajn-Tatić.

<sup>12</sup> K. Turković, S. Roksandić Vidlička, A. Maršavelski, *Eutanazija i potpomognuto samoubojstvo – etičke dileme kriminalne politike*, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 17 br. 1/2010, Zagreb, 226

Ovakav postupak bi mogao biti uskraćivanje dalje terapije radi ubrzanja trenutka smrti (npr. nedavanje injekcije insulina teškom dijabetičaru koji je već zapao u komu, gašenje aparata za vještačko održavanje pacijenta u životu i sl.).

Eutanazija se može posmatrati i u širem smislu. U pravnoj literaturi se u širem smislu pod eutanazijom često obuhvata i ljekareva pomoć pri samoubistvu, „jer eutanazija (ubistvo na zahtjev) nije ništa drugo nego samoubistvo preko posrednika“<sup>13</sup>.

## EUTANAZIJA U PRAVU REPUBLIKE SRBIJE

### Lišenje života iz samilosti

„Ko liši života punoletno lice iz samilosti zbog teškog zdravstvenog stanja u kojem se to lice nalazi, a na njegov ozbiljan i izričit zahtev, kazniće se zatvorom od šest meseci do pet godina.“<sup>14</sup> Kao što vidimo srpsko krivično pravo ne poznaje termin „eutanazija“, slično kao i drugi pravni sistemi u svijetu, već koristi termin „lišenje života iz samilosti.“

Lišenje života iz samilosti (kao oblik privilegovanog ubistva) se inkriminiše među grupom krivičnih djela protiv života i tijela (čl. 113–127). Sadrži sve konstitutivne elemente krivičnog djela ubistva (čl. 113). *Radnja krivičnog djela* je istovjetna kao kod krivičnog djela ubistva. To znači da se radnja sastoji u lišenju života drugog lica, najčešće činjenjem, a izuzetno i nečinjenjem. Imajući u vidu ciljno tumačenje, navodi Stojanović, radnja izvršenja je omeđena, ipak, voljom pasivnog subjekta. „Ako neko zahteva da bude lišen života na jedan način (npr. davanjem prekomerne doze medikamenata), a izvršilac to uradi na sasvim drugi način (npr. pucanjem iz vatrenog oružja), treba uzeti da postoji obično ubistvo a ne ovo delo.“<sup>15</sup> Sporno je u teoriji izvršenje ovog krivičnog djela nečinjenjem,<sup>16</sup> jer smatramo da nisu jasne granice između pojedinih oblika aktivne i pasivne eutanazije.

*Biće krivičnog djela* se sastoji u lišavanju života punoljetnog lica iz samilosti na njegov ozbiljan i izričit zahtjev, i to zbog teškog zdravstvenog stanja u kome se to lice nalazi.

<sup>13</sup> N. Đurđević, *Odgovornost zbog samoubstva hospitalizovanog pacijenta*, Aktuelni problemi u medicini, Institut društvenih nauka, Beograd 1996, 230–231.

<sup>14</sup> Čl. 117. Krivičnog Zakonika R.S. – *Službeni Glasnik R. S.*, br. 85/2005, 88/2005 -ispr., 107/2005 -ispr., 72/2009, 111/2009, 121/2012 i 104/2013.

<sup>15</sup> Z. Stojanović, *Komentar Krivičnog zakonika*, *Službeni Glasnik R. S.*, Beograd, 2012, 411.

<sup>16</sup> Tako, Z. Stojanović, *ibid*, 411.

Od razloga za isključenje *protivpravnosti* u vezi sa krivičnim djelom lišene života iz samilosti valja obrazložiti pristanak povrijeđenog. „Pristanak povrijeđenog u krivičnom pravu odnosi se na ozbiljnu, slobodnu, svesnu izjavljenu saglasnost povrijeđenog na nanesenu mu povredu.“<sup>17</sup> Iz ovakve definicije pristanka povrijeđenog proističe da on mora ispunjavati sledeće uslove kako bi bio validan kao institut krivičnopravne dogmatike:

1. da je pristanak nesumnjivo dat, tj. da objektivno postoji;
2. da je dat prije izvršenja krivičnog djela ili prilikom izvršenja krivičnog djela, a ne naknadno;
3. da je lice koje daje pristanak sposobno da pristanak dâ;
4. da je pristanak ozbiljan i dat slobodno.<sup>18</sup>

Kada je u pitanju život, pristanak<sup>19</sup> pasivnog subjekta (pacijenta) po srpskom krivičnom pravu ne može isključiti protivpravnost. Za to postoji jak razlog. Prije svega je to zaštita ljudskog života, kao specifičnog napadnog objekta. Društvo ima interes da štiti život svojih građana kao najviše pravno dobro, pa je zato protivpravno oduzimanje života iako je izvršeno na izričit zahtjev. Zakonodavac, dakle, zalazi u subjektivnu sferu pojedinca da bi ga bolje štutio, da bi na neki način promovisao opšte i društvene interese. Tako, neki autori govore o tome da čovjek nema pravo slobodno raspolagati individualnim dobrima na čijem održavanju počiva interes društva i stoga je opravdano postojanje kaznjivosti krivičnog djela iz čl. 117.<sup>20</sup>

Do lišenja života mora doći usled ozbiljnog i izričitog zahtjeva pasivnog subjekta. Ozbiljan zahtjev će postojati ako je to stvarna volja i slobodna volja. Ako je pasivni subjekt usled bolesti nesposoban da sam odlučuje, slobodne volje nema, kao i u slučaju kad je sposobnost umanjena. Smatra se da pristanak ne postoji ni u slučajevima kad je zahtjev dat pod prinudom, prijetnjom, u zabludi, ili uopšte ako je iznuđen na bilo kakav drugi način. U tom slučaju treba uzeti da postoji krivično djelo ubistva a ne lišenja života iz samilosti. Zahtjev

---

<sup>17</sup> B. Čejović, *Krivičnopravni problemi transplantacije delova ljudskog tela*, 1974, 233.

<sup>18</sup> B. Čejović, *ibid.*, 233

<sup>19</sup> Teorije o pristanku pacijenta su nastale po svemu sudeći u Njemačkom krivičnom zakoniku iz 1870. godine. Njime je bilo propisano da je nanošenje tjelesne povrede uz pristanak žrtve protivpravno samo onda kad je ovakva povreda, uprkos postojanju pristanka povrijeđenog, protivna dobrim običajima. Vidi opširno o teoriji pristanka i teoriji pretpostavljenog pristanka u: J. Kulaš, *Krivična odgovornost lekara i nadrilekara*, Policija, Beograd, 1939, 28–29; za pristanak i pretpostavljeni pristanak vidi detaljno u: F. Bačić, *Krivično pravo opći dio*, Informator, Zagreb, 1995, 171–172; za teorije o pristanku u medicinskom krivičnom pravu vidi poglavlja 1–5, splošni del. D. Korošec, *Medicinsko kazensko pravo*, Ljubljana, 2004, 41–151.

<sup>20</sup> A. Kurtović, I. Petrić, *Kazneno djelo usmrćenje na zahtjev i eutanazija*, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Rijeci, Vol. 21, br. 2, 2000, 8; sličan stav zastupa i stariji dio naše pravne teorije kao što su Radovanović i Čejović. Uporedi i D. Korošec, *Medicinsko kazensko pravo*, Pravni fakultet, Ljubljana 2004, 170–171.

se smatra izričitim<sup>21</sup> ako je formulisan jasno i konkretno. Nije potreban pisani zahtjev, već je dovoljna i konkludentna radnja, ali koja objektivno i jasno postoji. Zahtjev takođe mora biti jasno upućen prema određenoj osobi, izvršiocu krivičnog djela. U teoriji preovladava mišljenje da se ne može dati „blanko zahtjev“ koji bi „važio za ubuduće“ (npr. izjava lica da u slučaju da oboli nekad u budućnosti od neizlječive bolesti, ili više ne bude pri svijesti i sl.). Zahtjev stoga mora biti jasno formulisan prema izvršiocu krivičnog djela neposredno prije izvršenja i ne smije biti opozvan prije izvršenja djela. Krivično djelo se može izvršiti samo prema punoljetnom licu. Iz formulacije čl. 117, Z. Stojanović navodi da je punoljetstvo potrebno ne samo u vrijeme izvršenja krivičnog djela, nego i kod davanja samog pristanka.<sup>22</sup> Pored uslova punoljetstva zakon pominje i jedan drugi bitan uslov. To je teško zdravstveno stanje pasivnog subjekta. Smatramo da je sintagma veoma široka i neodređena, a osvrnuvši se na uporednopravna rješenja takvo zdravstveno stanje moglo bi biti: poslednji stadijum neizlječive bolesti, trpljenje neizdrživih bolova koje pričinjava očiglednu patnju, siguran smrtonosni ishod u bliskom narednom periodu.<sup>23</sup>

Pasivni subjekt mora biti lišen života umišljajno.<sup>24</sup> Izvršilac krivičnog djela je svjestan svih obilježja krivičnog djela i hoće njegovo izvršenje. Lišenje života s umišljajem je nesporno, jer je izvršilac donio odluku na osnovu izričitog i ozbiljnog traženja pasivnog subjekta. Ovaj dodatni subjektivni element bića krivičnog djela jeste pobuda. Smatra se da je motiv za lišenje života iz samilosti altruistički čin, nešto što je zapravo pozitivno društveno – moralno vrijednovano.<sup>25</sup>

Zapriječena kazna za izvršenje ovog krivičnog djela je od 6 mjeseci do 5 godina. Istovjetnu odredbu sadrži i Krivični zakonik Crne Gore<sup>26</sup>, Krivični zakonik Slovenije.<sup>27</sup> Krivični zakonik Hrvatske<sup>28</sup> predviđa nešto nižu kaznu (do 3 godine), i naziva krivično djelo „usmrćenje na zahtjev“ u st. 3. čl. 112.

---

<sup>21</sup> O problemu izričitosti zahtjeva kod ovog krivičnog djela vidi interesantan slučaj i zaključak Novoseleca u: P. Novoselec, *Sudska praksa*, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu Zagreb, vol. 12, br. 1/2005, 211–219.

<sup>22</sup> Z. Stojanović, *Komentar Krivičnog zakonika*, 411. Na ovom mjestu valja postaviti sledeće pitanje: kako će se kvalifikovati djelo ako pasivni subjekt nije bio punoljetan u vrijeme davanja pristanka a bio je punoljetan u vrijeme izvršenja krivičnog djela? Da li bi sudija koji bi sudio kvalifikovao djelo kao lišenje života iz samilosti ili kao ubistvo?

<sup>23</sup> U pravu Holandije i nekih saveznih američkih država taj period iznosi 6 mjeseci.

<sup>24</sup> Isto navodi i Korošec i kaže da sva „eutanzijnska krivična djela“ moraju sadržati umišljaj (namjeru). D. Korošec, *Medicinsko kazensko pravo*, Pravni fakultet, Ljubljana 2004, 191.

<sup>25</sup> Tako, Z. Stojanović, *Komentar Krivičnog zakonika*, 412.

<sup>26</sup> *Krivični zakonik Republike C. Gore – Službeni list RCG*, br. 70/2003, 13/2004, 47/2006, 40/2008, 25/2010, 32/2011, 40/2013 i 56/2013.

<sup>27</sup> *Kazenski zakonik R. Slovenije – Uradni list*, št. 55/08, ispr., 66/08, 39/09, 91/11, 50/2012.

<sup>28</sup> *Kazneni zakon R. Hrvatske – Narodne novine* – 125/11, 144/12.

## Navođenje na samoubistvo i pomaganje u samoubistvu

Samoubistvo u pravnim sistemima današnjice ne predstavlja krivično djelo. Tako je i u srpskom pravnom sistemu. Dekriminalizacija krivičnog djela samoubistva je počela od XVIII vijeka, a neke države su ga tek relativno skoro dekriminalizovale (Engleska od 1961,<sup>29</sup> Irska tek 1993<sup>30</sup>). Međutim, imajući u vidu društvenu opasnost pomaganja u samoubistvu i navođenja na samoubistvo, potpuno je opravdano inkriminisati ih kao krivično djelo, što srpski zakonodavac i čini u čl. 119. KZ:

„Ko navede drugog na samoubistvo ili mu pomogne u izvršenju samoubistva, pa ovo bude izvršeno ili pokušano, kazniće se zatvorom od šest meseci do pet godina.

Ko drugom pomogne u izvršenju samoubistva pod uslovima iz čl. 117. ovog zakonika, pa ovo bude izvršeno ili pokušano, kazniće se zatvorom od tri meseca do tri godine.

Ko delo iz st. 1. ovog člana učini prema maloletniku ili prema licu koje se nalazi u stanju bitno smanjene uračunljivosti, kazniće se zatvorom od dve do deset godina.

Ako je delo iz st. 1. ovog člana učinjeno prema detetu ili neuračunljivom licu, učinilac će se kazniti po čl. 114. ovog zakonika.

Ko surovo ili nečovečno postupa sa licem koje se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili zavisnosti, pa ono usled takvog postupanja izvrši ili pokuša samoubistvo koje se može pripisati nehatu učinioca, kazniće se zatvorom od šest meseci do pet godina.“

Iz čl. 119. KZ Srbije vidimo da krivično djelo čine jedan osnovni oblik (st. 1), jedan privilegovani oblik (st. 2. koji je u vezi sa čl. 117. – lišenje života iz samilosti), dva kvalifikovana oblika (st. 3. i st. 4) i jedan poseban oblik (st. 5)

Radnja krivičnog djela za st. 1–4. jeste navođenje na samoubistvo i pomaganje u samoubistvu. Radnja krivičnog djela se može izvršiti različitim načinima. Navoditi nekoga na samoubistvo znači uticati na različite načine na drugu osobu da izvrši samoubistvo, tj. s namjerom uticati na samu volju druge osobe da donese odluku o oduzimanju svog života. Pomagati u samoubistvu znači pružanje pomoći<sup>31</sup> osobi koja je već donijela odluku o samoubistvu.<sup>32</sup> St. 5. ima

<sup>29</sup> Z. Stojanović, O. Perić, *Krivično pravo posebni deo*, Pravni fakultet, Beograd 2003, 105.

<sup>30</sup> V. Grozdanić, *Krivičnopravni pogled na samoubistvo*, Anali Pravnog fakulteta u Beogradu, LXII, 2/2009, 60, fn.17.

<sup>31</sup> Pružanje pomoći se može shvatiti kao fizičko (npr. stavljanje na raspolaganje sredstva za izvršenje samoubistva u vidu smrtonosne injekcije ili vatrenog oružja) i psihičko (npr. davanje savjeta ili uputstava o efikasnom samoubistvu).

<sup>32</sup> Tako, V. Grozdanić, *Krivičnopravni pogled na samoubistvo*, Anali Pravnog fakulteta u Beogradu, LXII, 2/2009, 60.

specifičnu radnju izvršenja, jer se zahtjeva da izvršilac nečovječno postupi prema licu koje je izvršilo ili pokušalo samoubistvo, a prema izvršiocu se nalazi u podređenom ili zavisnom položaju.

Za svaki oblik iz čl. 119. nužno je da postoji kauzalna veza, tj. „da je radnjom navođenja izazvana ili učvršćena odluka kod nekog lica da izvrši samoubistvo, a da se radnjom pomaganja doprinese izvršenju samoubistva“<sup>33</sup>. Posledica može biti kako samoubistvo tako i pokušaj samoubistva.

Ako se navodi na samoubistvo ili se pomaže u samoubistvu maloljetnoj osobi ili osobi čija je svijest da shvati značaj samoubistva bitno smanjena, za kažnjavanje izvršioca nije nužno da je samoubistvo izvršeno, već je dovoljno da je samo pokušano. Ovo je prvi kvalifikovani oblik krivičnog djela.

Ako se navodi na samoubistvo ili se pomaže u samoubistvu djeteta ili osobe koja nije sposobna sama da rasuđuje, tj. da shvati značaj samoubistva i apsolutno ne vlada svojom voljom, djelo se kvalifikuje kao najteži oblik i izjednačava sa teškim ubistvom.

Poseban oblik je u situacijama kada se zbog nečovječnog, okrutnog postupanja prema licu koje u nekom odnosu zavisnosti ili podređenosti prema izvršiocu pasivni subjekt ubije, ili pokuša samoubistvo. Može se raditi o raznim vidovima psihičkog i fizičkog zlostavljanja, maltretiranja, šikaniranja i sl. Mora postojati kauzalna veza između takvog načina postupanja izvršioca i samoubistva pasivnog subjekta.<sup>34</sup>

Pristanak pasivnog subjekta ne isključuje protivpravnost, iz istih razloga koji su već ranije navedeni kod krivičnog djela iz čl. 117. mada, pod određenim uslovima možemo reći da je zajednički imenitelj oba krivična djela upravo pristanak povrijeđenog (pacijenta). Za razgraničenje ova dva krivična djela u praksi može da posluži i to da li radnju lišenja života preduzima ljekar (ili neko drugo lice) ili pacijent (pasivni subjekt).<sup>35</sup> Dokle god se, veli Đurđević, poslednja slobodna odluka nalazi u rukama pacijenta, radnje ljekara se mogu okarakterisati samo kao pomoć pri samoubistvu.<sup>36</sup> S druge strane, ako je odluka potpuno u rukama ljekara, radi se o krivičnom djelu iz čl. 117. „Razlika između aktivne pomoći u umiranju i pomoći pri samoubistvu neizlečivo bolesnog pacijenta odgovara u osnovi razlici izvršioca krivičnog dela i saučesnika.“<sup>37</sup>

Krivična djela iz stava 1–4. zahtijevaju umišljaj, dok posebni oblik u st. 5 zahtijeva samo nehat kao stepen krivice.

<sup>33</sup> Z. Stojanović, *Komentar Krivičnog zakonika*, Beograd 2012, 416.

<sup>34</sup> Z. Stojanović, *ibid.*, 418.

<sup>35</sup> N. Đurđević, *Odgovornost zbog samoubistva hospitalizovanog pacijenta*, Aktuelni problemi u medicini, Institut društvenih nauka, Beograd 1996, 231.

<sup>36</sup> N. Đurđević, *ibid.*, 231.

<sup>37</sup> N. Đurđević, *ibid.*, 231.

Zapriječena kazna za osnovni oblik je od 6 mjeseci do 5 godina zatvora. Za kvalifikovani oblik kazna iznosi od 2 do 10 godina zatvora. Za najteži oblik kazna zatvora je minimum 10 godina, ili od 30 do 40 godina. Za privilegovan oblik kazna zatvora je od 3 mjeseca do 3 godine. Za poseban oblik, kazna zatvora iznosi 6 mjeseci do 5 godina.

Interesantno je na ovom mjestu napomenuti da njemački krivični zakonik ne poznaje ovo krivično djelo i ne propisuje ga kao kažnjivo. Razlog je, navode njemački autori, čisto tehničko – racionalne prirode. Kako njemačko krivično pravo ne poznaje krivično djelo samoubistva, tako smatraju autori, ne bi trebalo da postoji ni krivično djelo pomaganje u samoubistvu i navođenje na samoubistvo.<sup>38</sup>

## ZAKLJUČAK

Smatramo da je srpski zakonodavac prateći uporedna rješenja inkriminisao mnoge oblike „eutanzije“ kroz članove 117. i 119. KZ. Prvenstveno aktivnu eutanaziju za koju je propisao dosta visok raspon kazne. Smatramo da je to potpuno opravdano, i u skladu sa pravnim tendencijama modernih pravnih sistema. Takođe, po našem mišljenju ispravno, zadržao je krivično djelo pomaganje u samoubistvu i navođenje na samoubistvo. Iako se srpska krivičnopravna teorija oslanja na njemačku teoriju prvenstveno (u njemačkom KZ ovo krivično djelo ne postoji), i dijelom na austrijsku teoriju krivičnog prava, zakonodavac ipak nije dekriminalizovao ovo krivično djelo uvidjevši značaj napadnog objekta za zajednicu, društvo. Ono što bismo možda dodali jeste da van zakonske regulative neizostavno ostaju neki modaliteti pasivne eutanazije (npr. pacijentovo odbijanje dalje terapije, obaveze ljekara koje nastaju u tom slučaju) i slučajevi indirektno eutanazije. Možda ima prostora da se nekom narednom izmjenom Krivičnog zakonika ova pitanja, koja sada spadaju u sivu zonu medicinskog krivičnog prava, riješe precizno. To bi bilo od višestranosti, i medicinarima i pravnicima, jer ne bi ostavljalo nedoumice u krivičnim procesima koji su značajno obojeni medicinskim sadržajem. Budući da naša krivična praksa još uvijek nije spremna da se uhvati u koštac sa tako specijalizovanim procesima, izražavamo bojazan da bi se mogle dešavati greške u kvalifikacijama samih krivičnih djela što bi dalje imalo za posledicu i nepravilna odmjerenja kazne.

---

<sup>38</sup> Tröndle/Fischer, *Strafgesetzbuch, Kommentar*, 52. Aufl. 2004, navedeno prema: Gabriele Wolfslast, *Physician Assisted Suicide and the German Criminal Law*, D. Birnbacher, E. Dahl (eds.), *Giving Death a Helping Hand*, Springer Science+Business Media B.V. 2008, 87.

## LITERATURA

- Bačić, F., *Krivično pravo opći dio*, Informator, Zagreb, 1995.
- Korošec, D., *Medicinsko kazensko pravo*, GV Založba, Ljubljana, 2004.
- Kurtović, A., Petrić, I., *Kazneno djelo usmrćenje na zahtjev i eutanazija*, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Rijeci, Vol. 21, br. 2, 2000.
- Landman, Willem A., *End-of-Life Decisions, Ethics and the Law – A Case for Statutory Legal Clarity and Reform in South Africa*, Geneva 2012, 21 [http://www.globethics.net/documents/4289936/13403252/FocusSeries\\_09\\_EndOfLifeDecision\\_Willem\\_text.pdf/e4c50a25-5c89-465b-b341-e7a957d5a1da](http://www.globethics.net/documents/4289936/13403252/FocusSeries_09_EndOfLifeDecision_Willem_text.pdf/e4c50a25-5c89-465b-b341-e7a957d5a1da)
- Liu, A., *Analysis, Ah Bun and Euthanasia in Hong Kong*, 39 HKLJ 147, 2009, 7 [http://www.law.hku.hk/faculty/staff/Files/Ah%20Bun%20and%20Euthanasia%20HKLJ%20\(2009\).pdf](http://www.law.hku.hk/faculty/staff/Files/Ah%20Bun%20and%20Euthanasia%20HKLJ%20(2009).pdf) 04.02.2016.
- Tröndle/Fischer, *Strafgesetzbuch, Kommentar*, 52. Aufl. 2004, navedeno prema: Gabriele Wolfslast, *Physician Assisted Suicide and the German Criminal Law*, D., Birnbacher, E., Dahl (eds.), *Giving Death a Helping Hand*, Springer Science+Business Media B. V., 2008.
- Turković, K., Roksandić Vidlička S., Maršavelski, A., *Eutanazija i potpomognuto samoubojstvo – etičke dileme kriminalne politike*, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 17 br. 1/2010, Zagreb, 226.
- Vujaklija, M., *Leksikon stranih reči i izraza*, Beograd, 1980, 505.
- Grozđanić, V., *Krivičnopravni pogled na samoubistvo*, Anali Pravnog fakulteta u Beogradu, LXII, 2/2009.
- Durđević, N., *Odgovornost zbog samoubistva hospitalizovanog pacijenta*, Aktuelni problemi u medicini, Institut društvenih nauka, Beograd, 1996.
- Jerotić, V., *Čovjek i njegov identitet*, Ars Libri, Beograd, 2005.
- Klajn-Tatić, V., *Dopustivost i zabrana eutanazije zavisno od načina izvršenja*, Aktuelni problemi u medicini, Institut društvenih nauka, Beograd, 1996, 123.
- Klajn-Tatić, V., *Eutanazija i lekareva pomoć u samoubistvu*, Pomeramo granice, Institut društvenih nauka, Beograd, 2007.
- Klajn-Tatić, V., *Pravno-etički aspekti lekareve pomoći neizlečivo bolesnom pacijentu*, Anali Pravnog fakulteta u Beogradu, godina LII, br. 1, 2005, 80–81.
- Klajn, I., Šipka, M., *Veliki rečnik stranih reči i izraza*, Novi Sad, 2006, 469.
- Kulaš, J., *Krivična odgovornost lekara i nadrilekara*, Policija, Beograd 1939, 28–29.
- Marinović, S., *Euthanasia – pro et kontra*, magistrarski rad, Kragujevac, 1988, 13.
- Stojanović, Z., Perić, O., *Krivično pravo posebni deo*, Pravni fakultet, Beograd, 2003.
- Stojanović, Z., *Komentar Krivičnog zakonika*, Službeni glasnik, Beograd, 2012.
- Čejović, B., *Krivičnopravni problemi transplantacije delova ljudskog tela*, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd, 1974, 237.

### Zakonski propisi

*Krivični Zakonik Republike Srbije – Službeni Glasnik RS*, br. 85/2005, 88/2005 - ispr., 107/2005 - ispr., 72/2009, 111/2009, 121/2012 i 104/2013

*Krivični zakonik Republike Crne Gore – Službeni list RCG, br. 70/2003, 13/2004, 47/2006, 40/2008, 25/2010, 32/2011, 40/2013 i 56/2013*

*Kazneni zakon Republike Hrvatske – Narodne Novine, 125/11, 144/12*

*Kazenski zakonik Republike Slovenije – Uradni list, št. 55/08, ispr., 66/08, 39/09, 91/11, 50/2012*

## **DEPRIVATION OF LIFE OUT OF COMPASSION**

*Dejan Rešetar*

Student of Ph.D. studies at the Faculty of Law,  
University of Novi Sad, major in public law

### **S u m m a r y**

In the paper, the author at the beginning defines euthanasia and some preliminary issues relevant to the delimitation of the concept of active and passive euthanasia and their significance. The first part will be devoted mainly to the development of the idea of euthanasia. The second part of the paper is criminal justice part. In this part the author gives special emphasis on Serbian legislation and Article 117 and 119 of the Criminal Code of the Republic of Serbia. The author is trying to determine the place of euthanasia in our criminal justice system and wonders whether it is justified that there are two criminal offenses that regulate this issue in the Serbian Criminal Code.

*Keywords:* Deprivation of life out of compassion, Suicide, Assisting in suicide, Euthanasia and criminal law

*Мср Јелена Јемуовић,*  
асистент на департману за правне науке  
Државног универзитета у Новом Пазару,  
докторант на Правном факултету у Крагујевцу

## **ЗАШТИТА ПРАВА ПАЦИЈЕНАТА У ПРАВНОМ СИСТЕМУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ\***

*САЖЕТАК:* Овај рад посвећен је заштити права пацијената у оквиру правног система Републике Србије. Реч је о праву које је уједно једно од најзначајнијих, будући да се тиче најважнијих вредности сваког појединца, а то су живот и здравље.

У раду је акценат стављен на механизме заштите који постоје у Републици Србији, а који су првенствено предвиђени Законом о правима пацијената. Реч је о саветнику пацијената и савету за здравље. Пажња је посвећена и заштитнику права осигураних лица, с обзиром на то да Закон о правима пацијената из 2013. године предвиђа да заштиту права осигураног лица пружа организација здравственог осигурања код које је то лице здравствено осигурано.

Аутор је настојао да у раду укаже и на проблеме са којима се у пракси сусрећу пацијенти приликом остваривања својих права.

*Кључне речи:* заштита права пацијената, саветник пацијената, савет за здравље, заштитник права осигураних лица, Закон о правима пацијента

---

\* Рад примљен 19. 9. 2016. године.

## УВОДНА РАЗМАТРАЊА

Заштити права пацијената посвећује се посебна пажња, нарочито имајући у виду да пацијентима од пружања здравствене заштите зависе најважнија добра, живот и здравље превасходно. Без обзира на то да ли права пацијената посматрамо у контексту личних или социјалних права, неспорно је да се ради о највишим вредностима сваког појединца.

Субјекти који учествују у поступку остваривања здравствене заштите сваког дана сазнају све више о својим правима и могућностима заштите истих, али и поред тога постоји много пацијената, али и здравствених радника који су необавештени, или недовољно обавештени. Од здравственог радника данас се не очекује само медицинска помоћ, већ и да поштује личност пацијента, његово људско достојанство и право на учествовање у поступку доношења одлука у вези с његовим животом и здрављем. Такође, очекује се да буду правовремено информисани о томе шта им је правом дозвољено, а шта забрањено, и које су правне последице непоштовања пацијентових права.

Правни прописи којима се регулишу права пацијената су од кључног значаја, јер пружају правни оквир за успостављање механизма заштите. Закон о правима пацијената донет 2013. године представља корак напред, јер предвиђа широку лепезу права пацијената. Наравно, то није довољно, неопходно је да поменути механизми успешно функционишу у пракси и остварују свој циљ.

## ПРАВА ПАЦИЈЕНАТА У МЕЂУНАРОДНИМ АКТИМА

Бројни акти међународног карактера садрже одредбе које регулишу поменути питања. Тако се чл. 25. Универзалне декларације о људским правима односи на право на здравље. Датим чланом прописује се да свако има право на стандард живота који обезбеђује здравље и благостање његово и његове породице, укључујући храну, одећу, стан и лекарску негу, потребне социјалне службе, као и право на осигурање у случају незапослености, болести, неспособности, удовиштва, старости и других случајева губљења средстава за издржавање услед околности независних од његове воље. Назначено је и да мајке и деца имају право на нарочито старање и помоћ, као и да сва деца рођена у браку или ван брака уживају једнаку социјалну заштиту<sup>1</sup>

<sup>1</sup> Универзална декларација о људским правима усвојена 10. децембра 1948. године, доступна на [www.poverenik.rs](http://www.poverenik.rs).

Конвенција Уједињених нација о правима детета предвиђа да државе уговорнице признају право детета да ужива најбоље стање здравља које се може постићи, и право на службе за лечење болести и рехабилитацију здравља. Државе уговорнице дужне су да се потруде да обезбеде да ниједно дете не буде лишено свог права на приступ таквим службама здравствене заштите.<sup>2</sup>

Правима пацијената нарочиту пажњу поклањају и Међународни пакт о грађанским и политичким правима, Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима, Конвенција о елиминисању свих облика расне дискриминације итд.

На нивоу Европске уније, нарочито је значајна Европска повеља о правима пацијената, донета 2002. године у Риму, у којој су у другом поглављу таксативно набројена права пацијената:

- право на превентивне мере,
- право на приступ,
- право на информације,
- право на сагласност,
- право на слободан избор,
- право на приватност и поверљивост,
- право на поштовање пацијентовог времена,
- право на придржавање стандарда квалитета,
- право на сигурност,
- право на иновације,
- право на избегавање непотребне патње и бола,
- право на персонализован третман,
- право на жалбу,
- право на компензацију (надокнаду).<sup>3</sup>

Европској повељи претходили су други документи који, такође, делом регулишу права пацијената. Реч је о Повељи о хоспитализованом пацијенту (1979), Декларација о унапређивању права пацијената у Европи (1994) и Европској конвенцији о људским правима и биомедицини (1997). Многе европске земље су, након доношења Декларације о унапређивању права пацијената у Европи 1994. године, и на националном плану уредиле ово питање доношењем законских аката или повеља, док су неке земље и пре тога посебним законом регулисале права пацијената. Финска је 1992.

---

<sup>2</sup> Чл. 24. ст. 1. Закона о ратификацији Конвенције УН о правима детета, *Службени лист СФРЈ – Међународни уговори*, бр. 15/90 и *Службени лист СРЈ – Међународни уговори* бр. 4/96 и 2/97.

<sup>3</sup> Европска повеља о правима пацијената, доступна на [www.zcvaljevo.rs](http://www.zcvaljevo.rs).

године донела такав закон. Холандија је 1994. године Законом о медицинском третману унела измене у Грађански закон којим се односи између лекара и пацијента регулишу уговором. Земље које су се угледале на Холандију су Естонија, Литванија и Словачка. Посебним законима права пацијената регулисале су следеће земље: Литванија 1996. године, Исланд, Латвија, мађарска, Грчка 1997, Данска 1998, Норвешка 1999, Грузија 2000, Естонија 2001, Француска, Белгија 2002, Швајцарска, Румунија 2003, Кипар, Хрватска 2004, Словенија 2008, Федерација БиХ, Црна Гора 2010, Немачка 2013. године.<sup>4</sup>

## ПРАВНИ ОКВИР ЗАШТИТЕ ПРАВА ПАЦИЈЕНАТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Када је реч о Републици Србији, првенствено Устав својим начелима гарантује основна права, као што су право на неповредивост живота и тела, физички и психички интегритет, поштовање људског достојанства, уважавање приватности. Право на здравствену заштиту гарантује чл. 68. Устава, у коме је прецизирано да „свако има право на заштиту свог физичког и психичког здравља. Деца, труднице, мајке током породолског одсуства, самохрани родитељи са децом до седме године и стари остварују здравствену заштиту из јавних прихода, ако је не остварују на други начин, у складу са законом.”<sup>5</sup>

Законодавац је затим осетио потребу да посебним законом права пацијената поименично и јасно означи, систематизује и класификује, па је Законом о здравственој заштити, донетим 2005. године, унео одредбе о правима и дужностима пацијената и повезао их с људским правима.<sup>6</sup> Поменути закон гарантована следећа права: право на доступност здравствене заштите, право на информисање, право на обавештење, право на слободан избор, право на приватност и поверљивост информација, право на самоодлучивање и пристанак, право на увид у медицинску документацију, право на тајност података, право пацијената над којим се врши медицински оглед, право на приговор и право на накнаду штете.<sup>7</sup>

<sup>4</sup> Симић, Ј., „Невиноћ без заштите” – једно виђење Закона о правима пацијената, Правни записи, год. IV, бр. 1, 2013, 146.

<sup>5</sup> Устав Републике Србије, *Службени гласник РС*, бр. 98/2006, чл. 68.

<sup>6</sup> Симић, Ј., *нав. дело*, 147.

<sup>7</sup> Закон о здравственој заштити, *Службени гласник РС*, бр. 107/05, чл. 26–40.

2013. године Народна скупштина усвојила је Закон о правима пацијената<sup>8</sup> (у даљем тексту ЗПП). Овим законом проширен је каталог права пацијената, па су пацијентима поред права предвиђеним Законом о здравственој заштити, призната и следећа: право на превентивне мере, право на квалитет пружања здравствене услуге, право на безбедност пацијента, право детета у стационарним здравственим установама, право пацијента да на сопствену одговорност напусти стационарану здравствену установу, право на олакшавање патње и бола, право на поштовање пацијентовог времена. Право на приватност је допуњено правом на самоодлучивање.

Законом о правима пацијената, у правни систем Републике Србије уводе се нови механизми заштите. Наиме, прописано је да заштиту права пацијената обезбеђује јединица локалне самоуправе, одређивањем лица које обавља послове саветника за заштиту права пацијената и образовањем савета за здравље. Предвиђено је и да заштиту осигураног лица обезбеђује и организација здравственог осигурања код које је то лице здравствено осигурано.<sup>9</sup> Главне новине у питању система заштите права пацијената односе се, дакле, на напуштање институције заштитника права пацијената предвиђеним Законом о здравственој заштити и увођење новог концепта саветника за права пацијената.<sup>10</sup>

ЗПП-ом је предвиђено да лице које врши функцију саветника мора бити дипломирани правник с положеним стручним испитом за рад у органима државне управе, с најмање три године радног искуства у струци и познавањем прописа из области здравства. Саветник пацијената обавља послове заштите права пацијената по поднетим приговорима и пружа потребне информације и савете у вези с правима пацијената.<sup>11</sup>

Приговор може поднети усмено или писмено на записник, пацијент или његов законски заступник. Право на приговор пружа могућност пацијенту да изрази своје незадовољство, утиче на учињену грешку, пропуст, или некоректно понашање запослених, као и да, обраћајући се Саветнику пацијената, реши проблем и оствари своја права из области здравствене заштите. Циљ приговора јесте да се идентификују грешке како би се исправиле, али и како би се спречило њихово понављање у будућности.

По приговору, саветник пацијената дужан је да, најкасније у року од пет радних дана од подношења приговора, утврди чињенично стање. Након тога сачињава извештај који одмах, а најкасније у року од три радна дана, доставља подносиоцу приговора, руководиоцу организационе

<sup>8</sup> *Службени гласник РС*, бр. 45/13.

<sup>9</sup> Закон о заштити права пацијената, чл. 38, ст. 1. и 2.

<sup>10</sup> Мујовић Зорнић, Х., Сјеничић, М., Миленковић, М., *Права пацијената и законодавне промене у Србији*, Теме бр. 1, 2016, 36–37.

<sup>11</sup> Чл. 39, ст. 1. и 2.

јединице и директору здравствене установе, односно оснивачу приватне праксе. Директор, односно оснивач приватне праксе обавезан је да у року од пет радних дана од добијања извештаја од саветника пацијената, саветнику достави обавештење о поступању и предузетим мерама у вези са приговором. Пацијент, односно његов законски заступник, уколико је незадовољан извештајем саветника пацијената, може се, у складу са законом, обратити савету за здравље, здравственој инспекцији, односно надлежном органу организације здравственог осигурања код које је пацијент здравствено осигуран.<sup>12</sup> Саветник је такође дужан да доставља месечни извештај о поднетим приговорима директору здравствене установе, ради његовог информисања и предузимања одређених мера у оквиру његове надлежности. Такође, саветник пацијената доставља тромесечни, шестомесечни и годишњи извештај савету за здравље.<sup>13</sup>

ЗПП регулише и положај Савета за здравље. Његов задатак је да разматра приговоре о повреди појединачних права пацијената, о утврђеним чињеницама обавештава подносиоца приговора и здравствену установу и даје одговарајуће препоруке. Такође, разматра извештаје саветника пацијената, прати остваривање права пацијената и предлаже мере за заштиту и промоцију права пацијената. Савет подноси годишњи извештај о свом раду и предузетим мерама за заштиту права пацијената надлежном органу јединица локалне самоуправе, као и надлежном Министарству и органу покрајинске аутономије надлежном за послове здравља. Законом је предвиђена обавеза савета да извештај подноси и заштитнику грађана, ради информисања и остваривања потребне сарадње.<sup>14</sup>

Закон о правима пацијената из 2013. године предвиђа да заштиту права осигураног лица пружа организација здравственог осигурања код које је то лице здравствено осигурано. Назначено је у закону и да начин и поступак заштите права из здравственог осигурања ближе одређује својим општим актом сама организација здравственог осигурања.<sup>15</sup> Републички фонд за здравствено осигурање донео је Правилник о начину и поступку заштите права осигураних лица Републичког фонда за здравствено осигурање<sup>16</sup> (у даљем тексту: Правилник).

Сходно Правилнику, Републички фонд у заштити права осигураних лица из здравственог осигурања обезбеђује промоцију и ефикасну зашти-

---

<sup>12</sup> Овакво решење изазива конфузију код пацијента, који не зна коме би се пре обратио: савету за здравље, здравственој инспекцији, или надлежном органу организације здравственог осигурања код које је здравствено осигуран.

<sup>13</sup> Чл. 41. ЗПП.

<sup>14</sup> Чл. 42. ЗПП.

<sup>15</sup> Чл. 38. ст. 2. и 3. ЗПП.

<sup>16</sup> *Службени гласник РС*, бр. 68/13.

ту права осигураних лица. Промоција се врши обавештавањем јавности о правима осигураних лица из здравственог осигурања, едукацијом осигураних лица о њиховим правима, унапређењем партнерског односа са даваоцима здравствених услуга и невладиним сектором.<sup>17</sup>

Заштиту права осигураним лицима пружа запослени у Републичком фонду који се налази у просторијама даваоца здравствених услуга. Чињеница да се заштитник права осигураних лица налази у просторијама даваоца здравствених услуга, омогућава осигуранику да лакше оствари своја права, а такође се и смањује могућност да до повреде права уопште и дође.

На пословима заштите права осигураних лица распоређени су запослени у Републичком фонду који имају стечено високо образовање из области права, медицине, стоматологије, фармације и економије.<sup>18</sup> Заштитник права дужан је да поступа савесно и искаже објективност у раду.

Чланом 6. Правилника прописано је да у циљу заштите права осигураних лица из здравственог осигурања, заштитник права осигураних лица:

- пружа информације осигураним лицима у вези са заштитом права осигураних лица из здравственог осигурања;
- пружа и обезбеђује пружање стручне и техничке помоћи осигуранику у вези с остваривањем права из здравственог осигурања;
- обавештава надлежну организациону јединицу Републичког фонда о неправилностима у вези с извршавањем уговорних обавеза даваоца здравствених услуга;
- води податке о броју и врсти повреда права осигураних лица из здравственог осигурања;
- израђује и доставља извештаје о раду надлежној јединици Републичког фонда.<sup>19</sup>

Осигурано лице које сматра да му је ускраћено или повређено право из здравственог осигурања, или његов законски заступник, може поднети заштитнику права осигураних лица пријаву о повреди права из здравственог осигурања. То може учинити усмено или писменим путем на записник.<sup>20</sup>

<sup>17</sup> Чл. 3. Правилника о начину и поступку заштите права из здравственог осигурања Републичког фонда за здравствено осигурање, *Службени гласник РС*, бр. 10/2010, 18/2010 - испр., 46/2010, 52/2010 - испр., 80/2010, 60/2011 - одлука УС и 1/2013.

<sup>18</sup> Извештај о раду Заштитника права осигураних лица за 2015. годину, доступан на [www.ombudsman.rs](http://www.ombudsman.rs).

<sup>19</sup> Чл. 11. Правилника.

<sup>20</sup> Чл. 7. Правилника.

Прописан је и поступак по пријави у чл. 8. Правилника, па је тако заштитник права осигураних лица дужан да затражи обавештење о релевантним чињеницама и околностима од одговорног лица, односно руководиоца организационе јединице даваоца здравствене услуге на коју се пријава односи. Ако је пријава таква да се по њој не може поступати, односно уколико је неразумљива или непотпуна, подносилац исте ће бити поучен да у што краћем року пријаву допуни, односно уклони уочене недостатке.<sup>21</sup>

Заштитник права осигураних лица обавезан је да писменим путем обавести осигурано лице о поступању и предузетим мерама по пријави, и то најкасније у року од пет радних дана од дана пријема пријаве о повреди права. У истом року дужан је да обавести подносиоца пријаве, ако је његову пријаву о повреди права проследио надлежној организационој јединици Републичког фонда ради предузимању мера према даваоцу здравствене услуге који не поступа у складу са законом и другим на закону заснованим прописима који се односе на здравствено осигурање, односно ако је његову пријаву проследио надлежном органу, како би осигурано лице требало да поступи у случају утврђене повреде права. Ако је подносилац незадовољан одговором заштитника права осигураних лица, дата му је могућност да се обрати надлежној организационој јединици Републичког фонда, у циљу предузимања мера из њене надлежности.<sup>22</sup>

## ЗАШТИТА ПРАВА ПАЦИЈЕНАТА У ПРАКСИ

Пракса је показала да пацијенти у Србији најчешће нису информисани о својим правима, нити о предвиђеним механизмима за њихову заштиту. Такође, наилазе на различите препреке на путу ка остваривању својих права.

Наиме, Законом о правима пацијената донетим 2013. године, заштита права пацијената је уређена на нешто другачији начин у односу на претходни период. Јединице локалне самоуправе преузеле су на себе обавезу да у року од шест месеци од ступања на снагу Закона, дакле најкасније до 30. 11. 2013. године организују рад и обезбеде услове и финансијска средства за рад саветника пацијената и савета за здравље. Заштита права пацијената је на овај начин измештена из здравствене установе у једини-

---

<sup>21</sup> Правилником није одређен рок у коме је подносилац пријаве дужан да исправи недостатке у пријави, односно да допуни пријаву, те се он мора одређивати у сваком конкретном случају понаособ.

<sup>22</sup> Чл. 9. и 10. Правилника.

цу локалне самоуправе, у складу са децентрализацијом здравства. Овакво решење требало је истовремено да обезбеди већу самосталност и објективност одговорног лица за поступање по приговору пацијента. Нарочито зато што је према решењу Закона о здравственој заштити, заштитник права пацијената фактички зависио од директора здравствене установе који га је поставио на то место. Будући да је улога заштитника да првенствено штити интересе пацијената, па и у односу на супротстављене интересе здравствене установе у којој је запослен, могуће је да интервенција заштитника савим изостане или буде незадовољавајућа због сукоба интереса у коме се налази сваки заштитник пацијената чије радно место зависи од те одлуке директора установе против које је пацијент изјавио приговор. Такво решење је озбиљно доводило у питање концепт независности у раду заштитника права пацијената.<sup>23</sup> Међутим, примећени су и недостаци новог решења. Број приговора пацијената се знатно смањило. Свакако да је томе допринела чињеница да се саветник пацијената налази у јединицама локалне самоуправе, па пацијент из здравствене установе мора ићи до општине како би тражио заштиту својих права.<sup>24</sup> Додатни проблем огледа се у томе што нису све јединице локалне самоуправе испуниле услове и омогућиле рад саветника пацијената, па тако у појединим општинама и градовима пацијенти немају коме да се обрате. Пракса је показала и да се пацијенти чешће обраћају заштитнику права осигураних лица, који је физички присутан у здравственим установама.

Заштитник грађана је на основу анализе доступних података уочио да целокупно стање у вези са заштитом права пацијената није задовољавајуће. Наиме, утврдио је да локалне самоуправе нису у потпуности поступиле у складу са законским обавезама. Тако постоје локалне самоуправе које нису организовале рад саветника пацијената и савета за здравље, док у неким локалним самоуправама, у којима су успостављени механизми, нису обезбеђени основни услови за рад. Приметно је да информисање грађана о постојећим механизмима заштите њихових права није на завидном нивоу, као и да не постоји иницијатива код чланова савета, нити код надлежних у локалним самоуправама да се покрену активности

---

<sup>23</sup> Драшкић М., *Права пацијената у Србији: старо вино у новој боци?* у: Зборник радова, Перспективе имплементација европских стандарда у правни систем Србије, књига 3, Београд, Правни факултет Универзитета у Београду, 2003, 31.

<sup>24</sup> Према Закону о здравственој заштити из 2005. године, као један од механизма заштите био је предвиђен заштитник права пацијената, који се налазио у здравственој установи, па је самим тим био доступнији пацијентима који су се чешће обраћали ради заштите својих права.

у заштити права пацијената у складу с њиховом законском и друштвеном одговорношћу.<sup>25</sup>

Неопходно је и разграничити надлежност између саветника пацијената и савета за здравље у вези са поступањем по приговору. Примећено је да савет у неким локалним самоуправама поступа по приговору, у ситуацијама када се пацијенти нису претходно обратили саветнику пацијената, док у појединим локалним самоуправама поступа као другостепени орган. У том смислу је неопходно обезбедити једнообразност у поступању.<sup>26</sup>

Према Посебном извештају заштитника грађана<sup>27</sup> највећи број приговора односи се на нељубазност здравствених радника, немогућност или отежано заказивање дијагностичких и специјалистичко-консултативних прегледа, неадекватну организаују рада здравствених установа. Такође, пацијенти истичу да им се лекари не посвећују довољно приликом прегледа, што је узроковано обавезом да лекар испуни норму, односно прегледа одређени број пацијената у току радног времена. У мањим срединама пацијенти се ретко одлучују за подношење приговора, најчешће из страха да се не замере лекарима и другом медицинском особљу. Нарочито је број писмених приговора мали,<sup>28</sup> а ако усменим путем затраже заштиту својих права, пацијенти очекују решавање проблема одмах, па се из тих разлога не упуштају у поступак.

## ЗАКЉУЧАК

За унапређење здравствене заштите неопходна је узајамна сарадња и разумевање свих учесника у поступку пружања здравствене заштите, а пацијент и његова права су свакако у средишту. Пацијент више није објекат, већ субјекат медицине, па сходно томе постаје титулар нових права која му омогућавају да учествује у доношењу свих одлука које се тичу његовог живота и здравља.

Република Србија је доношењем Закона о правима пацијената, исказала намеру да у једном акту обједини не само права, већ и дужности пацијената и њихов правни положај у целини. При том се руководила основним начелима садржаним у најважнијим међународним документима. Законом је предвиђено да за заштиту права пацијената буду надлежни

<sup>25</sup> Детаљније у Посебном извештају Заштитника грађана о раду механизма за заштиту права пацијената са препорукама, доступан на [www.ombudsman.rs](http://www.ombudsman.rs).

<sup>26</sup> *Истио*.

<sup>27</sup> *Истио*.

<sup>28</sup> У неким локалним самоуправама није евидентиран ниједан писмени приговор.

саветник пацијената и савет за здравље. Такође, заштиту пружа и организација здравственог осигурања код које је то лице здравствено осигурано, односно заштитник права осигураних лица.

Саветник пацијената обавља послове заштите права пацијената по поднетим приговорима и пружа потребне информације и савете у вези са правима пацијената. Надлежност савета за здравље је да разматра приговоре о повреди појединачних права пацијената, о утврђеним чињеницама обавештава подносиоца приговора и здравствену установу и даје одговарајуће препоруке. Такође, разматра извештаје саветника пацијената, прати остваривање права пацијената и предлаже мере за заштиту и промоцију права пацијената. Осигурано лице које сматра да му је ускраћено или повређено право из здравственог осигурања, или његов законски заступник, може поднети и заштитнику права осигураних лица пријаву о повреди права из здравственог осигурања, у чијој је надлежности, такође, заштита права пацијената.

Свакако да је за похвалу посвећивање пажње правима пацијената на законодавном плану, али коначна оцена није задовољавајућа, имајући у виду практичне проблеме са којима се пацијенти сусрећу свакодневно у поступку остваривања и заштите својих права. Зато је неопходно учинити даље напоре, како би се постигли задовољавајући резултати не само на теоријском, већ и на практичном нивоу.

## ЛИТЕРАТУРА

- Драшкић, Марија, *Права пацијената у Србији: старо вино у новој боци у: Перспективе имплементација европских стандарда у правни систем Србије*, књига 3, Београд, Правни факултет Универзитета у Београду, 2003.
- Драшкић, Марија, *Права пацијената – крај интернационалног концепта, Правни животи*, бр. 9, 1998.
- Мујовић Зорнић, Хајрија, Сјеничић, Марта, Миленковић, Марко, *Права пацијената и законодавне промене у Србији*, Теме, бр. 1, 2016.
- Радишић Јаков, Мујовић Зорнић Хајрија, *Помоћ пацијентима у остваривању њихових права: Западна Европа као узор Србији*, Фонд за отворено друштво, Београд, 2004.
- Симић Јелена, *Невиношћ без заштите – једно виђење Закона о правима пацијената*, Правни записи, год. IV, бр. 1, 2013.

### Правни и остали извори

- Европска повеља о правима пацијената, доступна на [www.zcvaljevo.rs](http://www.zcvaljevo.rs)
- Закон о здравственој заштити, *Службени гласник РС*, бр. 107/05
- Закон о правима пацијената, *Службени гласник РС*, бр. 45/13

- Закон о ратификацији Конвенције УН о правима детета, *Службени листи СФРЈ – Међународни уговори*, бр. 15/90 и *Службени листи СРЈ – Међународни уговори*, бр. 4/96 и 2/97
- Закон о ратификацији Међународног пакта о грађанским и политичким правима *Службени листи СФРЈ – Међународни уговори*, бр 7/71
- Закон о ратификацији Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима *Службени листи СФРЈ – Међународни уговори*, бр. 7/71
- Извештај о раду Заштитника права осигураних лица за 2015. годину, доступан на [www.ombudsman.rs](http://www.ombudsman.rs)
- Посебан извештај Заштитника грађана о раду механизма за заштиту права пацијената са препорукама, доступан на [www.ombudsman.rs](http://www.ombudsman.rs)
- Правилника о начину и поступку заштите права из здравственог осигурања Републичког фонда за здравствено осигурање, *Службени гласник РС*, бр. 10/2010, 18/2010 – испр., 46/2010, 52/2010 – испр., 80/2010, 60/2011 – одлука УС и 1/2013
- Универзална декларација о људским правима усвојена 10. децембра 1948. године, доступна на [www.poverenik.rs](http://www.poverenik.rs)

## **PROTECTION OF PATIENT'S RIGHTS IN LEGAL SYSTEM IN THE REPUBLIC OF SERBIA**

### *Summary*

*Jelena Jemuovic*, Master of Laws

Teaching assistant, Department of Law, State University of Novi Pazar  
Ph. D. student, Faculty of Law in Kragujevac

This work is dedicated to protection of patients' rights within the legal system in the Republic of Serbia. Patients' rights are one of the most important, because they concern life and health, which are the most important values for each person.

In this paper, the emphasis is placed on protection mechanisms that exist in the Republic of Serbia, which are primarily regulated by The Law on Patients' Rights. These mechanisms are Patients' advisor and The Council of Health. Attention is also given to The Protector of rights of the insured, considering that The Law on Patients' Rights 2013 provides that protection of the rights of the insured person shall be provided by health insurance organization.

The author is trying to point out the patient's problems encountered in practice, when patients are trying to protect their rights.

*Key words:* protection of patients' rights, Patients' advisor for the protection of patients' rights, The Council of Health, The Protector of rights of the insured, The Law on Patients' Rights

**Mr ĐURO BOŠNJAK**  
**(1933–2017)**

U Novom Sadu je 5. februara 2017. godine preminuo mr Đuro Bošnjak, doajen vojvođanske advokature, poznati somborski advokat i dugogodišnji funkcioner Advokatske komore Vojvodine.

Đuro Bošnjak je rođen u Somboru 25. aprila 1933. godine. Osnovnu i srednju školu završio je u rodnom gradu, a na Pravnom fakultetu u Zagrebu, koji je upisao 1953. godine, diplomirao 4. januara 1958. godine.

Pripravnički staž obavljao je u Javnom pravobranilaštvu sreza Sombor i Prvom sreskom sudu u Somboru. Nakon toga radio je u preduzećima „Standard” i „Ingra”, i bio šef pravne službe u preduzeću „Dušan Staničkov”.

Sudijski ispit položio je 12. oktobra 1964. godine.

U Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine upisan je 11. septembra 1965. godine. Od tada, sve do svoje smrti, neprekidno je radio kao advokat sa sedištem advokatske kancelarije u Somboru.

U Advokatskoj komori Vojvodine obavljao je niz značajnih funkcija. Bio je: zamenik Disciplinskog tužioca (1967–1970), predsednik drugostepenog Disciplinskog veća pri Vrhovnom sudu Vojvodine, u četiri mandata član Upravnog odbora (1982–1985, 1995–1998, 1998–2001, 2001–2004), potpredsednik Upravnog odbora (1998–2001), predsednik Komisije za Tarifu (1983–1985), predsednik Komisije za pregled finansijskog poslovanja (1988–1992), član Komisije za zdravstveno i penzijsko osiguranje (2004–2007), u dva mandata predsednik Komisije za dodelu povelja i plaketa (2001–2004, 2014–2017) i u tri mandata predsednik Komisije za etiku (2004–2007, 2010–2014, 2014–2017).

Tokom više godina bio je predsednik Osnovne organizacije advokata u Somboru.

Mr Đuro Bošnjak bio je angažovan i u drugim oblastima kulture i zaštite ljudskih sloboda i prava. U 2002. godini bio je među elektorima, a potom u

narednih osam godina i član Nacionalnog saveta bunjevačke nacionalne manjine. Jedan je od reosnivača (2000) i počasni predsjednik udruženja „Bunjevačko kolo”. Kao potpredsjednik Udruženja građana za povraćaj oduzete imovine, ukazivao je na slabosti zakona, doprinio njegovom ispravnom tumačenju i zalagao se za pravedniji, racionalniji i ekspeditivniji postupak restitucije.

Za zasluge u advokaturi i doprinosu radu Komore dobio je najviše priznanje Advokatske komore Vojvodine – plaketu sa zahvalnicom (1996) i povelju Advokatske komore Srbije (2007). Posmrtno mu je dodeljeno priznanje „Blaško Rajić” za doprinos u očuvanju i razvoju bunjevačkih institucija.

Na komemorativnoj sednici, održanoj u Somboru, predsjednik somborskog Ogranka advokata, g. Dragan Konjević, s punom opravdanošću je istakao da je mr Bošnjak bio autoritet čija se reč pažljivo slušala i poštovala, da je tokom pedeset dve godine bavljenja advokaturom požrtvovano i s velikim entuzijazmom radio za dobrobit i ugled naše profesije i da je s razlogom smatran njenim bardom.

Bio je izvanredan pravnik, ali i čovek širokog obrazovanja. Njegov odnos prema drugima, strankama i kolegama posebno, bio je po mnogo čemu osoben. Uprkos vrsti problema s kojima se suočavao, a njih u ovom društvu tokom njegovog radnog veka nije bilo malo, iako realan, ostavljao je utisak krepkog, smirenog i optimističnog čoveka. Dostojanstvenog držanja, ljubazan u ophođenju, taktičan u nastupu, pažljiv i predusretljiv, kao usredsređen sagovornik čije reakcije su uvek bile promišljene i odmerene, zračio je blagošću i ulivao poverenje. Bio je ličnost u čiju se ocenu i reč svako mogao pouzdati.

Mr Đuro Bošnjak dao je nemerljiv doprinos advokaturi i Advokatskoj komori Vojvodine.

*Slobodan Beljanski*

Poštovana porodico, prijatelji, uvažene kolege\*

Bolno je odjeknula vest da nas je napustio naš poštovani i dragi kolega Đuro Bošnjak, naš Đuro, čije veliko i plemenito srce više nije moglo da izdrži. Otišao je onako kako je i živeo, tiho, mirno, dostojanstveno i nenametljivo. Otišao je prijatelj svih nas, negde gore u nebeske visine, među zvezde, gde njegova svetlost nikada ne može da se ugasi.

Rođen 25. aprila 1933. godine u Somboru, diplomirao 4. januara 1958. godine u Zagrebu, da bi 11. septembra 1965. godine ušao u čaroban svet advokature gde je ostao do poslednjeg dana. Datumi koji su, pored porodično značajnih, obeležili njegov život.

Možemo slobodno reći gromada, bard, doajen somborske, vojvođanske, srpske i advokature na prostorima bivše SFRJ.

Dug je put, svima otvoren, samo izuzetnima dostupan i ostvariv, da bi neko zaslužio da u knjizi *Istorija srpske advokature* bude uvršten u red znamenitih advokata. Advokat, magistar Bošnjak Tobijaša Đuro je to bio i zato je reprezent i ponos svih nas u toj knjizi večnih.

A da bi došao do tih visina, trebalo je biti visoko profesionalan u radu prilikom zastupanja i odbrana na sudu i preduzimanju svih drugih pravnih radnji za svoje klijente, zatim raditi za advokaturu kao svoj stalež, u njenim organima i aktivnostima dati veliki doprinos u svojoj sredini i kulturnom i humanitarnom radu i drugim segmentima života.

Bio je autentična ličnost, sa razvijenom individualnošću, izgrađenim stilom i sopstvenim sistemom vrednosti, neprestano i neumorno usavršavajući se do poslednjeg časa i nije se ograničavao na sud, već se dokazivao i na drugim poljima, dajući advokaturi dodatni ugled kao najintelektualnijoj delatnosti.

Rad u advokaturi i rad za advokaturu, šta li je teže, a advokat Đuro Bošnjak je s velikim entuzijazmom i požrtvovanošću radio za dobrobit i dostojanstvo naše profesije, te je u AK Vojvodine vrlo brzo stigao ugled i poštovanje, gde je bio i zamenik predsednika UO, i na drugim odgovornim funkcijama, a za koji rad je dobio mnoga značajna priznanja, jer struka prepoznaje prave vrednosti.

Bio je autoritet, čija se reč i mišljenje pažljivo slušala i poštovala i imala svoju težinu. Kao dugogodišnji predsednik nekadašnje Podružnice Sombor, sada Ogranka Sombor, podigao je ugled iste, da se o njoj, iako najmanjom u okviru AKV, govori s dužnim poštovanjem i kao pozitivan primer drugim ograncima.

Bila je čast i privilegija družiti se s njim. Svima je nesebično otkrivao tajne advokature, učeći istovremeno mlađe kolege da vole profesiju koju su oda-

---

\* Oproštajni govor na komemoraciji Đure Bošnjaka.

brali, da poštuju sebe i protivnu stranu, da se bore za svoga klijenta, istovremeno vodeći računa o dostojanstvu suda ili drugog organa pred kojim postupaju. Svojim ponašanjem, stručnim znanjem i širinom koju je posedovao, odnosom prema kolegama, pravosudnim organima i drugim ustanovama, svojim klijentima i protivničkoj strani, izazivao je ogromno poštovanje, podižući istovremeno i ugled advokature na još viši nivo.

Lepo ga je bilo slušati kada je pričao o svojim počecima u advokaturi, mnogim potonjim promenama i lepim i smešnim, i manje lepim događajima, u stvari pričao je istoriju advokature koju je i sam stvarao. Kamen temeljac za sve nas. I malo je onih i na širim prostorima koji su pedeset dve godine darivali advokaturi.

U ovom trenutku moram da budem malo i ličan. Dok sam bio pripravnik, pa potom kao sudija, posmatrao sam način kako je zastupao i štitio interese svojih klijenata, dostojanstveno, s puno znanja i autoriteta, poštujući pri tome i sud i, rekoh u sebi, „ovako se jedino može i mora... oličenje profesije“. I nikada neću zaboraviti naš razgovor u mojoj kancelariji, moje dileme i njegove savete, te tada i odlučih da uđem u taj svet, a veliki gospodin Đuro Bošnjak mi je širom otvorio ta vrata između lepog i još lepšeg i neistraženog i očigledno je neko vukao čudne životne konce da baš ja čitam ove redove i da se opraštam od njega uz jedno veliko HVALA.

Sve nas je dočekao i primio i velika je naša obaveza da idemo putem koji je trasirao i da pružimo ruku, kao što je nama pružena, njegovom unuku Filipu i pomognemo mu da nastavi tamo gde je deda stao.

I nedostajaćete nam Đuro, vaš šešir i šeretski osmeh ispod brkova, kafica ili špricer u pauzi, Vaše priče i dogodovštine, mudri saveti, elegancija u odevanju... a Vi ćete za to vreme fujakerom i sa slamnatim šeširom na glavi obilaziti nebeska prostranstva i osećati miris zemlje koja Vas je odgajila... a u sudnici tišina... sve nekako stalo je, dok u našim srcima istovremeno praznina i tuga i bol i poštovanje i ljubav i ponos što smo Vas poznavali i imali.

Neka Vam je večna slava i hvala.

Dragan Konjević

## СУДСКА ПРАКСА ИЗ ГРАЂАНСКОГ ПРАВА

### 1.

Устав чл. 32 ст. 1; ЗР чл. 191.

**Поништајем отказа као незаконитог запослени стиче право на накнаду штете без обзира на разлог због којег је поништен. Супротно схватање, које подразумева да се послодавац може ослободити одговорности за накнаду штете у зависности од природе разлога за поништај, представља арбитрерну примену права као повреду права на правично суђење.**

УС, одлука од 9. новембра 2016. – Уж 1844/15 (АС у Новом Саду)

*Из образложења:* [...] [6] Пресудом Основног суда у Суботици П1 274/13 од 24. априла 2014, између осталог, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље, овде подносиатељке уставне жалбе, којим је тражила да се обавезе тужена школа, њен послодавац, да јој исплати одређене новчане износе, на име зарада које јој због незаконитог отказа нису исплаћене. Из образложења означене пресуде произлази да је у току поступка првостепени суд утврдио да је тужиља била у радном односу код тужене до 26. марта 2008, када јој је радни однос престао решењем тужене, након што је у дисциплинском поступку утврђено да је тужиља учинила повреду радне обавезе из члана 141 став 1 тачка 9 Закона о основама система образовања и васпитања, односно из члана 8 став 1 тачка 14 Правилника о дисциплинској и материјалној одговорности запослених код тужене. Даље је утврђено да је, пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3880/10 од 6. јула 2011, поништено решење тужене на основу којег је тужиљи престао радни однос, јер је парнични суд утврдио да је у току дисциплинског поступка, који је претходно доношењу спорног решења, учињена битна повреда поступка, будући да тужиљи, као припаднику националне мањине, није било омогућено да се користи матерњим језиком. Истом пресудом тужена је обавезана да тужиљу врати на рад и накнади јој трошкове парничног поступка. Надаље је утврђено да је између парничних странака 23. августа 2011. закључен уговор о раду на неодређено време.

[7] Образлажући своју одлуку, а полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је навео да, будући да је у дисциплинском поступку утврђено постојање кривице тужиле за отказ уговора о раду, а дисциплинска одлука је поништена услед процесних недостатака, то нема аутоматизма приликом одлучивања о захтеву тужиле за накнаду штете, већ утврђена кривица тужиле представља основ искључења одговорности послодавца за накнаду штете.

[8] Оспореном пресудом Гж1 1923/13 од 19. јануара 2015. Апелациони суд у Новом Саду је одбио као неосновану жалбу тужиле и потврдио ожалбену пресуду Основног суда у Суботици П1 274/13 од 24. априла 2014, уз образложење да је правилно првостепени суд одлучио када је одбио тужбени захтев тужиле, будући да послодавац није одговоран за штету коју запослени трпи због незаконитог отказа, уколико се, као у конкретном случају, утврди да је одговоран за повреду радне обавезе услед које му је престао радни однос. [...]

[10] Одредбама члана 191 Закона о раду (*Службени гласник РС* 24/05, 61/05 и 54/09), који је у конкретном случају примењивао, било је прописано: да ако суд донесе правноснажну одлуку којом је утврђено да је запосленом незаконито престао радни однос, суд ће одлучити да се запослени врати на рад, ако запослени то захтева (став 1); да је поред враћања на рад, послодавац дужан да запосленом исплати накнаду штете у висини изгубљене зараде и других примања која му припадају по закону, општем акту и уговору о раду и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање (став 2); да се накнада штете умањује за износ прихода које је запослени остварио по основу рада, по престанку радног односа (став 3).

[11] 5. Оцењујући основаност уставне жалбе са становишта повреде права на правично суђење зајемченог чланом 32 став 1 Устава, а полазећи од тога да подносилац повреду наведеног уставног права заснива на тврдњи о произвољној примени материјалног права, Уставни суд и овом приликом подсећа на свој став да није надлежан да у уставносудском поступку оцењује правилност чињеничних и правних закључака редовних судова. С друге стране, Уставни суд указује да се уставна гаранција права на правично суђење, поред осталог, састоји у томе да судска одлука о нечијем праву или обавези мора бити донета у поступку који је спроведен у складу с важећим процесним законом, применом меродавног материјалног права и образложена на уставноправно прихватљив начин, јер би се у супротном могла сматрати резултатом произвољног и арбитрерног поступања и одлучивања надлежног суда. Будући да произвољност и арбитрерност у утврђивању чињеница и примени меродавног права не може задовољити стандард правичног суђења на начин како је то утврђено чланом 32 став 1 Устава, у одређеним ситуацијама, које првенствено зависе од чињеница и околности конкретног случаја, те наведених уставноправних разлога, има основа да се у поступку по уставној жалби повреда наведеног уставног права цени и са становишта произвољно утврђеног чињеничног стања и примене меродавног права. У прилог изложеном, Уставни суд указује и на став Европског суда за људска права изражен у пресуди *Van Kück против Немачке*, од 12. јуна 2003, према којем задатак тог суда није да преиспитује и утврђује чињенице и тумачи домаће законе, осим ако пресуда домаћег суда није очигледно произвољна, или ако није на разумљив и задовољавајући начин образложена.

[12] У конкретном случају, оспореном другостепеном пресудом правноснажно је одбијен тужбени захтев подносиоце, којим је тражила да суд обавезе тужену да јој исплати накнаду штете у висини зарада и других примања која јој нису исплаћена због незаконитог отказа, уз образложење да је одговорна за повреду радне обавезе услед које јој је престао радни однос, те да то представља основ искључења одговорности тужене као послодавца за накнаду штете.

[13] С тим у вези, Уставни суд, најпре, указује да приликом одлучивања о захтеву запосленог за накнаду штете због незаконитог отказа треба имати у виду да је Закон о раду у том погледу *lex specialis* у односу на Закон о облигационим односима и у својим одредбама које регулишу права запосленог поводом незаконитог отказа не садржи одредницу, нити пак упућујућу норму о сходној примени Закона о облигационим односима, односно његових правила о деликтној одговорности. По схватању Уставног суда, интенција

законодавца приликом прописивања права запосленог на накнаду штете због незаконитог отказа у Закону о раду (члан 191) била је да само постојање правноснажне судске одлуке којом је утврђено да је запосленом незаконито престао радни однос аутоматски даје право на накнаду штете у висини изгубљене зараде и других примања која том запосленом припадају по закону, општем акту и уговору о раду, уз уплату припадајућих доприноса за обавезно социјално осигурање. При томе, Закон изричито прописује услове под којима се висина накнаде штете може умањити, а то су само приходи остварени након престанка радног односа, без навођења других изузетака.

[14] Уставни суд указује да је исти став изразио у Одлуци Уж 776/2012 од 11. априла 2013. (видети интернет страницу Уставног суда на: [www.ustavni.sud.rs](http://www.ustavni.sud.rs)).

[15] Дакле, у ситуацији када је правноснажном судском одлуком поништено решење којим је отказан уговор о раду подносиоцима, као запосленом, Уставни суд је оценио да становиште и дати разлози у оспореној пресуди који, заправо, искључују примену специјалних норми о правима запосленог поводом незаконитог отказа садржаних у меродавном Закону о раду, услед чега је дошло до одбијања тужбеног захтева подносиоцима за накнаду штете, нису уставноправно прихватљиви. Стога је Уставни суд утврдио да је подносиоцима уставне жалбе оспореном пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1. 1923/14 од 19. јануара 2015. године повређено право на правично суђење, зајемчено чланом 32 став 1 Устава [...].

[16] Уставни суд је оценио да су у конкретном случају последице учињене повреде права такве природе да се могу отклонити само поништајем оспорене пресуде Апелационог суда у Новом Саду и одређивањем да тај суд у поновном поступку донесе нову одлуку о жалби подносиоцима изјављеној против пресуде Основног суда у Суботици П1 274/13 од 24. априла 2014. [...]

[18] 7. У погледу захтева подносиоцима за накнаду трошкова на име састава уставне жалбе, Уставни суд подсећа да је у својој досадашњој пракси више пута разматрао наведено питање, те да је заузео став да, у смислу одредбе члана 6 Закона о Уставном суду, нема основа за накнаду трошкова поступка пред Уставним судом. С тим у вези Уставни суд се позива на становиште које је изражено, поред других, у Одлуци Уж 633/2011 од 8. маја 2013. године (видети на: [www.ustavni.sud.rs](http://www.ustavni.sud.rs)). [...]

## 2.

### Устав чл. 32 ст. 1; ЗПП из 2004. чл. 1, 16 (= ЗПП чл. 1, 16).

**За тужбу против лица које је дужно да исплаћује доприносе пензијскоинвалидског осигурања постоји апсолутна надлежност суда. Супротно схватање представља арбитрерну примену права и води ускраћивању приступа суду као повреде права на правично суђење.**

УС, одлука од 9. новембра 2016. – Уж 2086/15 (ВС у Зајечару)

*Из образложења:* [...] [3. [...] [7] Пресудом Основног суда у Врању П 3727/13 од 11. јуна 2013. године, ставом 1 изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље, овде подносиоцима уставне жалбе, те је обавезана тужена Национална служба за запошљавање – Филијала Врање да у име тужиље уплати Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање – Филијала Врање, одређени новчани износ на име доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање, који ће обрачунати на основицу коју чини разлика новчане накнаде за период од 13. марта 2005. до 20. јануара 2006. године, у износу од 11.954,89 динара или у висини колико утврди вештак финансијске струке, са законском затезном каматом, по стопи утврђеној Законом о пореском поступку и пореској администрацији почев

од 11. октобра 2013. године, као дана исплате разлике новчане накнаде тужиљи до дана уплате, у року од осам дана од дана пријема отправака пресуде. Ставом 2. изреке означене пресуде одбијен је приговор ненадлежности суда, као неоснован, док је ставом 3. изреке одлучено о трошковима поступка. У образложењу пресуде је, између осталог, наведено да је суд одбио приговор ненадлежности, оцењујући да је у конкретном случају тужена била у обавези да тужиљи исплати накнаду по основу права која произлазе из радног односа и на тако исплаћену накнаду изврши уплату обавезних доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, са позивом на одредбу члана 56. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање.

[8] Тужена је изјавила жалбу против првостепене пресуде.

[9] Успореним решењем Вишег суда у Зајечару Гж 874/14 од 21. јануара 2015. године, у ставу 1. изреке, укинута је ожалбена пресуда Основног суда у Врању П 3727/13 од 11. јуна 2013. године и тужба тужиље је одбачена, док је у ставу 2 изреке тужиља обавезана да накнади трошкове поступка туженој. У образложењу оспореног решења, између осталог, наведено је: да су средства од доприноса за обавезно социјално осигурање јавни приход; да је поступак утврђивања, наплате и контроле јавних прихода уређен Законом о пореском поступку и пореској администрацији, који се на основу члана 3 став 2 наведеног Закона спроводи по начелима и у складу са одредбама закона којим се уређује општи управни поступак; да је тужиља као самосталан поставила захтев за уплату доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање, те да је тужба одбачена због ненадлежности суда јер се не ради о спору из члана 1 Закона о парничном поступку. [...]

[11] Одредбом 32 став 1 Устава утврђено је да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега, док је одредбом члана 36 став 1 Устава зајемчена једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, имаоцима јавних овлашћења и органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе.

[12] Одредбом члана 69 став 3 Устава се утврђује да запослени има право на накнаду зараде у случају привремене спречености за рад, као и право на накнаду у случају привремене незапослености, у складу са законом.

[13] За оцену навода и разлога уставне жалбе битне су и следеће одредбе закона:

[14] Одредбе Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање (*Службени гласник РС* 84/04, 61/05, 62/06, 7/08, 5/09, 7/09, 3/10, 4/11, 52/11, 101/11 и 7/12) прописују: да се доприносима обезбеђују средства за финансирање обавезног социјалног осигурања, и то пензијског и инвалидског, здравственог и осигурања за случај незапослености (члан 2); да су средства доприноса јавни приход, под контролом и на располагању организација за обавезно социјално осигурање, основаних законима који уређују систем обавезног социјалног осигурања, за намене утврђене у складу с тим законима (члан 4); да је обвезник доприноса осигураник и послодавац или исплатилац прихода, на чији терет се плаћа допринос (члан 6 став 1 т. 1); да је обвезник обрачунавања, односно плаћања доприноса осигураник и послодавац, односно други исплатилац прихода који је дужан да обрачуна, односно плати допринос у своје име и у своју корист или у своје име, а у корист осигураника (члан 6 став 1 тачка 2); да се у погледу утврђивања, наплате и повраћаја доприноса, правних лекова, камате, казних одредби и других питања која нису уређена овим законом, изузев одредаба које се односе на пореска ослобођења, олакшице и отпис, примењују одговарајуће одредбе закона који уређује порез на доходак грађана, односно закона који уређује порески поступак и пореску администрацију, ако овим законом поједина питања нису друкчије уређена (члан 65).

[15] Одредбом члана 125 Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености (*Службени гласник РС* 71/03 и 84/04 – др. закон) је било прописано да корисник новчане накнаде има право на здравствено и пензијско и инвалидско осигурање за време остваривања права на новчану накнаду, да је основица на коју се плаћају доприноси утврђени износ новчане накнаде, да обрачун и уплату доприноса за осигурање из става 1. овог члана врши Национална служба, у складу са општим актом.

[16] Законом о парничном поступку (*Службени гласник РС* 125/04, 111/09 и 36/11) било је прописано: да се овим законом уређују правила поступка за пружање судске правне заштите по којима се поступа и одлучује приликом решавања грађанскоправних спорова из личних, породичних, радних, привредних, имовинскоправних и других грађанскоправних односа, осим спорова за које је посебним законом предвиђена друга врста поступка (члан 1); да суд у току целог поступка по службеној дужности пази да ли решавање спора спада у судску надлежност (члан 16 став 1); да кад суд у току поступка утврди да за решавање спора није надлежан суд него неки други домаћи орган, огласиће се ненадлежним, укинуће спроведене радње у поступку и одбациће тужбу (члан 16 став 2).

[17] Одредба члана 22 став 3 Закона о уређењу судова (*Службени гласник РС* 116/08, 104/09, 101/10, 31/11, 78/11, 101/11 и 101/13) прописује да основни суд у првом степену суди у стамбеним спорovima, спорovima поводом заснивања, постојања и престанка радног односа, о правима, обавезама и одговорностима из радног односа, о накнади штете коју запослени претрпи на раду или у вези с радом, спорovima поводом задовољавања стамбених потреба на основу рада.

[18] Члан 3. Закона о пореском поступку и пореској администрацији (*Службени гласник РС* 80/02, 84/02, 23/03, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05, 62/06, 61/07, 20/09, 72/09, 53/10, 101/11, 2/12 и 93/12) предвиђа да ако је другим законом питање из области коју уређује овај закон уређено на друкчији начин, примењују се одредбе овог закона (став 1), а ако овим законом није друкчије прописано, порески поступак се спроводи по начелима и у складу са одредбама закона којим се уређује општи управни поступак (став 2). [...]

[20] Уставни суд и у овом уставносудском предмету констатује да у поступку по уставној жалби није надлежан да преиспитује закључке и оцене редовних судова у погледу утврђеног чињеничног стања, као ни начин на који су редовни судови применили прописе у поступку који је вођен ради одлучивања о правима и обавезама подносиоца. У том смислу, задатак Уставног суда је да испита да ли је у том поступку од стране редовних судова дошло до повреде или ускраћивања Уставом гарантованих права и да ли је примена процесног и/или материјалног права била произвољна или дискриминациона, чиме би указала на очигледну арбитрерност и неправичност у поступању редовних судова, а на штету подносиоца.

[21] Оцењујући да ли је у предметном парничном поступку дошло до арбитрерне примене процесног права на штету подносиоца, Уставни суд најпре указује на то да новчана накнада у случају привремене незапослености представља специфично примање које *de facto* потиче из радног односа, јер се средства за исплату ове накнаде обезбеђују уплатом доприноса за случај привремене незапослености за време трајања радног односа који улазе у бруто зараду запосленог. Право на новчану накнаду у случају привремене незапослености зајемчено је чланом 69 став 3 Устава, као један од видова социјалне заштите запослених. Кориснику накнаде у случају привремене незапослености законом је признато право на здравствено, пензијско и инвалидско осигурање, које се обезбеђује уплатом доприноса од стране Националне службе за запошљавање. У парничном поступку који је претходно подношењу уставне жалбе подносиоца је тужбеним захтевом тражила да се обавезе тужена Национална служба за запошљавање да изврши своју законску обавезу тако што ће Републичком фонду пензијског и инвалидског осигурања уплатити за тужиоца одређени новчани износ на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, а по основу остварене накнаде за време привремене незапослености. Дакле, подносиоца је у парничном поступку истакла имовински захтев за исплату социјалног давања које проистиче из радног односа, а не захтев за обрачунавање, принудну исплату или контролу уплате доприноса за социјално осигурање. Стога је оспорено решење о апсолутној ненадлежности суда да поступа по тужби подносиоца засновано на произвољној примени одредаба Закона о уређењу судова, Закона о парничном поступку и Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање.

[22] У вези с напред изнетим, Уставни суд сматра уставноправно неприхватљивим одбијање редовних судова да поступају у спорovima о правима из радног односа. Таквом

праксом сужава се право на приступ суду, као једно од гаранција права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава.

[23] 6. Како је, у конкретном случају, очигледно, дошло до произвољне примене меродавног права на штету подносиоце уставне жалбе, Уставни суд је утврдио да је оспореним решењем Вишег суда у Зајечару подносиоце уставне жалбе повређено право на правично суђење зајемчено чланом 32 став 1 Устава [...].

[24] Уставни суд је оценио да су последице учињене повреде такве природе да се могу отклонити само поништајем решења Вишег суда у Зајечару Гж 874/14 од 21. јануара 2015. и одређивањем да исти суд донесе нову одлуку о жалби тужене изјављеној против пресуде Основног суда у Врању П 3727/13 од 11. јуна 2013. [...].

### 3.

#### **ЗОСПО чл. 42; Закон о промету непокретности чл. 2, 4; ЗПП чл. 211**

**1. Уговор о заснивању стварне службености представља уговор о промету непокретности и мора бити у писаној форми, па није могућа конвалидација усменог уговора.**

**2. У спору ради престанка узнемиравања мирног коришћења непокретности у погледу које постоји сувласништво не постоји нужно супарничарство на страни тужиоца, већ сваки сувласник посебно може да тражи престанак узнемиравања.**

ВКС, пресуда од 17. новембра 2016. – Рев 1714/16 (АС у Крагујевцу)

*Из образложења:* [1] Пресудом Основног суда у Крагујевцу П број 1111/2015 од 07. 08. 2015, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да суд утврди да тужени нема право пролаза пешице, колима и теретним возилима преко кат. парцеле број ... уписане у лист непокретности број ... КО ..., насеље „...“ у сукорисништву тужиље, те да се забрани туженом да прелази преко описане парцеле или на други начин узнемирава тужиљу у праву својине на описаној кат. парцели број... Другим ставом изреке обавезана је тужиља да туженом плати трошкове парничног поступка.

[2] Апелациони суд у Крагујевцу је пресудом Гж 3268/2015 од 10. 05. 2016. године преиначио првостепену пресуду тако што је усвојио тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да тужени ББ нема право пролаза пешице, колима и теретним возилима преко кат. парцеле ... уписане у лист непокретности број ... КО ... ..., насеље „...“ у сукорисништву тужиље и забрањује туженом да прелази преко описане парцеле или на други начин узнемирава тужиљу у праву сукориснишћења на описаној парцели. Другим ставом изреке одбијен је тужбени захтев тужиље у делу којим је тражила да се забрани туженом да је узнемирава у праву својине на кат. парцели ... КО ... ..., насеље „...“ . Трећим ставом изреке обавезан је тужени да тужиљи плати трошкове парничног поступка.

[3] Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права с предлогом да ревизијски суд преиначи другостепену пресуду, одбије жалбу и потврди првостепену пресуду.

[4] Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408 ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

[5] У поступку доношења побијане пресуде нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 2 ЗПП, на коју овај суд као ревизијски пази по службеној дужности. Није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 ЗПП у вези са чланом 192 и чланом 211 Закона о парничном поступку, будући да

тужба није неуредна, зато што тужила као један од сукорисника предметне парцеле захтева забрану пролаза пешице, колима и теретним возилима преко своје парцеле, јер ово њено право не може бити ограничено и условљено заједничким подношењем тужбе свих сукорисника. Тужени није лице које је сукорисник ове парцеле, а тужила као један од сукорисника има право да штити државину и коришћење предметне парцеле независно од активности осталих сукорисника.

[6] Према утврђеном чињеничном стању тужила је носилац права коришћења са уделом од 111/705 делова на кат. парцели ... површине 0.07,05 ha уписане у власнички лист ... КО ... – ..., насеље „...“ као градско грађевинско земљиште у државној својини, у улици ... број ..., на којој се налази породична стамбена зграда на којој тужила има право сувојине. Тужени је корисник суседних непокретности и то катастарске парцеле .../..., површине 0.03,30 ha, кат. парцеле .../... површине 0.00,97 ha и власник стамбено пословне зграде на кат. парцели .../..., све уписано у земљишно књижни број ... КО ... ..., насеље „...“ ...“. Путни пролаз који је предмет овога спора у односу на званично стање катастра непокретности се налази западним делом у површини од 14 m<sup>2</sup> на кат. парцели .../... средишњим делом у површини од 54 m<sup>2</sup> на кат. парцели ... и источним делом у површини од 54 m<sup>2</sup> на кат. парцели ... и источним делом у површини од 75 m<sup>2</sup>, на кат. парцели .../... и .../... све уписано у КО .... Тужени је са тужиљом, њеном снахом и супругом као и са ВВ (као корисником кат. парцеле .../... и .../...) сачинио договор, уступио део своје катастарске парцеле, финансирао грађевинске радове и користио наведени пролаз без ометања других сукорисника односно тужиле у конкретном случају. Тужени је зазидао пасаж преко кога је могао са осталим корисницима станова стамбене зграде коју је градио да пролази у дубину свога плаца, сматрајући да је са тужиљом и осталима постигао трајни договор о конституисању сукорисничког права туженог на катастарској парцели на којој тужила има право сукоришћења.

[7] Првостепени суд је, поклањајући веру исказу туженог да је на тај начин трајно уређен начин коришћења пролаза преко тужиљине парцеле, стекао и право службености за пролаз преко те парцеле, одбио тужбени захтев тужиле. Међутим, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду налазећи да међу странкама не постоји споразум, већ неспоразум у вези са коришћењем тог пролаза и да сагласно члану 63 ЗОО у таквим случајевима уговор није настао, па тужени самим тим а ни по усменом уговору нема основ за стицање права сукоришћења, а нарочито ако се има у виду да се тужени током поступка изјаснио да право пролаза заснива на стеченом праву сукоришћења по усменом уговору.

[8] Врховни касациони суд налази да је правилно примењено материјално право од стране другостепеног суда, и да пролаз преко парцеле на коју је тужила сукорисник није последица нужде на страни туженог, а нису се стекли законски услови за конституисање права службености ни на основу закона ни на основу уговора. Наиме, у конкретном случају се ради о усменом уговору, који је нижестепени суд оценио као привремени, а осим тога уговор о промету непокретности се закључује у писаној форми и потписи уговорача оверавају од стране суда, те уговори који нису закључени на основу одредаба члана 2 и 4 Закона о промету непокретности у писаној форми и нису оверени не производе правно дејство. Самим тим није дозвољена ни конвалидација усменог уговора. [...]

**ЗР чл. 192**

**Запослени регистрован у АПР као лице које неограничено може да заступа правно лице није уједно овлашћен да одлучује о правима и обавезама запослених уместо директора, већ је за то нужно посебно писано овлашћење директора.**

ВКС, пресуда од 29. јуна 2016. – Рев2 2263/15 (АС у Крагујевцу)

*Из образложења:* [...] [6] Према утврђеном чињеничном стању, сви тужиоци су били запослени код тужене на неодређено време по закљученим уговорима о раду од 1.12.2011. године на разним пословима наведеним у уговорима о раду. Чланом 21 став 2 свих уговора о раду било је прописано да запосленом може престати радни однос отаказом уговора о раду, ако запослени својом кривицом учини повреде радних обавеза и то поред осталих и ако: неоправдано изостане са посла до 5 и више радних дана са прекидом у току месеца и не извршава налог послодавца. Оспореним решењима туженог свим тужиоцима су отказани уговори о раду на основу члана 179 став 3 Закона о раду, с позивом и на члан 192 истог закона, а стављено им је на терет да су својом кривицом учинили повреде радне обавезе утврђене општим актом уговором о раду из члана 21 тач. 1, 8 и 15 и то због тога што су дана 28. 3. 2012. године незаконито обуставили процес рада на свом радном месту што је супротно Закону о раду. О обустави процеса рада послодавац није благовремено обавештен, чиме му је нанета штета јер због обуставе процеса рада, уговорена испорука поруџбине са иностраним купцем је била онемогућена. Сва оспорена решења туженог о отказу уговора о раду тужиоцима лично је потписао заменик директора туженог, Д.С., без писаног овлашћења директора туженог С.С. Пре доношења оспореног решења тужиоци су упозорени на постојање разлога за отказ уговора о раду упозорењима које је потписао заменик директора туженог Д.С.. Тужиоци су се изјаснили на наводе из упозорења, а према утврђењу судова тужиоци су дана 28. 03. 2012. године ступили у штрајк због неисплаћених зарада и неуредног уплаћивања доприноса, у штрајку су били и на дан достављања упозорења, као и да је правноснажним решењем инспектора рада одложено извршење решења о отказу уговора о раду тужиоцима.

[7] Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак нижестепених судова да су оспорена решења туженог којима су тужиоцима отказани уговори о раду, незаконита, јер су донета супротно одредби члана 192 Закона о раду. [...]

[9] Према одредби члана 192 став 1 тачка 1 Закона о раду (*Службени Гласник РС*, бр. 24/05 ... 54/09), који се у конкретном случају има применити, прописано је да о правима, обавезама и одговорностима из радног односа одлучује у правном лицу директор или запослени кога он овласти. Ставом два наведене законске одредбе прописано је да се овлашћење из става 1 овог члана даје у писаном облику.

[10] Из наведених одредби закона, произилази да овлашћење да о правима, обавезама и одговорностима из радног односа одлучује директор, а други запослени само ако га директор на то овласти у писаној форми. С обзиром да је у поступку утврђено да С.Д., заменик директора, такво писано овлашћење дато од стране директора туженог, није имао када је доносио оспорена решења, та решења су незаконита и правилно поништена побијаном пресудом уз обавезу туженог да тужиоце врати на рад.

[11] Неосновани су наводи ревизије да је заменик директора Д.С. био овлашћен да потпише решења о отказу уговора о раду тужиоцима, јер је у Агенцији за привредне регистре регистрован као лице које неограничено самостално заступа друштво, што је наведено и у члану 13 Одлуке о оснивању друштва са ограниченом одговорношћу Т. ДАС. Ово из разлога што по оцени Врховног касационог суда, овлашћење за заступање у

смислу члана 32 став 1 Закона о привредним друштвима (*Службени Гласник РС* 36/11), који прописује да осим законских заступника, заступници друштва у смислу тог закона су лица која су актом или одлуком надлежног органа друштва овлашћена да заступају друштво и као тако регистровани у складу са Законом о регистрацији, не подразумева и овлашћење из члана 192 Закона о раду, да о правима, обавезама или одговорностима запослених одлучује директор правног лица или запослени кога он овласти у писаном облику. [...]

## 5.

### **ЗПП из 2004. чл. 421 т. 9 (= ЗПП чл. 426 т. 10)**

**Неуједначена судска пракса и различите одлуке апелационих судова у истој чињеничној и правној ситуацији се не могу сматрати новим доказом у смислу разлога за понављање поступка.**

ВКС, решење од 26. маја 2016. – Рев2 860/16 (ВС у Лесковцу)

*Из образложења:* [...] [7] Решењем Основног суда у Лесковцу П1 743/14 од 09.02.2015. одбачен је као недозвољен предлог пуномоћника тужиле за понављање поступка.

[8] Решењем Вишег суда у Лесковцу Гж1 75/15 од 22.10.2015. године одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђено је првостепено решење.

[9] Против другостепеног решења тужила је преко пуномоћника изјавила ревизију због повреде права на правично суђење и права на једнаку заштиту права, зајемчених чланом 32 и 36 Устава Републике Србије и чланом 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

[10] Врховни касациони суд је испитао побијано решење на основу члана 399 у вези са чланом 412 ЗПП и утврдио да ревизија тужиле није основана. [...]

[12] Према утврђеном чињеничном стању, тужила је преко пуномоћника дана 06.03.2014. године поднела предлог за понављање поступка правноснажно окончаног пресудом Основног суда у Лесковцу П1 1777/11 од 19.04.2012, којом је одбијен тужбени захтев тужиле да се тужена обавезе да јој накнади разлику зараде за период од 01.01.2007. до 31.04.2009. године са припадајућом законском затезном каматом, по основу увећања коефицијента за обрачун зараде утврђеног решењем Управе за извршење заводских санкција у Л. од 12.02.2007. године. У предлогу за понављање поступка, тужила је навела да је након правноснажног окончања парничног поступка сазнала за нове чињенице и стекла могућност да употреби нове доказе, на основу којих би за њу била донета повољнија одлука, с обзиром да је средином априла 2014. године сазнала да је Апелациони суд у Нишу заузео другачији правни став поводом истог правног питања, па је приложила пресуду Апелационог суда у Нишу Гж1 бр. 2444/13 од 27. 12. 2013, и решење Врховног касационог суда Рев2 393/13 од 26. 9. 2013. године.

[13] По оцени Врховног касационог суда, правилно је побијаним другостепеним решењем одбијена жалба тужиле против првостепеног решења.

[14] Наиме, нису испуњени законски услови за понављање поступка у смислу члана 421 тачка 9 ЗПП, с обзиром да се неуједначена судска пракса и различите одлуке апелационих судова у истој чињеничној и правној ситуацији не могу сматрати новим доказом у смислу наведене законске одредбе. Такође, нису испуњени ни законски услови за понављање поступка у смислу члана 422 тачка 6 ЗПП, јер се не ради о првостепеној одлуци суда која је раније међу истим странкама донета о истом захтеву. Стога се ревизијом тужиле неосновано истиче погрешна примена материјалног права. [...]

## 6.

### **ЗОО чл. 280; ЗУрС чл. 25 ст. 1. т. 3.**

**Спор поводом побијања правне радње дужника у виду отуђења удела у привредном друштву није спор који произлази из примене Закона о привредним друштвима, па се стварна надлежност одређује према општим критеријумима.**

ВКС, решење од 16. новембра 2016. – Р1 561/16 (ОС у Лесковцу; ПС у Лесковцу)

*Из образложења:* [1] АА из ... поднео је тужбу против тужених ББ и ВВ, којом је тражио да се утврди да уговор о поклону закључен између ГГ из ..., као поклонодавца и туженог ББ, као поклонопримца, ОвЗ .../..., не производи правно дејство према тужиоцу, који из имовине која је предмет овог уговора може наплатити своја потраживања која има према ГГ. Истом тужбом тражио је и да се утврди према туженима да решење о промени чланова правног субјекта „ДД” из ..., не производи правно дејство према тужиоцу, те да он своја потраживања која има према ГГ може наплатити из оснивачких права наведеног правног субјекта.

[2] Поступајући по тужби тужиоца, Основни суд у Лесковцу је донео решење П 48/14 од 23. 10. 2015. године, којим се огласио стварно ненадлежним за одлучивање о делу тужбеног захтева којим је тужилац тражио да се утврди према туженима да решење о промени чланова правног субјекта „ДД” из ..., не производи правно дејство према тужиоцу. По правноснажности решења предмет је достављен Привредном суду у Лесковцу, као месно и стварно надлежном.

[3] Привредни суд у Лесковцу није прихватио своју стварну надлежност, па је предмет доставио Врховном касационом суду ради решавања сукоба стварне надлежности.

[4] Решавајући настали сукоб стварне надлежности [...] Врховни касациони суд је нашао да је за поступање у овом предмету стварно и месно надлежан Основни суд у Лесковцу.

[5] Наиме, према члану 25 став 1 тачка 1 Закона о уређењу судова, привредни суд у првом степену, суди у споровима између домаћих и страних привредних друштава, предузећа, задруга и предузетника и њихових асоцијација (привредни субјекти), у споровима који настану између привредних субјеката и других правних лица у обављању делатности привредних субјеката, па и кад је у наведеним споровима једна од странака физичко лице ако је са странком у односу материјалног супарничарства, док према тачки 3 истог става, привредни суд суди у споровима који произлазе из примене Закона о привредним друштвима или примене других прописа о организацији и статусу привредних субјеката, као и у споровима о примени прописа о приватизацији. Одредбом члана 22 став 2 истог Закона, предвиђено је да основни суд у првом степену суди у грађанскоправним споровима, ако за поједине од њих није надлежан други суд и води извршне и ванпарничне поступке за које није надлежан неки други суд.

[6] Тужбом у овом спору тужилац побија правне радње свог дужника ГГ, за које сматра да су предузете на његову штету, а између осталог и отуђење – пренос његових оснивачких права на правном лицу на тужене, уз предлог да се утврди да је ова радња без правног дејства према тужиоцу, те да он своје потраживање према дужнику – ГГ, може наплатити из оснивачких права овог правног лица. Из наведеног произлази да се не ради о спору који произлази из примене Закона о привредним друштвима или других прописа о организацији и статусу привредних субјеката, јер се тужбом не тражи поништај или промена одлуке којом је извршена промена оснивача, већ само да је ова одлука без правног дејства према тужиоцу, те да он своје потраживање према ГГ може намирити из основачког

улога овог правног лица, без обзира што његов дужник више није искључиви власник истог (правног лица).

[7] Дакле ради се о тужби за побијање дужникових правних радњи (Паулијанска тужба), што значи да је у питању облигационо-правни спор између физичких лица, што значи да се не ради ни о спору између лица обухваћених чланом 25 став 1 тачка 1 Закона о уређењу судова, па је, применом члана 22 став 2 Закона о уређењу судова за суђење у овој правној ствари стварно надлежан Основни суд у Лесковцу. [...]

## 7.

**ЗПП чл. 35, 358, 366, 374 ст. 2. т. 1.**

**1. У споровима ради оспоравања очинства у првом степену суди и одлуке доноси трочлано веће без обзира да ли се спор окончава пресудом или решењем, а исти састав суда нужан је и приликом доношења допунске одлуке, укључујући и допунско решење о трошковима.**

**2. Жалбени навод којим се указује да се у првостепеној одлуци није одлучило о захтеву за досуђивање камате на износ трошкова поступка се сматра предлогом за доношење допунског решења о трошковима у том делу.**

АС у Новом Саду, решење од 19. фебруара 2016. – Гж2 98/16 (ВС у Ср. Митровици)

*Из образложења:* [1] Првостепеним решењем од 2. новембра 2015. тужба је одбачена (став 1 изреке). Тужилац је обавезан да туженој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 27.000,00 динара, у року од 15 дана под претњом извршењем (став 2 изреке), док је захтев за накнаду трошкова парничног поступка за износ од 13.500,00 динара одбијен (став 3 изреке).

[2] Против дела овог решења којим је одлучено о парничним трошковима првотужена је изјавила благовремену жалбу из свих разлога предвиђених одредбом чл. 373 став 1 ЗПП, посебно указујући на почињену повреду одредаба парничног поступка предвиђену у чл. 374 став 2 тачка 12 ЗПП и да је првостепени суд игнорисао захтев за досуду припадајуће законске затезне камате на износ парничних трошкова од пресуђења до исплате, са предлогом да га овај суд преиначи тако да јој поред износа од 27.000,00 динара досуди и тражени износ од 13.500,00 динара, са законском затезном каматом на ове износе од пресуђења до исплате, или га укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

[3] Поступајући по налогу овог суда из решења Гж2 550/15 од 9. децембра 2015, допунским решењем од 4. 1. 2016. првостепени суд обавезује тужиоца да туженој на износ парничних трошкова досуђен претходним решењем исплати и законску затезну камату од 2. новембра 2015. године до исплате.

[4] Против овог решења првотужена је изјавила благовремену жалбу из свих разлога предвиђених одредбом чл. 373 ст. 1 ЗПП, посебно указујући да одредба члан 355 став 4 ЗПП није искључивала обавезу суда да донесе допунско решење у трочланом већу, па када је ово решење донето без предлога за доношење допунске одлуке по налогу другостепеног суда, предлаже да га овај суд укине. Поставља опредељен захтев за накнаду трошкова жалбеног поступка.

[5] Жалбе су основане.

[6] Испитавши првостепена решења у границама жалбених, као и разлога на које пази по службеној дужности у смислу одредбе чл. 386 ст. 3 и чл. 402 ЗПП, овај суд налази да је доношењем допунског решења у непрописном саставу предвиђеном одредбама чл. 35 ст. 1 и чл. 357 ст. 4 ЗПП првостепени суд починио битну повреду одредаба парничног поступка предвиђену чл. 374 ст. 2 т. 1. ЗПП, што искључује могућност испитивања законитости решења од 2. новембра 2015, те у смислу одредбе чл. 391 ст. 1 ЗПП налаже укидање оба побијана првостепена решења.

[7] У парници за оспоравање очинства по одредбама чл. 35 ст. 1 и 5 ЗПП, чл. 355 ст. 3, чл. 363 и чл. 357 ЗПП суди и одлуке доноси трочлано веће, а судије морају имати посебна знања из области права детета, без обзира да ли се спор окончава пресудом или решењем. Исти састав суда нужан је и приликом доношења допунске одлуке.

[8] Суд по одредбама чл. 163 ст. 1–4 ЗПП одлучује о парничним трошковима поступајући по одређеном захтеву, па када је жалба првотужене изјављена против решења о трошковима поступка садржаног у решењу од 2. новембра 2015. указивала да је првостепени суд пропустио да одлучи о делу захтева за исплату законске затезне камате, не стоји жалбено незадовољство да није било услова за доношење допунског решења од 4. јануара 2016.

[9] Међутим, када одлука није донета од стране суда у прописаном саставу, нити из њене садржине јасно произилази које лице на туженој страни је у обавези да тужиоцу надокнади парничне трошкове, обавеза првостепеног суда је да у поновљеном поступку поново одлучи о целокупним парничним трошковима, укључујући и трошкове овог жалбеног поступка, применом релевантних одредби чл. 153 и 154 ЗПП. [...]

## 8.

### **ПЗ чл. 279, 280; ЗПП чл. 198.**

**Ако се током брачног спора подигне противтужба ради супружничког издржавања суд је дужан да поступке споји и да донесе заједничку пресуду – није дозвољено касније раздвајање поступака и доношење појединачних пресуда.**

АС у Новом Саду, решење од 1. септембра 2014. – Гж2 442/14 (ОС у Новом Саду)

*Из образложења:* [1] Првостепеном пресудом разведен је брак парничних странака, закључен дана ... .. године у Т. под текућим бројем .../... и одлучено да трошкове судских такси странке снесе у једнаким деловима, а остале трошкове снесе свака своје.

[2] Против ове пресуде благовремену жалбу је изјавила тужена, због погрешне примене материјалног права, наводећи да је првостепени суд противно одредбама Породичног закона раздвојио расправљање о тужбеном захтеву за развод брака и захтеву по противтужби тужене, који се односи на супружанско издржавање.

[3] Жалба је основана.

[4] Испитавши првостепену пресуду у границама жалбених, као и разлога на које пази по службеној дужности у складу са одредбом члана 386 став 3 ЗПП, овај суд је утврдио да постоји битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 ЗПП у вези са чланом 279 Породичног закона, на коју жалба основано указује.

[5] Процесна ситуација у парници је таква да је првостепени суд на рочишту од 8. 5. 2014. најпре изврши спајање предмета по тужби за развод брака и противтужби за супружанско издржавање. Потом је на рочишту од 3. 7. 2014. раздвојио поступак по противтужби за супружанско издржавање и спровео поступак по тужби за развод и о том захтеву решио побијаном пресудом.

[6] Такво поступање првостепеног суда у супротности је са процесним правилима садржаним у одредбама члана 279 Породичног закона, који прописује да се тужба за издржавање супружника може поднети током трајања брака, најкасније до закључења главне расправе у брачном спору а изузетно у року од годину дана од дана престанка брака.

[7] У погледу могућности заједничког или раздвојеног расправљања пред судом, цитиране одредбе морају се тумачити у смислу обавезе суда да о наведеним питањима истовремено одлучује, јер се тако омогућава остваривање начела процесне економије и хитности поступка у поступку за издржавање у складу са чланом 280 став 1 Породичног закона, и омогућава се свеобухватно одлучивање о разводу брака и другим питањима која из развода могу проистећи.

[8] Решавање о брачном статусу у брачним споровима законом је везано за одлучивање о супружанском издржавању, уколико такав захтев у парници егзистира. У ситуацији подношења тужбе за супружанско издржавање до закључења главне расправе у брачном спору, суд је дужан да о оба ова питања заједно расправи и реши, без права да у смислу члана 198 ЗПП цени испуњеност услова и целисходност заједничког расправљања и одлучивања. Стога је правилно првостепени суд поступио када је извршио спајање поступака по тужби за развод и противтужби за супружничко издржавање. Међутим, без правног основа и без датих разлога, супротно одредбама Породичног закона и интенцији законодавца да се о брачним питањима заједнички расправља и одлучује, тај суд је извршио раздвајање предмета, чиме је повредио процесне одредбе Породичног закона, што је утицало на законитост првостепене пресуде.

[9] У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду изнето, отклониће битну повреду одредаба парничног поступка тако што ће спојити предмете по тужби за развод и за супружанско издржавање, те ће на основу оцене доказа које изведе у складу са чланом 205 Породичног закона изнова донети одлуку у овој правној ствари. Тада ће одлучити и о трошковима поступка, како досадашњим, тако и о трошковима који у даљем буду настали, а све зависно од исхода спора, водећи рачуна о разлозима правичности. [...]

Приредио  
*Др Марко С. Кнежевић,*  
асистент Правног факултета  
Универзитета у Новом Саду

**SA SEDNICE UPRAVNOG ODBORA  
održane 11. 10. 2016. godine**

1. MIJATOVIĆ MARIJANA, diplomirani pravnik, rođena 08. 02. 1990. godine UPISUJE SE 14. 10. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Vladike Platona 8/II.

– BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika MIJATOVIĆ MARIJANA, advokatski pripravnik kod Živanov Zvezdana, advokata u Novom Sadu, sa danom 13. 10. 2016. godine zbog upisa u Imenik advokata ove Komore.

2. KOVAČEVIĆ IVA, diplomirani pravnik, rođena 11. 12. 1990. godine UPISUJE SE 14. 10. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Vase Stajića 28.

– BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika KOVAČEVIĆ IVA, advokatski pripravnik kod Gucunja Milana, advokata u Novom Sadu, sa danom 13. 10. 2016. godine zbog upisa u Imenik advokata ove Komore.

3. ALEKSIĆ GOJKO, diplomirani pravnik, rođen 23. 06. 1985. godine UPISUJE SE 14. 10. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, dr Laze Stanojevića 3/I, stan 3.

4. SERATLIĆ MILJAN, diplomirani pravnik, rođen 02. 12. 1989. godine UPISUJE SE 14. 10. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Bulevar cara Lazara 56.

5. STOJILJKOVIĆ SLAĐANA, diplomirani pravnik, rođena 02. 10. 1982. godine UPISUJE SE 14. 10. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Bulevar patrijarha Pavla 8/I/9.

6. KILIBARDA SRĐAN, diplomirani pravnik, rođen 22. 08. 1984. godine UPISUJE SE 14. 10. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Vrbasu, Blok Save Kovačevića 107, stan 5.

7. JASIKA ALEKSANDRA, diplomirani pravnik, rođena 13. 07. 1985. godine UPISUJE SE 14. 10. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Indiji, Vojvode Stepe 25.

8. KANTAR OLIVERA, diplomirani pravnik, rođena 01. 08. 1968. godine UPISUJE SE 14. 10. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Kikindi, Žarka Zrenjanina 52.

9. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu DABETIĆ GVOZDEN, rođen 20. 04. 1985. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Čurčin Dušana, advokata u Pančevu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

10. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu ŠIJAK MARIJA, rođena 03. 03. 1984. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Šijak Snežane, advokata u Opovu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

11. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu BJELICA ĐORĐE, rođen 02. 06. 1991. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Bjelica Branislava, advokata u Pančevu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

12. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu MILJUŠ NIKOLA, rođen 12. 07. 1991. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Miljuš Milana, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

13. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu MILJEVIĆ NATAŠA, rođena 23. 03. 1992. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Petrović Dragoslava, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

14. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu ĐOKIĆ TIJANA, rođena 21. 08. 1992. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Krkljuš Ljubinke, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

15. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu SLADOJEVIĆ LAZAR, rođen 13. 01. 1992. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Stojković Ajše, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

16. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu JANJIN ALEKSANDAR, rođen 08. 03. 1991. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Čekić Branimira, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

17. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu DAMJANOV SERGEJ, rođen 31. 01. 1991. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Nikolić Savin Isidore, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

18. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu PLEČAŠ MILAN, rođen 10. 06. 1992. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Budakov Olivere, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

19. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu PETIĆ JOVANA, rođena 15. 02. 1990. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Stanojčić Jovana, advokata u Rumi, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

20. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu STOJAČIĆ STRAHINJA, rođen 15. 07. 1992. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Lakićević Šili Jelene, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

21. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu TOŠIĆ NEMANJA, rođen 20. 06. 1989. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Mandić Vladimira, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

22. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu MESELDŽIJA DRAGANA, rođena 28. 02. 1990. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Savin Sonje, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

23. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu RADNOVIĆ ŽELJKO, rođen 01. 05. 1992. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Todoroskov Milenka, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

24. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu JOVANIĆ NEBOJŠA, rođen 11. 08. 1986. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Stajić Ilone, advokata u Subotici, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

25. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu JELČIĆ RADOVAN, rođen 31. 10. 1991. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Keča Uroša, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

26. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu MARINKOVIĆ DANILO, rođen 30. 08. 1983. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Stojković Ajše, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

27. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu BUDOVALČEV ALEKSANDAR, rođen 03. 12. 1991. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Jovović Vukašina, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

28. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu KNEŽEV MARIJANA, rođena 14. 02. 1990. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Stojković Ajše, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

29. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu LABUS LUKA, rođen 19. 06. 1990. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Travica Branislava, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

30. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu ČEKLIĆ GORAN, rođen 28. 01. 1977. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Kerac Mirka, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

31. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu MARIĆ VIOLETA, rođena 21. 03. 1981. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Stojković Ajše, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

32. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu NJEGOVAN STEFAN, rođen 04. 08. 1991. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Lakić Srđana, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

33. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu MARKOVIĆ JOVANA, rođena 26. 01. 1991. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Mastilović Jelene, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

34. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu GRAHOVAC ALEKSANDAR, rođen 24. 04. 1990. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Slavković Nemanje, advokata u Novom Sadu, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

35. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu MILIĆ MILICA, rođena 19. 06. 1992. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Milić Vladimira, advokata u Sremskoj Mitrovici, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

36. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu KRSTIĆ MILJANA, rođena 31. 01. 1993. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Jasika Dragana, advokata u Indiji, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

37. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu ĐOLAI MIHAJLO, rođen 02. 06. 1989. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Vitomirović Nemanje, advokata u Subotici, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

38. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu RADONJIĆ VLADIMIR, rođen 02. 09. 1992. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Lazić Isidora, advokata u Čoki, dana 17. 10. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

39. BRIŠE SE iz Imenika advokata Advokatske komore Vojvodine NASTASIĆ STEVAN, advokat u Somboru sa danom 15. 09. 2016. godine, usled smrti.

– Nastasić Biljana, advokat u Somboru, postavlja se za preuzimatelja advokatske kancelarije.

40. BRIŠE SE iz Imenika advokata Advokatske komore Vojvodine BELJANSKI BRANISLAV, advokat u Somboru sa danom 22. 07. 2016. godine, na lični zahtev.

– Imenovani advokat zadržava članstvo u Posmrtnom fondu AK Vojvodine.

– Mrdak Radomir, advokat u Somboru, postavlja se za preuzimatelja advokatske kancelarije.

41. BRIŠE SE iz Imenika advokata Advokatske komore Vojvodine KOPRIVICA LJUBOMIR, advokat u Vrbasu sa danom 22. 09. 2016. godine, radi penzionisanja.

– Imenovani advokat zadržava članstvo u Posmrtnom fondu AK Vojvodine.

– Marković Dragan, advokat u Vrbasu, postavlja se za preuzimatelja advokatske kancelarije.

42. BRIŠE SE iz Imenika advokata Advokatske komore Vojvodine ŠOĆ BOŽIDAR, advokat u Beočinu sa danom 31. 10. 2016. godine, radi penzionisanja.

– Imenovani advokat zadržava članstvo u Posmrtnom fondu AK Vojvodine.

– Ristić Zoran, advokat u Novom Sadu, postavlja se za preuzimatelja advokatske kancelarije.

43. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine BOROŠ ALEKSANDAR, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Žilić Boška, advokata u Novom Sadu, sa danom 15. 09. 2016. godine.

44. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine RADANOVIĆ JELENA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Horović V. Vladimira, advokata u Novom Sadu, sa danom 02. 09. 2016. godine.

45. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine POPOVIĆ MILENA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Aleksić dr Nemanje, advokata u Novom Sadu, sa danom 03. 09. 2016. godine.`

46. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine VLAOVIĆ TIHOMIR, advokatski pripravnik u Indiji, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Španović Sofije, advokata u Indiji, sa danom 11. 10. 2016. godine.

47. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine KRIVOKUĆA BILJANA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Aleksić dr Nemanje, advokata u Novom Sadu, sa danom 31. 08. 2016. godine.

48. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine BERBAKOV DUNJA, advokatski pripravnik u Bečeju, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Momčilović Siniše, advokata u Bečeju, sa danom 30. 09. 2016. godine.

49. UZIMA SE NA ZNANJE da VUČEVIĆ MILOŠU, advokatu u Novom Sadu, privremeno prestaje pravo na bavljenje advokaturom zbog reizbora na funkciju gradonačelnika grada Novog Sada, počev od 01. 07. 2016. godine, dok traje ova funkcija.

– Knežević Snežana, advokat u Novom Sadu, određuje se za privremenog zamenika.

50. UZIMA SE NA ZNANJE da ĐURIĆ MILANU, advokatu u Novom Sadu, privremeno prestaje pravo na bavljenje advokaturom zbog reizbora na funkciju člana Gradskog veća za upravu i propise grada Novog Sada, počev od 01. 07. 2016. godine, dok traje ova funkcija.

– Kapun Dragan, advokat u Novom Sadu, određuje se za privremenog zamenika.

51. UZIMA SE NA ZNANJE da KUZMAN SANDRI, advokatu u Novom Sadu, privremeno prestaje pravo na obavljanje advokature zbog porodijskog odsustva i odsustva radi nege deteta, od 15. 09. 2016. do 14. 09. 2017. godine.

– Zečević Nenad, advokat u Novom Sadu, određuje se za privremenog zamenika.

52. UZIMA SE NA ZNANJE da SOMBORAC TIJANI, advokatu u Novom Sadu, privremeno prestaje pravo na obavljanje advokature zbog porodijskog odsustva i odsustva radi nege deteta, od 12. 09. 2016. do 11. 09. 2017. godine.

– Gostović Somborac Dragica, advokat u Novom Sadu, određuje se za privremenog zamenika.

53. UZIMA SE NA ZNANJE da MILINKOVIĆ MILIJANI, advokatu u Novom Sadu, privremeno prestaje pravo na obavljanje advokature zbog bolovanja, od 26. 09. 2016. godine.

– Babić Natalija, advokat u Novom Sadu, određuje se za privremenog zamenika.

54. UZIMA SE NA ZNANJE da TRKULJA MILANI, advokatu u Somboru, privremeno prestaje pravo na obavljanje advokature zbog porodijskog odsustva od 15. 10. 2016. godine.

– Trkulja Bojan, advokat u Somboru, određuje se za privremenog zamenika.

55. UZIMA SE NA ZNANJE da TEKIJASKI S. DRAGANU, advokatu u Pančevu, privremeno prestaje pravo na obavljanje advokature zbog bolovanja od 01. 10. do 30. 11. 2016. godine.

– Halupa Andreja, advokat u Alibunar, određuje se za privremenog zamenika.

56. UZIMA SE NA ZNANJE da će DANGUBIĆ BRANISLAV, advokat u Vršcu, nastaviti sa radom dana 12. 11. 2016. godine, nakon što mu je privremeno bilo prestalo pravo na bavljenje advokaturom zbog izbora na funkciju.

– Ljaljić Marija, advokat u Vršcu, razrešava se dužnosti privremenog zamenika.

57. UZIMA SE NA ZNANJE da je ČIPAK KATIĆ SINTIJA, advokat u Subotici, nastavila sa radom dana 30. 07. 2016. godine, nakon što joj je privremeno bilo prestalo pravo na bavljenje advokaturom zbog porodijskog odsustva i nege deteta.

– Krpić Biserka, advokat u Subotici, razrešava se dužnosti privremenog zamenika.

58. UZIMA SE NA ZNANJE da je STAJIĆ TANJGA BRANISLAVA, advokat u Novom Sadu, nastavila sa radom dana 10. 10. 2016. godine, nakon što joj je privremeno bilo prestalo pravo na bavljenje advokaturom zbog porodijskog odsustva i nege deteta.

– Kozomara Milana, advokat u Novom Sadu, razrešava se dužnosti privremenog zamenika.

59. UZIMA SE NA ZNANJE da je JUTIĆ Z. DRAGANA, advokat u Indiji, nastavila sa radom dana 03. 10. 2016. godine, nakon što joj je privremeno bilo prestalo pravo na bavljenje advokaturom zbog bolovanja.

– Kolarić Nemanja, advokat u Indiji, razrešava se dužnosti privremenog zamenika.

60. UZIMA SE NA ZNANJE da je JOVIČIĆ SARA, advokat u Novom Sadu, nastavila sa radom dana 21. 09. 2016. godine, nakon što joj je privremeno bilo prestalo pravo na bavljenje advokaturom zbog porodijskog odsustva i nege deteta.

– Bogovac Predrag, advokat u Novom Sadu, razrešava se dužnosti privremenog zamenika.

61. UZIMA SE NA ZNANJE da je PRODANOV ŠOLJMOŠI ANET, advokatski pripravnik u Bečeju, nastavila sa advokatsko-pripravničkom vežbom dana 03. 10. 2016. godine, nakon što joj je privremeno bilo prestalo pravo na obavljanje vežbe zbog porodijskog odsustva i nege deteta.

62. UZIMA SE NA ZNANJE da je ŠPIGEL LARISA, advokat u Novom Sadu, promenila prezime, koje sada glasi Ber.

63. UZIMA SE NA ZNANJE da je ŠARANOV ZORICA, advokat u Novom Sadu, promenila prezime, koje sada glasi Banić.

64. UZIMA SE NA ZNANJE da je PAROŠKI JELENA, advokat u Novom Sadu, promenila prezime, koje sada glasi Paroški Arizanov.

65. UZIMA SE NA ZNANJE da je BANIĆ BILJANA, advokat u Novom Sadu, promenila prezime, koje sada glasi Jovičević.

66. UZIMA SE NA ZNANJE da je MIRIĆ MILANA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, promenila prezime koje sada glasi Živanović.

67. UZIMA SE NA ZNANJE da je ŠARČEVIĆ BOJANA, advokatski pripravnik u Bečeju, promenila prezime koje sada glasi Amidžić.

68. UZIMA SE NA ZNANJE da je ĐORĐEVIĆ MILICA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, promenila prezime koje sada glasi Došen.

69. UZIMA SE NA ZNANJE da je MILOSAVLJEVIĆ MILANA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, promenila prezime koje sada glasi Milutin.

70. UZIMA SE NA ZNANJE da je ŠOVLJANSKI IVANA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinula advokatsko-pripravničku vežbu kod Gucunja Milana, advokata u Novom Sadu dana 22. 09. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Dobrosavljev Srđana, advokata u Novom Sadu, dana 23. 09. 2016. godine.

71. UZIMA SE NA ZNANJE da je GAJDOBRANSKI JOVANA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinula advokatsko-pripravničku vežbu kod Kostić Vladislava, advokata u Novom Sadu dana 14. 09. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Žunić Vitomira, advokata u Novom Sadu, dana 15. 09. 2016. godine.

72. UZIMA SE NA ZNANJE da je MAKSIMOVIĆ TANJA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinula advokatsko-pripravničku vežbu kod Karanović Milice, advokata u Novom Sadu dana 31. 08. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Zavarko Šandora, advokata u Novom Sadu, dana 01. 09. 2016. godine.

73. UZIMA SE NA ZNANJE da je SUBIĆ MILAN, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinuo advokatsko-pripravničku vežbu kod Gucunja Milana, advokata u Novom Sadu dana 14. 09. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Radović Nebojše, advokata u Novom Sadu, dana 15. 09. 2016. godine.

74. UZIMA SE NA ZNANJE da je DEŠIĆ BILJANA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinula advokatsko-pripravničku vežbu kod Gucunja Milana, advokata u Novom Sadu dana 14. 09. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Radović Nebojše, advokata u Novom Sadu, dana 15. 09. 2016. godine.

75. UZIMA SE NA ZNANJE da je TRIPIĆ MILICA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinula advokatsko-pripravničku vežbu kod Gucunja Milana, advokata u Novom Sadu dana 14. 09. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Radović Nebojše, advokata u Novom Sadu, dana 15. 09. 2016. godine.

76. UZIMA SE NA ZNANJE da je KAPIKUL ŽELJKO, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinuo advokatsko-pripravničku vežbu kod Čekić Branimira, advokata u Novom Sadu dana 31. 08. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Tatić Branka, advokata u Novom Sadu, dana 01. 09. 2016. godine.

77. UZIMA SE NA ZNANJE da je DIVAC DUŠAN, advokatski pripravnik u Pančevu, prekinuo advokatsko-pripravničku vežbu kod Vasilije Miloša, advokata u Pančevu dana 01. 09. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Levnajić Saše, advokata u Pančevu, dana 02. 09. 2016. godine.

78. UZIMA SE NA ZNANJE da je STOJIMENOVSKI MARKO, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinuo advokatsko-pripravničku vežbu kod Gucunja Milana, advokata u Novom Sadu dana 23. 09. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Radović Nebojše, advokata u Novom Sadu, dana 26. 09. 2016. godine.

79. UZIMA SE NA ZNANJE da je Damjanović Dragana, advokat u Novom Sadu, pristupila Zajedničkoj advokatskoj kancelariji „Aleksić sa saradnicima“, sa sedištem u Novom Sadu, Grčkoškolska 1, počev od 12. 09. 2016. godine.

80. UZIMA SE NA ZNANJE da su Bosilj Milana, Miković Srđan i Bosilj Nenad, advokati u Pančevu, osnovali „Zajedničku advokatsku kancelariju MIKOVIĆ-BOSILJ“ sa sedištem u Pančevu, Vojvode Radomira Putnika 21, počev od 01. 09. 2016. godine.

81. UZIMA SE NA ZNANJE da je VOLAR DANIJEL, advokat u Hrtkovicima, preselio sedište advokatske kancelarije u Rumu, Stanka Paunović Veljka 139/1, počev od 19. 09. 2016. godine.

82. UZIMA SE NA ZNANJE da je MARKOVIĆ VLADIMIR, advokat u Novoj Pazovi, preselio sedište advokatske kancelarije u Staroj Pazovi, Karadorđeva 5, ulaz 1, stan 1, počev od 01. 10. 2016. godine.

83. UZIMA SE NA ZNANJE da je PJEŠČIĆ SINIŠA, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Petra Drapšina 56/III, stan 15, počev od 15. 09. 2016. godine.

84. UZIMA SE NA ZNANJE da je LONČAR IGOR, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Kopernikova 26, stan 2, počev od 01. 10. 2016. godine.

85. UZIMA SE NA ZNANJE da je BOTIĆ NATAŠA, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Maksima Gorkog 2, počev od 01. 09. 2016. godine.

86. UZIMA SE NA ZNANJE da je OBRADOVIĆ VLADIMIR, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Trg Feher Ferenca 1, počev od 05. 09. 2016. godine.

87. UZIMA SE NA ZNANJE da je KOPANJA VLADIMIR, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Trg Feher Ferenca 1, počev od 05. 09. 2016. godine.

88. UZIMA SE NA ZNANJE da je LUŽANIN NEMANJA, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Vase Stajića 28, počev od 08. 09. 2016. godine.

89. UZIMA SE NA ZNANJE da je SIVČEV IVANA, advokat u Kikindi, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Nemanjina 2, počev od 01. 10. 2016. godine.

## **SA SEDNICE UPRAVNOG ODBORA održane 17. 11. 2016. godine**

1. LALOVIĆ SANJA, diplomirani pravnik, rođena 17. 10. 1990. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Maksima Gorkog 32/II, stan 6.

– BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika LALOVIĆ SANJA, advokatski pripravnik kod Perić Damira, advokata u Futogu, sa danom 21. 11. 2016. godine zbog upisa u Imenik advokata ove Komore.

2. BAJAGIĆ MARINA, diplomirani pravnik, rođena 27. 08. 1987. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Vase Stajića 26.

– BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika BAJAGIĆ MARINA, advokatski pripravnik kod Kostić Vladislava, advokata u Novom Sadu, sa danom 21. 11. 2016. godine zbog upisa u Imenik advokata ove Komore.

3. VETNIĆ PETAR, diplomirani pravnik, rođen 13. 06. 1988. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Radnička 17.

– BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika VETNIĆ PETAR, advokatski pripravnik kod Pacek Štefanije, advokata u Beočinu, sa danom 21. 11. 2016. godine zbog upisa u Imenik advokata ove Komore.

4. KUZMANOVSKI MARTA, diplomirani pravnik, rođena 23. 07. 1990. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Maksima Gorkog 7/1.

– BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika KUZMANOVSKI MARTA, advokatski pripravnik kod Horović Vavić Aleksandre, advokata u Novom Sadu, sa danom 21. 11. 2016. godine zbog upisa u Imenik advokata ove Komore.

5. STAMENKOVIĆ DRAGANA, diplomirani pravnik, rođena 06. 11. 1990. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Kolo srpskih sestara 13 b.

– BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika STAMENKOVIĆ DRAGANA, advokatski pripravnik kod Šijan Nikole, advokata u Novom Sadu, sa danom 21. 11. 2016. godine zbog upisa u Imenik advokata ove Komore.

6. PETRUŠIĆ IVAN, diplomirani pravnik, rođen 04. 02. 1988. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Bečeju, Trg oslobođenja 3.

– BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika PETRUŠIĆ IVAN, advokatski pripravnik kod Subakov V. Miloša, advokata u Bečeju, sa danom 21. 11. 2016. godine zbog upisa u Imenik advokata ove Komore.

7. TAŠEVSKI IVANA, diplomirani pravnik, rođena 03. 06. 1978. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Bulevar patrijarha Pavla 1a/I, stan 14.

8. KIRČANSKI DANIELA, diplomirani pravnik, rođena 20. 04. 1981. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Zrenjaninu, Đure Jakšića 1.

9. LAZIĆ DRAGAN, diplomirani pravnik, rođen 21. 03. 1959. godine upisuje se 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Zrenjaninu, Gimnazijska 17, lokal 11.

10. MRDAK VELJKO, diplomirani pravnik, rođen 07. 07. 1984. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Somboru, Mite Popovića 8.

11. PEJIĆ ROMANA, diplomirani pravnik, rođena 05. 08. 1989. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Grčkoškolska 1.

12. CUCIĆ IVANA, diplomirani pravnik, rođena 08. 07. 1990. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Vase Stajića 28.

13. NEŠKOVIĆ JANA, diplomirani pravnik, rođena 15. 05. 1984. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Miroslava Antića 7.

14. CARAN MIRČEA, diplomirani pravnik, rođen 25. 07. 1982. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Grčkoškolska 1.

15. VIDAKOVIĆ MILICA, diplomirani pravnik, rođena 14. 11. 1984. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Miše Dimitrijevića 18/II, stan 123.

16. PETROVIĆ IGOR, diplomirani pravnik, rođen 19. 08. 1988. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Braće Ribnikar 15, stan 13.

17. ŠIRADOVIĆ NATAŠA, diplomirani pravnik, rođena 13. 09. 1987. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Dimitrija Tucovića 2 A.

18. VUKIĆEVIĆ JUG, diplomirani pravnik, rođen 15. 10. 1988. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Ivana Kosančića 7, lokal 2.

19. GALUS ILDIKO, diplomirani pravnik, rođena 16. 06. 1960. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Bačkom Petrovom Selu, Imrea Ciraki Fetera 60.

20. METIKOŠ ANICA, diplomirani pravnik, rođena 20. 12. 1980. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Starim Banovcima, Pavla Šašića 3.

21. NEŠKOVIĆ PREDRAG, diplomirani pravnik, rođen 07. 03. 1988. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Jasku, Cara Uroša 21.

22. MARKOVIĆ MILAN, diplomirani pravnik, rođen 23. 07. 1988. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Pančevu, Žarka Zrenjanina 3/2.

23. KOVAČ FILIP, diplomirani pravnik, rođen 03. 06. 1986. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Vršcu, Žarka Zrenjanina 38.

24. MANDIĆ GORAN, diplomirani pravnik, rođen 15. 06. 1988. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Subotici, Matka Vukovića 8.

25. PETKOVIĆ ZOLTAN, diplomirani pravnik, rođen 08. 01. 1985. godine UPISUJE SE 22. 11. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Subotici, Štrosmajerova 16.

26. BRIŠE SE iz Imenika advokata Advokatske komore Vojvodine GLUVAKOV LJILJANA, advokat u Pančevu sa danom 30. 11. 2016. godine, radi penzionisanja.

– Damjanović Dejan, advokat u Pančevu, postavlja se za preuzimatelja advokatske kancelarije.

27. BRIŠE SE iz Imenika advokata Advokatske komore Vojvodine KOLARSKI SLAVKO, advokat u Kikindi sa danom 30. 11. 2016. godine, radi penzionisanja.

– Imenovani zadržava članstvo u Posmrtnom fondu AK Vojvodine i nakon brisanja.

– Kolarski Branislav, advokat u Kikindi, postavlja se za preuzimatelja advokatske kancelarije.

28. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine KRIVOKAPIĆ JELENA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Bordoški Milana, advokata u Novom Sadu, sa danom 31. 10. 2016. godine.

29. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine BLAGOJEVIĆ SLAĐANA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Mihajlović Mirjane, advokata u Novom Sadu, sa danom 03. 10. 2016. godine.

30. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine TARLANOVIĆ ANA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Kovačević Gordane, advokata u Novom Sadu, sa danom 10. 10. 2016. godine.

31. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine LJUBENOVIĆ KRISTINA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Savin Sonje, advokata u Novom Sadu, sa danom 28. 10. 2016. godine.

32. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine MARKOVIĆ DANILO, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Stojković Ajše, advokata u Novom Sadu, sa danom 03. 11. 2016. godine.

33. UZIMA SE NA ZNANJE da ZAKLAN MRĐEN MILI, advokatu u Novom Sadu, privremeno prestaje pravo na obavljanje advokature zbog bolovanja, od 12. 10. 2016. godine.

– Zaklan Dragana, advokat u Novom Sadu, određuje se za privremenog zamenika.

34. UZIMA SE NA ZNANJE da GOGIĆ ALEKSANDRI, advokatu u Sremskoj Mitrovici, privremeno prestaje pravo na obavljanje advokature zbog porodijskog odsustva i odsustva radi nege deteta, od 15. 10. 2016. do 14. 10. 2017. godine.

– Cundra Zorica, advokat u Sremskoj Mitrovici, određuje se za privremenog zamenika.

35. UZIMA SE NA ZNANJE da ZEKIĆ JOLDIĆ ALEKSANDRI, advokatu u Novom Sadu, privremeno prestaje pravo na obavljanje advokature zbog porodijskog odsustva i odsustva radi nege deteta, od 07. 10. 2016. do 06. 10. 2017. godine.

– Vukobrat Gordana, advokat u Novom Sadu, određuje se za privremenog zamenika.

36. UZIMA SE NA ZNANJE da MEDAN MILICI, advokatskom pripravniku u Novom Sadu, privremeno prestaje pravo na obavljanje vežbe zbog porodijskog odsustva i odsustva radi nege deteta počev od 31. 10. 2016. godine.

37. UZIMA SE NA ZNANJE da RACA ALEKSANDRI, advokatskom pripravniku u Temerinu, privremeno prestaje pravo na obavljanje vežbe zbog porodijskog odsustva i odsustva radi nege deteta od 24. 10. 2016. do 23. 10. 2017. godine.

38. UZIMA SE NA ZNANJE da CVETKOVIĆ DIJANI, advokatu u Subotici, privremeno prestaje pravo na obavljanje advokature zbog porodijskog odsustva i odsustva radi nege deteta od 28. 10. 2016. do 28. 10. 2017. godine.

– Zakić Nikola, advokat u Subotici, određuje se za privremenog zamenika.

39. UZIMA SE NA ZNANJE da je ŽUNIĆ MARIĆ TIJANA, advokat u Novom Sadu, nastavila sa radom dana 19. 11. 2016. godine, nakon što joj je privremeno bilo prestalo pravo na bavljenje advokaturom zbog porodijskog odsustva.

– Žunić Vitomir, advokat u Novom Sadu, razrešava se dužnosti privremenog zamenika.

40. UZIMA SE NA ZNANJE da je LJUBIĆ TODORAN MARINELA, advokat u Pančevu, nastavila sa radom dana 01. 11. 2016. godine, nakon što joj je privremeno bilo prestalo pravo na bavljenje advokaturom zbog porodijskog odsustva.

– Feratović Sultan, advokat u Pančevu, razrešava se dužnosti privremenog zamenika.

41. UZIMA SE NA ZNANJE da je BABIĆ POPOVIĆ NIKOLINA, advokat u Novom Sadu, nastavila sa radom dana 08. 11. 2016. godine, nakon što joj je privremeno bilo prestalo pravo na bavljenje advokaturom zbog porodijskog odsustva.

– Jovičić Sandra, advokat u Novom Sadu, razrešava se dužnosti privremenog zamenika.

42. UZIMA SE NA ZNANJE da je ČUKUROV MIRJANA, advokat u Novom Sadu, promenila prezime, koje sada glasi Stevanović.

43. UZIMA SE NA ZNANJE da je KNEŽEVIĆ SNEŽANA, advokat u Novom Sadu, promenila prezime, koje sada glasi Knežević Bojović.

44. UZIMA SE NA ZNANJE da je OROS SILVIJA, advokat u Kucuri, promenila prezime, koje sada glasi Oros Barna.

45. UZIMA SE NA ZNANJE da je MAJSTOROVIĆ ALEKSANDRA, advokatski pripravnik u Temerinu, promenila prezime koje sada glasi Raca.

46. UZIMA SE NA ZNANJE da je BURLICA SANJA, advokatski pripravnik u Sremskoj Mitrovici, promenila prezime koje sada glasi Perović.

47. UZIMA SE NA ZNANJE da je VICKOVIĆ MR TANJA, advokat u Novom Sadu stekla naučni stepen doktora pravnih nauka.

48. UZIMA SE NA ZNANJE da se GOGIĆ ALEKSANDRA, advokat u Sremskoj Mitrovici razrešava dužnosti privremenog zamenika Prokić Mirjane, advokata u Sremskoj Mitrovici.

– Cundra Zorica, advokat u Sremskoj Mitrovici određuje za privremenog zamenika Prokić Mirjane, advokata u Sremskoj Mitrovici.

49. UZIMA SE NA ZNANJE da je SAKALI ANDREA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinula advokatsko-pripravničku vežbu kod Puhalović Aleksandra, advokata u Novom Sadu dana 17. 10. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Tominić Jelene, advokata u Žablju, dana 18. 10. 2016. godine.

50. UZIMA SE NA ZNANJE da je BARANOV ALJOŠA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinuo advokatsko-pripravničku vežbu kod Gucunja Milana, advokata u Novom Sadu dana 27. 09. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Madić Olivera, advokata u Novom Sadu, dana 28. 09. 2016. godine.

51. UZIMA SE NA ZNANJE da je RADOVANOVIĆ BILJANA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinula advokatsko-pripravničku vežbu kod Gucunja Milana, advokata u Novom Sadu dana 30. 09. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Veg dr Enike, advokata u Novom Sadu, dana 01. 10. 2016. godine.

52. UZIMA SE NA ZNANJE da je RILAK VESNA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinula advokatsko-pripravničku vežbu kod Karanović Milice, advokata u Novom Sadu dana 27. 10. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Kovačević Jovice, advokata u Rumi, dana 28. 10. 2016. godine.

53. UZIMA SE NA ZNANJE da je RAKIĆ PREDRAG, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinuo advokatsko-pripravničku vežbu kod Gojković Aleksandre, advokata u Novom Sadu dana 03. 11. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Radinović Gordane, advokata u Novom Sadu, dana 04. 11. 2016. godine.

54. ODOBRAVA SE zahtev Gavrilović Ivana, advokatskog pripravnika u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Savin Sonje, advokata u Novom Sadu za produženje advokatsko-pripravničke vežbe, zaključno sa 29. 09. 2017. godine.

55. ODOBRAVA SE zahtev Marić Davora, advokatskog pripravnika u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Trbuk Zorana, advokata u Novom Sadu za produženje advokatsko-pripravničke vežbe za četvrtu godinu, zaključno sa 01. 11. 2017. godine.

56. ODOBRAVA SE zahtev Grba Tijane, advokatskog pripravnika u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Keserić Siniše, advokata u Novom Sadu za produženje advokatsko-pripravničke vežbe za četvrtu godinu, zaključno sa 01. 11. 2017. godine.

57. ODOBRAVA SE zahtev Sekulić Dajane, advokatskog pripravnika u Budisavi, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Milovac Mirjane, advokata u Budisavi za produženje advokatsko-pripravničke vežbe za četvrtu godinu, zaključno sa 29. 11. 2017. godine.

58. ODOBRAVA SE zahtev Križan Edvarda, advokatskog pripravnika u Titelu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Križan Antala, advokata u Titelu za produženje advokatsko-pripravničke vežbe za četvrtu godinu, zaključno sa 29. 11. 2017. godine.

59. ODOBRAVA SE zahtev Bajić Sande, advokatskog pripravnika u Srbobranu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Bajić Drage, advokata u Srbobranu za produženje advokatsko-pripravničke vežbe za četvrtu godinu, zaključno sa 29. 11. 2017. godine.

60. ODOBRAVA SE zahtev Hegediš Žolta, advokatskog pripravnika u Subotici, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Bucko Đerđa, advokata u Subotici za produženje advokatsko-pripravničke vežbe za četvrtu godinu, zaključno sa 04. 10. 2017. godine.

61. ODOBRAVA SE zahtev Lazić Željke, advokatskog pripravnika u Zrenjaninu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Šerfeze Janka, advokata u Zrenjaninu za produženje advokatsko-pripravničke vežbe za četvrtu godinu, zaključno sa 01. 11. 2017. godine.

62. USVAJA SE molba VUKAŠIN DIMITRIJA, advokatskog pripravnika u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Konstantinović Danice, advokata u Novom Sadu, za produženje advokatsko-pripravničke vežbe za još godinu dana, zaključno sa 10. 10. 2017. godine.

63. UZIMA SE NA ZNANJE da je KOVAČEVIĆ JOVICA, advokat u Rumi, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Glavna 163/4/33, počev od 14. 10. 2016. godine.

64. UZIMA SE NA ZNANJE da je GOGIĆ MARSEL, advokat u Rumi, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Glavna 163/4/33, počev od 14. 10. 2016. godine.

65. UZIMA SE NA ZNANJE da je FARKAŠ IBOLJA, advokat u Bečeju, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Zelena 78/I, lokal 15, počev od 20. 10. 2016. godine.

66. UZIMA SE NA ZNANJE da je TAŠIĆ SVETLANA, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Petra Drapšina 56/III/15, počev od 03. 10. 2016. godine.

67. UZIMA SE NA ZNANJE da je MARJANOVIĆ MILICA, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Tarasa Ševčenka 2/5, počev od 07. 10. 2016. godine.

68. UZIMA SE NA ZNANJE da je VULIĆ MIONA, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Radnička 17, stan 4, počev od 25. 10. 2016. godine.

69. UZIMA SE NA ZNANJE da je MILJKOVIĆ SRĐAN, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Futoška 1 A/V, poslovni prostor 505, počev od 01. 11. 2016. godine.

70. UZIMA SE NA ZNANJE da je VIDICKI BRANISLAVA, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Sremska 5/II, stan 8, počev od 15. 10. 2016. godine.

71. UZIMA SE NA ZNANJE da je UZELAC MILENA, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Maksima Gorkog 50, počev od 28. 10. 2016. godine.

72. UZIMA SE NA ZNANJE da je MIRKOVIĆ RADMILA, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Bele njive 20/I, počev od 01. 11. 2016. godine.

73. UZIMA SE NA ZNANJE da je BOTIĆ NATAŠA, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Jovana Boškovića 2, počev od 01. 11. 2016. godine.

74. UZIMA SE NA ZNANJE da je DAŠIĆ DRAGAN, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Trg Lazara Nešića 4/a, počev od 05. 09. 2016. godine.

75. UZIMA SE NA ZNANJE da je SRETENOVIĆ MILUTIN, advokat u Sremskoj Mitrovici, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Svetog Dimitrija 19 A/2/3, počev od 01. 11. 2016. godine.

76. UZIMA SE NA ZNANJE da je RADULOVIĆ Ž. DRAGAN, advokat u Sremskoj Mitrovici, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Svetog Dimitrija 19 A/2/3, počev od 01. 11. 2016. godine.

77. UZIMA SE NA ZNANJE da je ŽIVKOVIĆ NENAD, advokat u Pančevu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Njegoševa 1 A/II, počev od 05. 11. 2016. godine.

## **SA SEDNICE UPRAVNOG ODBORA održane 22. 12. 2016. godine**

1. KOKOVIĆ PETAR, diplomirani pravnik, rođen 06. 11. 1989. godine UPISUJE SE 28. 12. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Pančevu, Njegoševa 1-A/I, lokal 4.

– Briše se iz Imenika advokatskih pripravnika KOKOVIĆ PETAR, advokatski pripravnik kod Basarić Predraga, advokata u Pančevu, sa danom 27. 12. 2016. godine zbog upisa u Imenik advokata ove Komore.

2. BIŠČIĆ STEFAN, diplomirani pravnik, rođen 18. 05. 1990. godine UPISUJE SE 28. 12. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Maksima Gorkog 35/2.

3. KELIJAŠEVIĆ MILAN, diplomirani pravnik, rođen 19. 02. 1982. godine UPISUJE SE 28. 12. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Futogu, Kozaračka 19.

4. RASTOVIĆ DAMIR, diplomirani pravnik, rođen 29. 05. 1984. godine UPISUJE SE 28. 12. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Novom Sadu, Dunavska 23/1.

5. MOMČILOVIĆ ORŠOLJA, diplomirani pravnik, rođena 18. 07. 1979. godine UPISUJE SE 28. 12. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Bačkom Petrovom Selu, Dr Imrea Kiša 49.

6. VESIĆ ALEKSANDRA, diplomirani pravnik, rođena 29. 07. 1985. godine upisuje se 28. 12. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Vrbasu, Gustava Krkleca 38.

7. MILUTINOVIĆ SLOBODAN, diplomirani pravnik, rođen 17. 05. 1988. godine UPISUJE SE 28. 12. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Somboru, Mite Popovića 9.

8. HORNJAK SONJA, diplomirani pravnik, rođena 11. 07. 1987. godine UPISUJE SE 28. 12. 2016. godine u Imenik advokata Advokatske komore Vojvodine, sa sedištem advokatske kancelarije u Zrenjaninu, Kralja Aleksandra I Karadorđevića 2/8.

9. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu ČEPIĆ NIKOLA, rođen 29. 08. 1989. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Kostić Vladislava, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

10. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu RADOSAVLJEVIĆ VOJIN, rođen 22. 03. 1992. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Marković Vladimira, advokata u Staroj Pazovi, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

11. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu BREBAN MIRJANA, rođena 25. 02. 1992. godine, na advokatsko-priprav-

ničku vežbu kod Šokić Stamenković Dušanke, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

12. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu ČUPIĆ TANJA, rođena 15. 11. 1992. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Čupić Maljković Sanje, advokata u Sremskoj Mitrovici, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

13. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu MATIĆ NATAŠA, rođena 30. 10. 1987. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Đukić Saše Aleksandra, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

14. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu LJUBENović KRISTINA, rođena 03. 05. 1989. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Pantić Pilja Biljane, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

15. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu DIVNIĆ IVANA, rođena 22. 12. 1991. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Gvozdenac Ivana, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

16. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu KAŠIĆ JELENA, rođena 25. 08. 1990. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Stanić Dejana, advokata u Staroj Pazovi, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

17. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu MIJIĆ SNEŽANA, rođena 08. 06. 1991. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Đapić Dušanke, advokata u Somboru, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

18. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu WIST ANNA-MARIA, rođena 29. 09. 1988. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Stojković Ajše, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

19. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu MILOVANOV MILICA, rođena 18. 04. 1992. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Sikimić Zorislave, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

20. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu GEIGER HELENA, rođena 20. 05. 1991. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Kovačević Gordane, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

21. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu PETKOVIĆ MARIJA, rođena 16. 05. 1991. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Kralj Biljane, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

22. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu ČUBRIĆ DUŠAN, rođen 14. 05. 1988. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Jakovljević Stevana, advokata u Pančevu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

23. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu TANČIĆ BILJANA, rođena 06. 06. 1986. godine, na advokatsko-pripravni-

čku vežbu kod Ljubić Todoran Marinele, advokata u Pančevu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

24. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu KRIVOKUĆA NEMANJA, rođen 05. 11. 1992. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Stojković Ajše, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

25. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu FILIPOVIĆ JELENA, rođena 05. 08. 1992. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Lakićević Šili Jelene, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

26. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu MIŠIĆ MILAN, rođen 01. 09. 1990. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Nedeljkov Đorđa, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

27. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu KUKIĆ DANIJELA, rođena 09. 01. 1993. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Gojković Aleksandre, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

28. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu TOMIĆ SANJA, rođena 14. 12. 1988. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Milovanović Danijele, advokata u Temerinu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

29. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu ANTIĆ NEMANJA, rođen 18. 01. 1992. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Bogovac Predraga, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

30. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu LJUBIŠIĆ NINA, rođena 22. 08. 1991. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Đurić Biljane, advokata u Staroj Pazovi, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

31. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu RAUŠ MILICA, rođena 28. 02. 1988. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Rajić Stevana, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

32. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu DIMITRIJEVIĆ NADICA, rođena 18. 02. 1989. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Stojković Ajše, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

33. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu RAKIĆ LJUBIŠA, rođen 14. 07. 1978. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Kovačević Kanazir Vanje, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

34. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu VUKOJE ANJA, rođena 29. 12. 1991. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Karadarević Sanje, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

35. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu TIMOTIJEVIĆ ALEKSANDRA, rođena 01. 01. 1988. godine, na advokat-

sko-pripravničku vežbu kod Čelić Tatjane, advokata u Rumi, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

36. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu ILIEVSKI NATAŠA, rođena 01. 08. 1988. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Oberman Igora, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

37. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu MILOŠEVIĆ ZORICA, rođena 21. 01. 1991. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Radović Nebojše, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

38. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu ARSIĆ DANIJELA, rođena 09. 09. 1992. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Selaković Strahinje, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

39. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu ĆIRIĆ TANJA, rođena 18. 05. 1986. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Stojković Ajše, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

40. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu KOSTIĆ JOVANA, rođena 24. 08. 1992. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Kralj Biljane, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

41. UPISUJE SE u Imenik advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine u Novom Sadu JOVANOVIĆ NEVENA, rođena 06. 01. 1988. godine, na advokatsko-pripravničku vežbu kod Rakić Tamare, advokata u Novom Sadu, dana 26. 12. 2016. godine, u trajanju od dve godine.

42. BRIŠE SE iz Imenika advokata Advokatske komore Vojvodine BOZOKI AN-TAL, advokat u Tordi sa danom 31. 12. 2016. godine, na lični zathev.

– Imenovani zadržava članstvo u Posmrtnom fondu AK Vojvodine i nakon brisanja.

– Lošonc David, advokat u Temerinu, postavlja se za preuzimatelja advokatske kancelarije.

43. BRIŠE SE iz Imenika advokata Advokatske komore Vojvodine PETKOVIĆ-VI-DA KORNELIJA, advokat u Subotici sa danom 29. 12. 2016. godine, zbog penzionisanja.

– Imenovana zadržava članstvo u Posmrtnom fondu AK Vojvodine i nakon brisanja.

– Petković Zoltan, advokat u Subotici, postavlja se za preuzimatelja advokatske kancelarije.

44. BRIŠE SE iz Imenika advokata Advokatske komore Vojvodine NONKOVIĆ BRANKO, advokat u Šidu sa danom 30. 11. 2016. godine, usled smrti.

– Varmeda Vladimir, advokat u Šidu, postavlja se za preuzimatelja advokatske kancelarije.

45. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine VASILJEVIĆ IVANA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Ćirjaković Gorana, advokata u Novom Sadu, sa danom 09. 12. 2016. godine.

46. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine KORDA DEJAN, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Kovačević Gordane, advokata u Novom Sadu, sa danom 21. 11. 2016. godine.

47. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine PAJIĆ RADIVOJ, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Bednarik Snežane, advokata u Novom Sadu, sa danom 10. 11. 2016. godine.

48. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine BAJIĆ MILAN, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Gucunja Milana, advokata u Novom Sadu, sa danom 07. 11. 2016. godine.

49. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine PRODANOV NIKOLA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Gucunja Milana, advokata u Novom Sadu, sa danom 07. 11. 2016. godine.

50. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine DESNICA DUŠKA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Gucunja Milana, advokata u Novom Sadu, sa danom 07. 11. 2016. godine.

51. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine PISARIĆ VANJA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Gucunja Milana, advokata u Novom Sadu, sa danom 07. 11. 2016. godine.

52. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine JAKOVLJEVIĆ JELENA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Gucunja Milana, advokata u Novom Sadu, sa danom 07. 11. 2016. godine.

53. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine ARSIĆ IVANA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Gucunja Milana, advokata u Novom Sadu, sa danom 07. 11. 2016. godine.

54. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine LOVAŠ STEFANI, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Gucunja dr Jovana, advokata u Novom Sadu, sa danom 07. 11. 2016. godine.

55. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine RAUŠ MILICA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Savin Sonje, advokata u Novom Sadu, sa danom 09. 11. 2016. godine.

56. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine MESELDŽIJA DRAGANA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Savin Sonje, advokata u Novom Sadu, sa danom 01. 12. 2016. godine.

57. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine KOVAČEVIĆ MARIJA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Bordoški Milana, advokata u Novom Sadu, sa danom 30. 11. 2016. godine.

58. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine ZEKIĆ DANKA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Aleksić Gordane, advokata u Novom Sadu, sa danom 30. 11. 2016. godine.

59. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine OLIČKOV DUŠAN, advokatski pripravnik u Kikindi, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Perović Jelene, advokata u Novom Sadu, sa danom 01. 11. 2016. godine.

60. BRIŠE SE iz Imenika advokatskih pripravnika Advokatske komore Vojvodine ZBUĆNOVIĆ ALEKSANDAR, advokatski pripravnik u Novom Sadu, na advokatsko-pripravničkoj vežbi kod Stojković Ajše, advokata u Novom Sadu, sa danom 16. 12. 2016. godine.

61. UZIMA SE NA ZNANJE da BOSILJ MILANI, advokatu u Pančevu, privremeno prestaje pravo na obavljanje advokature zbog bolovanja, počev od 21. 11. 2016. godine.

– Bosilj Nenad, advokat u Pančevu, određuje se za privremeno zamenika.

62. UZIMA SE NA ZNANJE da TEKIJASKI S. DRAGANU, advokatu u Pančevu, privremeno prestaje pravo na obavljanje advokature zbog bolovanja, 01. do 30. 12. 2016. godine.

– Halupa Andreja, advokat u Alibunaru, određuje se za privremenog zamenika.

63. UZIMA SE NA ZNANJE da JAVORINA JELENI, advokatu u Novom Sadu, privremeno prestaje pravo na obavljanje advokature zbog porodijskog odsustva i odsustva radi nege deteta, od 10. 12. 2016. do 09. 12. 2017. godine.

– Đorđević Dragana, advokat u Novom Sadu, određuje se za privremenog zamenika.

64. UZIMA SE NA ZNANJE da SUBOTIN ŠIPOSKI STAŠI, advokatu u Novom Sadu, privremeno prestaje pravo na obavljanje advokature zbog porodijskog odsustva i odsustva radi nege deteta, od 29. 11. 2016. do 28. 11. 2017. godine.

– Gvozdrenović Milica, advokat u Novom Sadu, određuje se za privremenog zamenika.

65. UZIMA SE NA ZNANJE da MARUNIĆ SONJI, advokatu u Novom Sadu, privremeno prestaje pravo na obavljanje advokature zbog porodijskog odsustva i odsustva radi nege deteta, od 08. 11. 2016. do 07. 11. 2017. godine.

– Lojpur Dejan, advokat u Subotici, određuje se za privremenog zamenika.

66. UZIMA SE NA ZNANJE da MILENKOVIĆ MARINI, advokatu u Zrenjaninu, privremeno prestaje pravo na obavljanje advokature zbog porodijskog odsustva i odsustva radi nege deteta, od 09. 12. 2016. do 08. 12. 2017. godine.

– Berak Savković Deana, advokat u Zrenjaninu, određuje se za privremenog zamenika.

67. UZIMA SE NA ZNANJE da BAJAGIĆ JELENI, advokatu u Novom Sadu, privremeno prestaje pravo na obavljanje advokature zbog bolovanja počev od 12. 12. 2016. godine.

– Radanović Aniko, advokat u Novom Sadu, određuje se za privremenog zamenika.

68. UZIMA SE NA ZNANJE da je MALBAŠA TIJANA, advokat u Novom Sadu, nastavila sa radom dana 07. 09. 2016. godine, nakon što joj je privremeno bilo prestalo pravo na bavljenje advokaturom zbog porodijskog odsustva.

– Stanivuković Višnjić Gordana, advokat u Novom Sadu, razrešava se dužnosti privremenog zamenika.

69. UZIMA SE NA ZNANJE da je PAVLOVIĆ MAJA, advokat u Novom Sadu, nastavila sa radom dana 21. 11. 2016. godine, nakon što joj je privremeno bilo prestalo pravo na bavljenje advokaturom zbog porodijskog odsustva.

– Bajić Gordana, advokat u Novom Sadu, razrešava se dužnosti privremenog zamenika.

70. UZIMA SE NA ZNANJE da je JAPRANIN KLARIĆ RADOVANKA, advokat u Novom Sadu, nastavila sa radom dana 21. 11. 2016. godine, nakon što joj je privremeno bilo prestalo pravo na bavljenje advokaturom zbog porodijskog odsustva.

– Radmilović Svetlana, advokat u Novom Sadu, razrešava se dužnosti privremenog zamenika.

71. UZIMA SE NA ZNANJE da će HODŽIĆ ILIJANA, advokatski pripravnik u Bačkoj Topoli, nastaviti sa obavljanjem vežbe dana 31. 12. 2016. godine, nakon što joj je privremeno bilo prestalo pravo na obavljanje vežbe zbog porodijskog odsustva.

72. UZIMA SE NA ZNANJE da je DUDIĆ MARIJANA, advokat u Pančevu, nastavila sa radom dana 03. 01. 2017. godine, nakon što joj je privremeno bilo prestalo pravo na bavljenje advokaturom zbog porodijskog odsustva.

– Manić mr Branislav, advokat u Pančevu, razrešava se dužnosti privremenog zamenika.

73. UZIMA SE NA ZNANJE da je TADIĆ JOVANA, advokatski pripravnik u Subotici, prekinula advokatsko-pripravničku vežbu kod Kunić Miodraga, advokata u Subotici dana 14. 11. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Grba Božidara, advokata u Novom Sadu, dana 15. 11. 2016. godine.

74. UZIMA SE NA ZNANJE da je ROVČANIN VUKAŠIN, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinuo advokatsko-pripravničku vežbu kod Aleksić dr Nemanje, advokata u Novom Sadu dana 25. 11. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Vukićević Miodraga, advokata u Vrbasu, dana 28. 11. 2016. godine.

75. UZIMA SE NA ZNANJE da je GUŠAVAC MILAN, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinuo advokatsko-pripravničku vežbu kod Popović Srđana, advokata u Novom Sadu dana 09. 11. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Travica Dragana, advokata u Novom Sadu, dana 10. 11. 2016. godine.

76. UZIMA SE NA ZNANJE da je STOJANOV SONJA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinula advokatsko-pripravničku vežbu kod Sikimić Zorislave, advokata u Novom Sadu dana 10. 11. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Nikolić Savin Isidore, advokata u Novom Sadu, dana 14. 11. 2016. godine.

77. UZIMA SE NA ZNANJE da je ŠALDIĆ TIJANA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, prekinula advokatsko-pripravničku vežbu kod Rajačić Jelene, advokata u Novom Sadu dana 08. 12. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Radovanović Branimira, advokata u Novom Sadu, dana 09. 12. 2016. godine.

78. UZIMA SE NA ZNANJE da je MIAVEC EMMA, advokatski pripravnik u Temerinu, prekinula advokatsko-pripravničku vežbu kod Milovanović Danijele, advokata u Temerinu dana 15. 12. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Miavec Margit, advokata u Temerinu, dana 16. 12. 2016. godine.

79. UZIMA SE NA ZNANJE da je NONKOVIĆ MIROSLAV, advokatski pripravnik u Šidu, prekinuo advokatsko-pripravničku vežbu kod Nonković Branka, advokata u Šidu dana 30. 11. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Varmeda Vladimira, advokata u Šidu, dana 01. 12. 2016. godine.

80. UZIMA SE NA ZNANJE da je LAZIĆ STEVAN, advokatski pripravnik u Šidu, prekinuo advokatsko-pripravničku vežbu kod Nonković Branka, advokata u Šidu dana 30. 11. 2016. godine, te da istu nastavlja kod Varmeda Vladimira, advokata u Šidu, dana 01. 12. 2016. godine.

81. UZIMA SE NA ZNANJE da je TOMIĆ ŽELJENA, advokat u Novom Sadu, promenila prezime, koje sada glasi Despotović.

82. UZIMA SE NA ZNANJE da je BARČIĆ JASMINA TATJANA, advokat u Sremskoj Mitrovici, promenila prezime, koje sada glasi Čolak.

83. UZIMA SE NA ZNANJE da je BAJŠIĆ ĐURĐICA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, promenila prezime koje sada glasi Dukić.

84. UZIMA SE NA ZNANJE da je ALEKSIĆ JOVANA, advokatski pripravnik u Novom Sadu, promenila prezime koje sada glasi Dobrenov.

85. UZIMA SE NA ZNANJE da je PETIĆ JOVANA, advokatski pripravnik u Rumi, promenila prezime koje sada glasi Sabo.

86. UZIMA SE NA ZNANJE da je DUDIĆ MARIJANA, advokat u Pančevu, promenila prezime, koje sada glasi Mihailović.

87. UZIMA SE NA ZNANJE da je UHRIN JAKAB JASMINA, advokat u Kovačici, preselila sedište advokatske kancelarije u Novi Sad, Radnička 41, počev od 01. 01. 2017. godine.

88. UZIMA SE NA ZNANJE da je PAJKOVIĆ DRAGANA, advokat u Crepaji, preselila sedište advokatske kancelarije u Pančevo, Vojvode Radomira Putnika 7, počev od 01. 12. 2016. godine.

89. UZIMA SE NA ZNANJE da je PLAČKOV OLIVERA, advokat na Čeneju, preselila svoju advokatsku kancelariju u Novi Sad, na adresu Bulevar oslobođenja 82/III, počev od 08. 12. 2016. godine.

90. UZIMA SE NA ZNANJE da je ŠUMAR MILIJANA, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Bulevar oslobođenja 78/VI, počev od 21. 11. 2016. godine.

91. Uzima se na znanje da je BOGIĆ BRANISLAVA, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Šumadijska 4, počev od 10. 11. 2016. godine.

92. Uzima se na znanje da je ŠEĆEROV MIOMIR, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Bulevar Mihajla Pupina 6, počev od 01. 12. 2016. godine.

93. UZIMA SE NA ZNANJE da je ČUTURILO JASMINA, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Petra Drapšina 56/II, stan 1, počev od 15. 11. 2016. godine.

94. UZIMA SE NA ZNANJE da je PROVČI DARINKA, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Petra Drapšina 56/II, stan 1, počev od 15. 11. 2016. godine.

95. UZIMA SE NA ZNANJE da je SPASOJEVIĆ IVANČIĆ DEJANA, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Petra Drapšina 56/II, stan 1, počev od 15. 11. 2016. godine.

96. UZIMA SE NA ZNANJE da je ARAMBAŠIĆ STEVAN, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Petra Drapšina 56/II, stan 1, počev od 15. 11. 2016. godine.

97. UZIMA SE NA ZNANJE da je MUNIŽABA ZAGORKA, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Dušana Vasiljeva 18, počev od 01. 12. 2016. godine.

98. UZIMA SE NA ZNANJE da je TOVARIŠIĆ ANDREJ, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Maksima Gorkog 4e, stan 4, počev od 21. 11. 2016. godine.

99. UZIMA SE NA ZNANJE da je GRBA BOŽIDAR, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Maksima Gorkog 4e, stan 4, počev od 21. 11. 2016. godine.

100. UZIMA SE NA ZNANJE da je ČOLIĆ DRAGAN, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Železnička 42/II, stan 5, počev od 15. 11. 2016. godine.

101. UZIMA SE NA ZNANJE da je PUŠARA MILAN, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Vase Stajića 19, stan 1, počev od 15. 11. 2016. godine.

102. UZIMA SE NA ZNANJE da je GALOVIĆ MILOŠ, advokat u Novom Sadu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Maksima Gorkog 4e, stan 4, počev od 21. 11. 2016. godine.

103. UZIMA SE NA ZNANJE da je ALEKSIĆ JOVANA, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Zmaj Jovina 26, TC „Lupus”, lokal 129, počev od 01. 12. 2016. godine.

104. UZIMA SE NA ZNANJE da je RADANOVIĆ ANIKO, advokat u Novom Sadu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Ćirpanova 18 B/V/68, počev od 06. 12. 2016. godine.

105. UZIMA SE NA ZNANJE da je LOŠONC DAVID, advokat u Temerinu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Petefi Šandora 2, počev od 22. 11. 2016. godine.

106. UZIMA SE NA ZNANJE da je JABLANOV DRAGI, advokat u Zrenjaninu, preselio svoju advokatsku kancelariju na adresu Nikole Pašića 12, Poslovni centar „Mala varoš” II sprat, lokal 13, počev od 01. 11. 2016. godine.

107. UZIMA SE NA ZNANJE da je MIHAJLOVIĆ BILJANA, advokat u Somboru, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Ive Lole Ribara 74, počev od 01. 12. 2016. godine.

108. UZIMA SE NA ZNANJE da je MALBAŠA MILENA, advokat u Pančevu, preselila svoju advokatsku kancelariju na adresu Generala Petra Aračića 2, počev od 01. 11. 2016. godine.

*Upravni odbor*

Уређивачки одбор *Гласника* моли сараднике да текстове за објављивање достављају уз уважавање следећих сугестија:

- примерак рада доставити одштампан и потписан;
- по могућности, доставити рад и електронском поштом (*akvojvodine@gmail.com*) или на дискети;
- фусноте писати у дну одговарајуће странице;
- у библиографским подацима за књиге уз уобичајене податке обавезно навести и издавача;
- уз чланке доставити резиме и кључне речи;
- пожељно је доставити и превод резимеа на енглески, немачки или француски језик.

ГЛАСНИК  
АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

Излази 12 пута годишње  
у месечним свескама.

Оснивач, власник и издавач: Адвокатска комора Војводине.  
Годишња претплата: за земљу 10.000,00 дин.,  
за иностранство 110 евра.  
(Текући рачун број 340-1482-43 са знаком „за Гласник“)

Овај број је закључен 23. јуна 2017. године.

Тираж: 2.000 примерака

Према мишљењу Секретаријата за информације  
Републике Србије бр. 413-01-412/91-01  
од 11. априла 1991. године на ову публикацију плаћа се  
основни порез на промет по Тарифном броју 8. став 1. тачка 1.  
алинеја 10. Тарифе основног пореза на промет.

Компјутерски слог: *Тајјана Божић*, Нови Сад

Штампа: OFFSET PRINT, Нови Сад  
2017.